

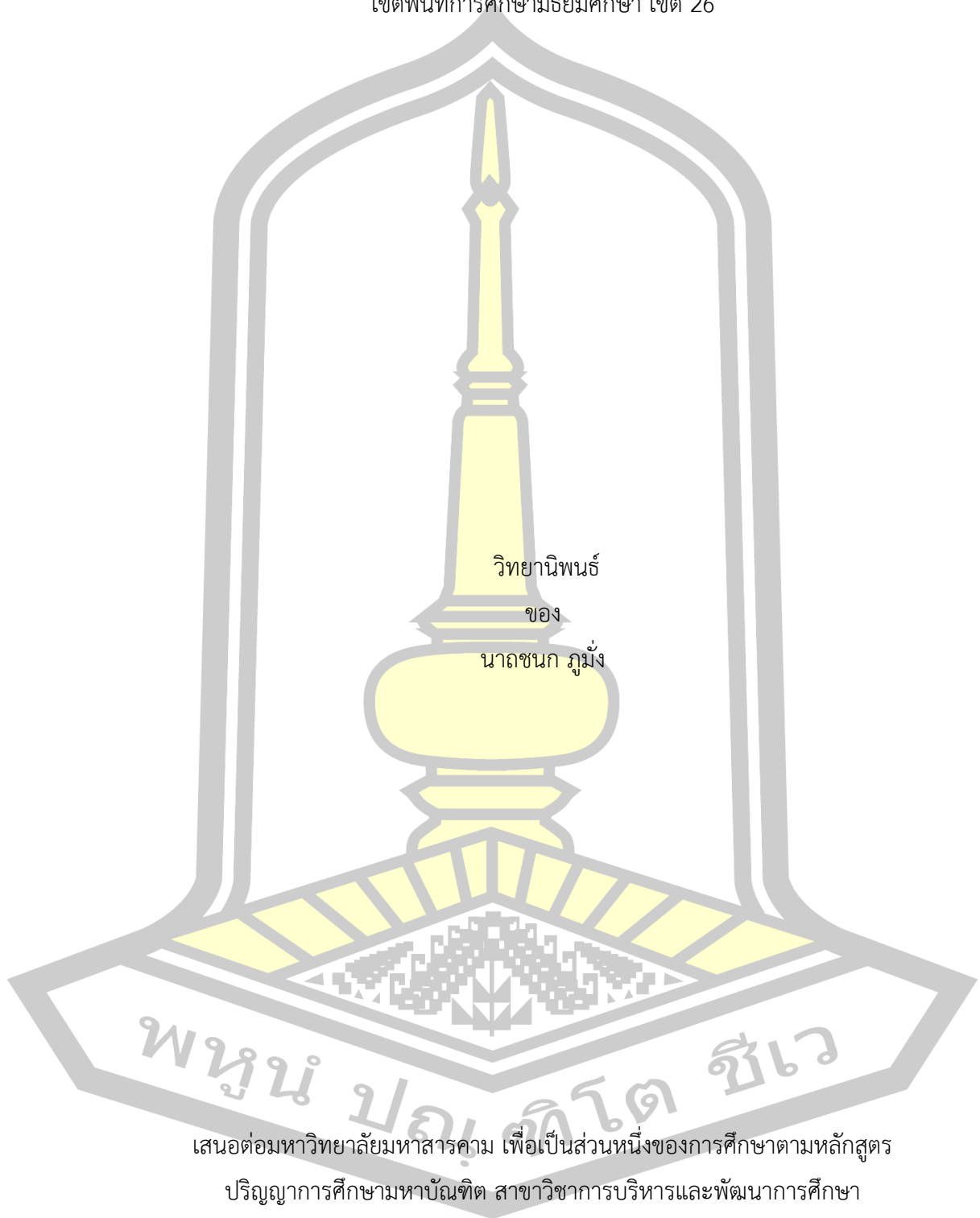
การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

วิทยานิพนธ์
ของ
นางชนก ภูมั่ง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
พฤษภาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

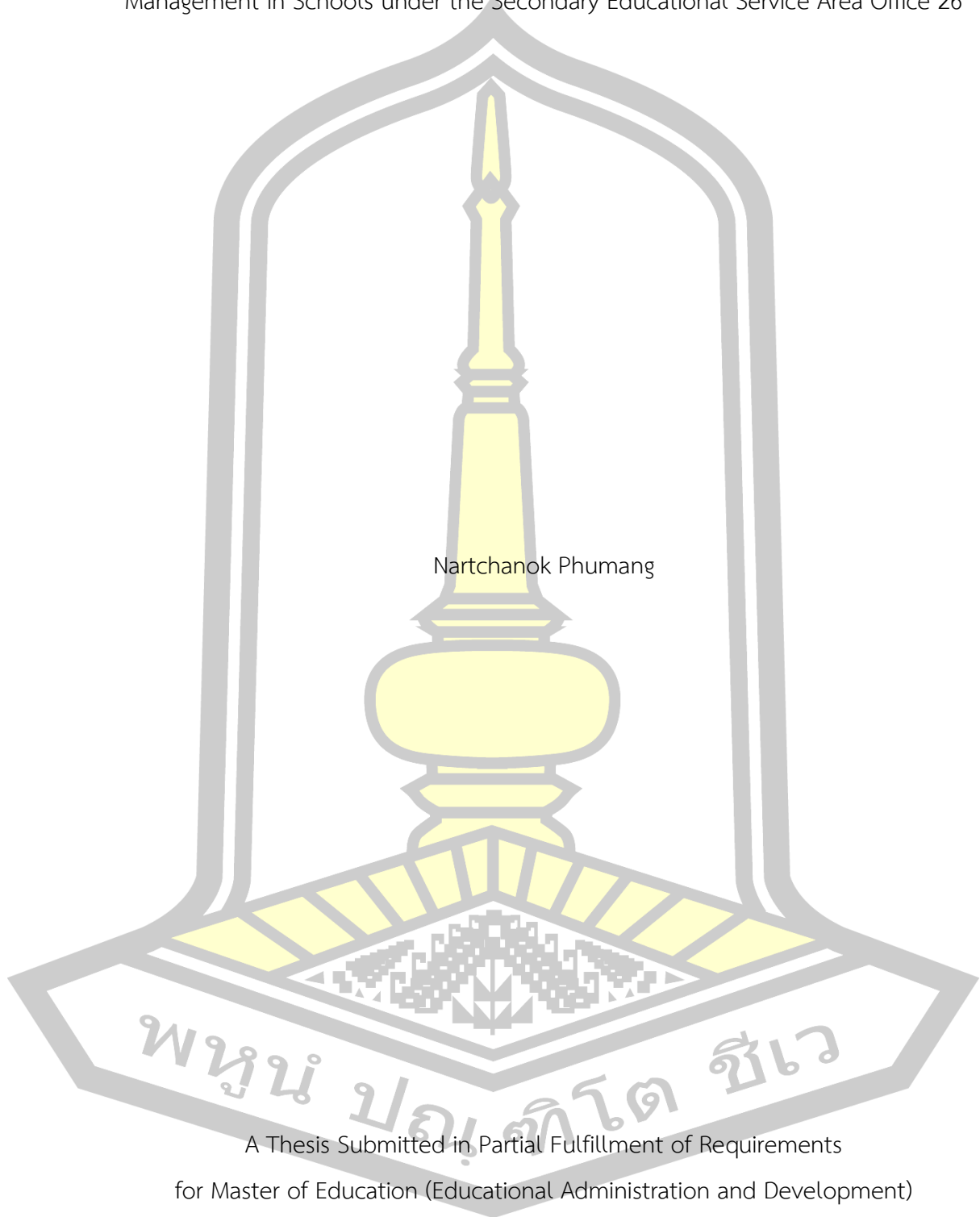

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

พฤษภาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Guideline to Strengthen Teachers' Competency of Learning Management in Schools under the Secondary Educational Service Area Office 26

Nartchanok Phumang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

May 2020

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวนาถชนก ภูมั่ง
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. อรุณช วราอัศวปติ ศรีสะอาด)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนวงค์)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26		
ผู้วิจัย	นางชนก ภูมิ่ง		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 2) พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 323 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินแนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบพบว่า ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการใช้และ

พัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และลำดับที่ 5 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และลำดับที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และลำดับที่ 5 ด้านการออกแบบการเรียนรู้

2. แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ 32 แนวทาง ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบของแนวทางมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนา, แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู, การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

พูน ปณ ทิโต ชีเว

TITLE	The Development of Guideline to Strengthen Teachers' Competency of Learning Management in Schools under the Secondary Educational Service Area Office 26		
AUTHOR	Nartchanok Phumang		
ADVISORS	Associate Professor Pacharawit Chansirisira , Ed.D		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2020

ABSTRACT

The present study aimed 1) to investigate the current situations, desired situations and needs of strengthening teachers' competency of learning management in schools under the secondary educational service area office 26 2) to develop the guideline to strengthen teachers' competency of learning management in schools under the secondary educational service area office 26. There were 2 phases of the study; phase 1 was the study related to the current situations, desired situations and needs of teachers' competency of learning management. The sample of the study was 323 teachers in schools under the secondary educational service area office 26 who were selected by stratified random sampling. The instrument used to collect data was the questionnaire which was 5 rating scale. Phase 2 was the development of the guideline to strengthen teachers' competency of learning management. The sample of the study related to the guideline was 9 people consisted of school administrators and teachers who were selected by purposive sampling. The sample of evaluation the guideline was 5 people comprised of school administrators teachers and supervisors who were selected by purposive sampling. The instruments used in the study were questionnaire and evaluation covered the possibility of the guideline. The statistics used consisted of percentage (%), mean ($\bar{x}$) and standard

deviation (S.D.).

The results revealed that :

1. The results of the study related to the current situations of teachers' competency of learning management in schools under the secondary educational service area office 26 shown that overall elements was rated in more level, when considered into each element revealed that learning design, learning management focusing on student-centered, learning assessment and evaluation and curriculum design and development elements were rated in the most level. Whereas, using and developing teaching materials, innovation and technology for learning element was assessed in moderate level. Mean of each element could be ordered respectively as follows; learning design, learning management focusing on student-centered, learning assessment and evaluation, curriculum design and development and using and developing teaching materials, innovation and technology for learning.

The results of the study related to desired situations of teachers' competency of learning management in schools under the secondary educational service area office 26 indicated that overall elements and each element were rated in the most level. Mean of each element could be ordered respectively as follows; using and developing teaching materials, innovation and technology for learning, learning management focusing on student-centered, learning design, curriculum design and development and learning assessment and evaluation.

The results of the study related to needs of teachers' competency of learning management in schools under the secondary educational service area office 26 could be ordered respectively depending on the most needed as follows; using and developing teaching materials, innovation and technology for learning, curriculum design and development, learning management focusing on

student-centered, learning assessment and evaluation and learning design.

2. The guideline to strengthen teachers' competency of learning management in schools under the secondary educational service area office 26 consists of 7 parts 32 guidelines. The result of guideline to strengthen teachers' competency of learning management in schools evaluation revealed that overall elements and each element of the guideline was appropriate and possible rated in the most level.

Keyword : The Development, Guideline to Strengthen Teachers' Competency, Learning Management in Schools

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธรรนามวรรณ ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรนุช วราอัศวปติ ศรีสะอาด กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษางานวิจัยจนสำเร็จลุล่วง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความกรุณาชี้แนะเรื่องต่าง ๆ ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ข้อมูลเชิงลึกในการสัมภาษณ์ประกอบการร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณบิดามารดา ญาติพี่น้องที่เป็นกำลังใจ และดูแลห่วงใยผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา รวมถึงเพื่อนนิสิตรุ่น พ.31 ทุกท่าน ที่คอยให้คำปรึกษา และให้กำลังใจในการทำวิจัย

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณบิดามารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอน รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่านในการทำการวิจัยครั้งนี้

นาถชนก ภูมั่ง

พูน ปณ ทิโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฌ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
สมรรถนะครู.....	12
สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้.....	25
การพัฒนาแนวทางสำหรับครู.....	44
การประเมินความต้องการจำเป็น.....	51
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61

งานวิจัยในประเทศ.....	61
งานวิจัยต่างประเทศ.....	69
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการ เสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	76
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	84
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	140
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	140
สรุปผล.....	140
อภิปรายผล.....	142
ข้อเสนอแนะ.....	147
บรรณานุกรม.....	149
ภาคผนวก.....	158
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	159
ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	181
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	190
ประวัติผู้เขียน.....	196

สารบัญตาราง

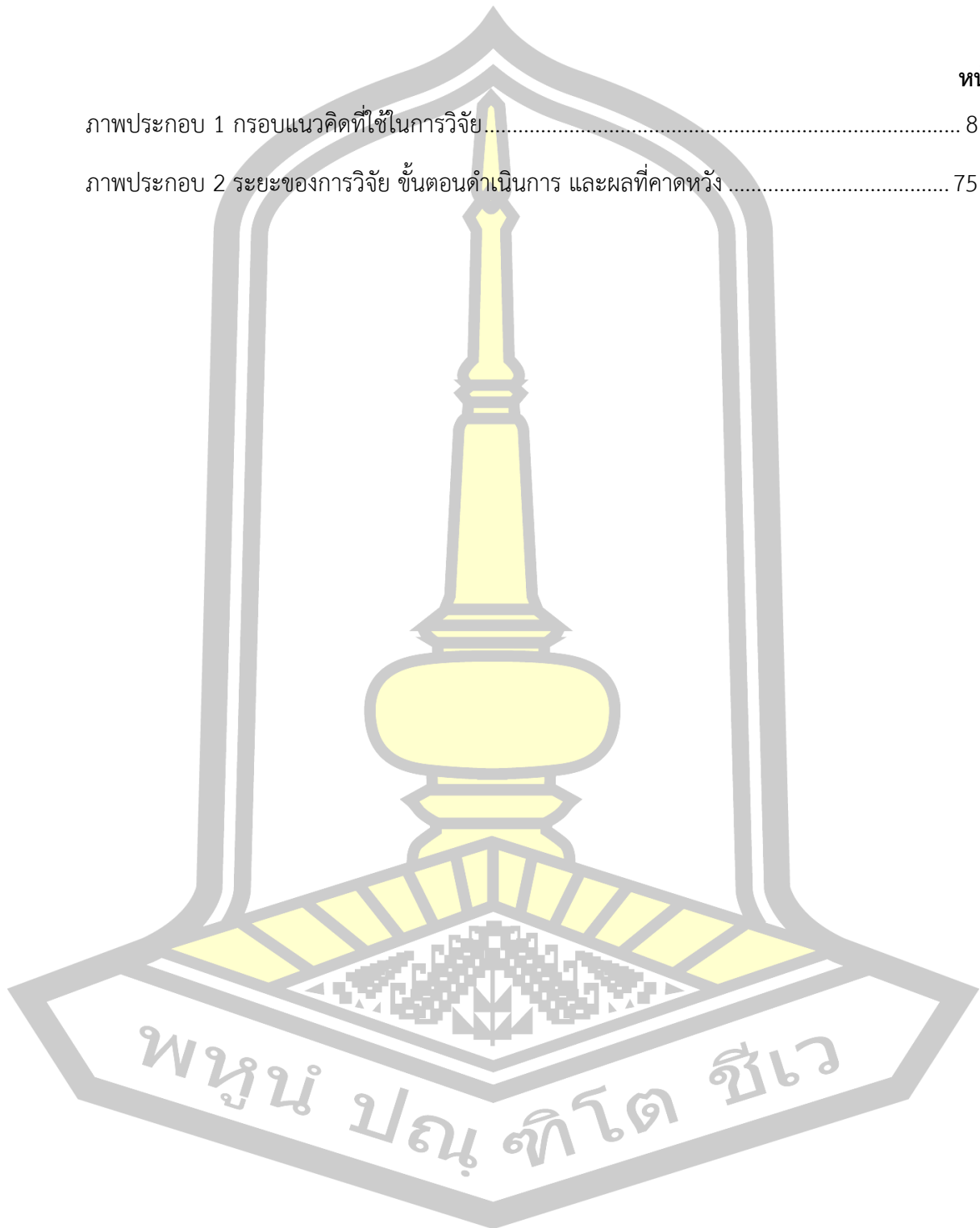
	หน้า
ตาราง 1 สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	15
ตาราง 2 ตัวชี้วัดตามประเด็นในแต่ละองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้	18
ตาราง 3 การวิเคราะห์ห้องประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้	21
ตาราง 4 สรุพอองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้	22
ตาราง 5 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้	23
ตาราง 6 องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้	25
ตาราง 7 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	77
ตาราง 8 จำนวนข้อของแบบสอบถามสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	78
ตาราง 9 จำนวนข้อของแบบสัมภาษณ์สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	86
ตาราง 10 จำนวนข้อของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	91
ตาราง 11 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	96
ตาราง 12 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการ สร้างและพัฒนาหลักสูตร	98
ตาราง 13 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการ ออกแบบการเรียนรู้	100
ตาราง 14 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	103

ตาราง 15 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์กรประกอบสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการ ใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้.....	106
ตาราง 16 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์กรประกอบสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	110
ตาราง 17 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	113
ตาราง 18 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	123
ตาราง 19 สรุปแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	127
ตาราง 20 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	129
ตาราง 21 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ก่อนดำเนินการ เสริมสร้างสมรรถนะครู.....	130
ตาราง 22 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตร.....	132
ตาราง 23 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการออกแบบการ เรียนรู้.....	133
ตาราง 24 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	134

ตาราง 25 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้.....	136
ตาราง 26 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	138
ตาราง 27 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 หลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู.....	139
ตาราง 28 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อความกับเนื้อหา ของแบบสอบถามสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	182
ตาราง 29 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	185
ตาราง 30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	186
ตาราง 31 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อความกับเนื้อหา ของแบบสัมภาษณ์สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	187
ตาราง 32 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อความกับเนื้อหา ของแบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	188

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ภาพประกอบ 2 ระยะเวลาของการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง.....	75

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้ให้หลักการและกรอบแนวคิดแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยได้ระบุการปฏิรูปการศึกษาใน 4 ด้าน คือ การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพและบุคลากร กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางกาปฏิรูปงานของกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยเน้นที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้คนไทยพัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2544)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สร้างคนให้พัฒนาประเทศทุกด้านอย่างสมดุล ซึ่งคนนับเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะเอื้ออำนวย ผลักดันให้การทำงานขององค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552 ได้กำหนดกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยให้ดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาใน 4 ประการ ประกอบด้วย 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ให้เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน อีกทั้งมีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

การพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ คุณภาพ และมาตรฐานนั้น บุคคลที่มีบทบาทสำคัญคือ “ครู” เพราะครูเป็นกลุ่มบุคคลด่านหน้าและเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามที่มีการระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 7 ว่าด้วยครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 กำหนดไว้ว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต

การพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับ เป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูอาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง” ขณะที่องค์กรใด ๆ จะประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับ ปัจจัยหลายประการ เช่น การวางแผน การจัดการองค์กร การจัดการเกี่ยวกับคน การอำนวยการ การควบคุม เป็นต้น จากปัจจัยดังกล่าว “คน” ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะคนเป็นทรัพยากรทางการบริหารที่ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในองค์กรดำเนินการไป ด้วยดีและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการที่องค์กรหนึ่ง ๆ จะบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จจะต้อง อาศัยบุคลากรที่มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายขององค์กร กล่าวคือ บุคลากรจะต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นแล้วยังต้องมีความร่วมมือร่วมใจ และทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ (ชูชัย สมितिไกร, 2552)

การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมีการ กำหนดให้มีระบบการพัฒนาที่เน้นสมรรถนะ (Competency) ซึ่งได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และ เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าสู่ กระบวนการประเมินสมรรถนะ โดยนำไปเชื่อมโยงกับกระบวนการเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จากการติดตามผลการจัดการศึกษาของไทย การจัดการศึกษาและ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาพบว่าอุปสรรคในการจัดการศึกษาที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ได้แก่ คุณภาพครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพผู้เรียน หลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการบริหาร จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ประกอบกับผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษา มีหลายประการ ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการพัฒนาครูอาจารย์ (เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม และคณะ, 2554)

ครูผู้สอนถือเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้พร้อมที่จะออกไปสู่สังคมที่มีการแข่งขันสูง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงาน เลขาธิการคุรุสภาที่ได้รับระบุว่า ครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพราะเมื่อครู มีคุณภาพย่อมส่งผลต่อผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามไปด้วย ดังนั้นครูจึงมีบทบาท อย่างมากในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ฉะนั้นแล้วคุณภาพของครูผู้สอน จึงเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน และเนื่องจากสภาพสังคมที่มี การเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังนั้นครูผู้สอน จึงจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสมรรถนะด้าน

การจัดการเรียนรู้ต่อครูผู้สอน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556) แต่การที่ครูผู้สอนจะมีสมรรถนะที่สูงขึ้นและมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดความชำนาญ

สมรรถนะ (Competency) เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานที่เพิ่มขีดความสามารถให้กับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ เพราะสมรรถนะเป็นปัจจัยที่ช่วยให้พัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อส่งผลไปสู่การพัฒนาหน่วยงานให้บุคลากรมีศักยภาพในการทำงานในตำแหน่งนั้น ๆ ในปัจจุบันมีการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของ “ทรัพยากรบุคคล” ให้มากขึ้น เพราะถือว่าเป็นทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ต้องสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานให้กับหน่วยงาน และสิ่งที่จะทำให้บุคลากรมีความสามารถก็คือการสร้างแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของบุคลากร เช่น การเข้าร่วมอบรม การสัมมนา ศึกษาดูงาน เป็นต้น ฉะนั้นหน่วยงานทางการศึกษาจำเป็นต้องหาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะเพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคลากรให้มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556) นอกจากนี้พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ยังได้บัญญัติมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการประกอบวิชาชีพครู โดยกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องนำมาตรฐานวิชาชีพไปใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพครูสภา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดสมรรถนะครูไว้ 2 สมรรถนะ คือ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ถือเป็นส่วนหนึ่งในสมรรถนะประจำสายงาน ทั้งนี้สมรรถนะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้บรรลุได้ตามความต้องการขององค์กร ซึ่งในปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้นำสมรรถนะมาใช้ในการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (พชรวิทย์ จันท์ศิริสิริ, 2554)

การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้ให้ความเห็นว่ายังไม่มี ความชัดเจนเท่าที่ควร เพราะมีเพียงคู่มือการประเมินสมรรถนะครูที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบในการประเมินครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเพื่อใช้ประเมินการปฏิบัติงานประจำปีเท่านั้นพบว่า ยังขาดรายละเอียดของขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติให้ได้มาซึ่งตัวบ่งชี้แต่ละข้อ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูแล้วพบว่า การพัฒนาครูยังขาดแนวทางพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้นจึงขึ้นอยู่กับขั้นตอนและวิธีการประเมินผลการดำเนินงานร่วมด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556) ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาครูและเตรียมครูให้มีสมรรถนะสูง เพราะครูต้องพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาชีพ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา

ผลการประเมินด้านการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ยังคงประสบปัญหาอยู่มาก เนื่องจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทดสอบจำนวนทั้งสิ้น 4 รายวิชา ปรากฏผลสอบดังนี้ วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ย 52.67 (ระดับประเทศ 54.42) วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 27.17 (ระดับประเทศ 30.04) วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 34.95 (ระดับประเทศ 36.10) และวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ย 26.71 (ระดับประเทศ 29.45) ซึ่งพบว่าทั้ง 4 รายวิชา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทดสอบจำนวนทั้งสิ้น 5 รายวิชา ปรากฏผลสอบดังนี้ วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ย 40.84 (ระดับประเทศ 47.31) วิชาสังคมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ย 32.50 (ระดับประเทศ 35.16) วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 22.16 (ระดับประเทศ 30.72) วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 27.18 (ระดับประเทศ 30.51) และวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ย 23.58 (ระดับประเทศ 31.41) ซึ่งพบว่าทั้ง 5 รายวิชา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศเช่นเดียวกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, 2561) ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ให้ความเห็นว่าปัญหาด้านผลการจัดการเรียนรู้นั้นส่วนหนึ่งมาจากการปฏิบัติงานสอนของครูผู้สอน ด้วยเหตุนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จึงได้กำหนดภารกิจสำคัญของหน่วยงานในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดเพื่อให้สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, 2561)

จากความสำคัญและบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาครูผู้สอนจะส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์อย่างมากทางการเรียนรู้ และจะทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามความมุ่งหมายของการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้ผู้วิจัย ในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีความตระหนัก และเห็นถึงความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพครูผู้สอนที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน อีกทั้งมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้จึงได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสมรรถนะ

ของครูในสังกัดให้มีความพร้อมต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้านงานสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามของการวิจัย

1. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับใด
2. แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ประกอบการกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. ได้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนรู้ และจะเกิดประโยชน์ต่อครูโดยตรงในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน เพื่อจะได้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ของณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2552) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ; Ministry of National Education, Turkish Republic (2006) และ British Council (2009) จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป็นองค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. การออกแบบการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 2,003 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561) แล้วทำการเทียบบัญญัติไตรยางค์ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 323 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้

2.1 ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม (สถานศึกษา 4 ขนาด ได้แก่ เล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ) จากนั้นกำหนดสัดส่วนครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนของประชากร

ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 5 คน ขนาดกลาง จำนวน 75 คน ขนาดใหญ่ จำนวน 48 คน และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 195 คน รวมทั้งสิ้น 323 คน

2.2 ทำการสุ่มสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดให้สถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนร้อยละ 50 ของสถานศึกษาทั้งหมดในแต่ละขนาด ซึ่งได้สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1 แห่ง ขนาดกลาง จำนวน 10 แห่ง ขนาดใหญ่ จำนวน 3 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 18 แห่ง

2.3 ทำการสุ่มครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการ จับสลากตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ในสถานศึกษาแต่ละขนาด โดยกำหนดให้สถานศึกษา แต่ละขนาดมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างแห่งละเท่า ๆ กัน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก 1 แห่ง จำนวนแห่งละ 5 คน ขนาดกลาง 10 แห่ง ใน 5 แห่งแรก จำนวนแห่งละ 7 คน และอีก 5 แห่ง จำนวนแห่งละ 8 คน ขนาดใหญ่ 3 แห่ง จำนวนแห่งละ 16 คน และขนาดใหญ่พิเศษ 4 แห่ง ใน 3 แห่งแรก จำนวนแห่งละ 49 คน และอีก 1 แห่ง จำนวนแห่งละ 48 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

3. สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการสร้างความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม เจตคติ คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนผ่านกิจกรรมที่ครูจัดไว้ให้ อย่างเหมาะสมกับบริบทและทรัพยากรที่มีอยู่ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย

3.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วหรือสร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยมีจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3.2 การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการวางแผนการเรียนการสอน อย่างมีระบบ ด้วยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยมีการวิเคราะห์องค์ประกอบ การเรียนรู้ การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน ทฤษฎีการเรียนการสอน การเตรียมสื่อและ กิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มี รูปแบบ เทคนิค และวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งให้ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นคนดี มีสติปัญญา และมีความสุข สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะอาด และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และตามสภาพจริงของผู้เรียน

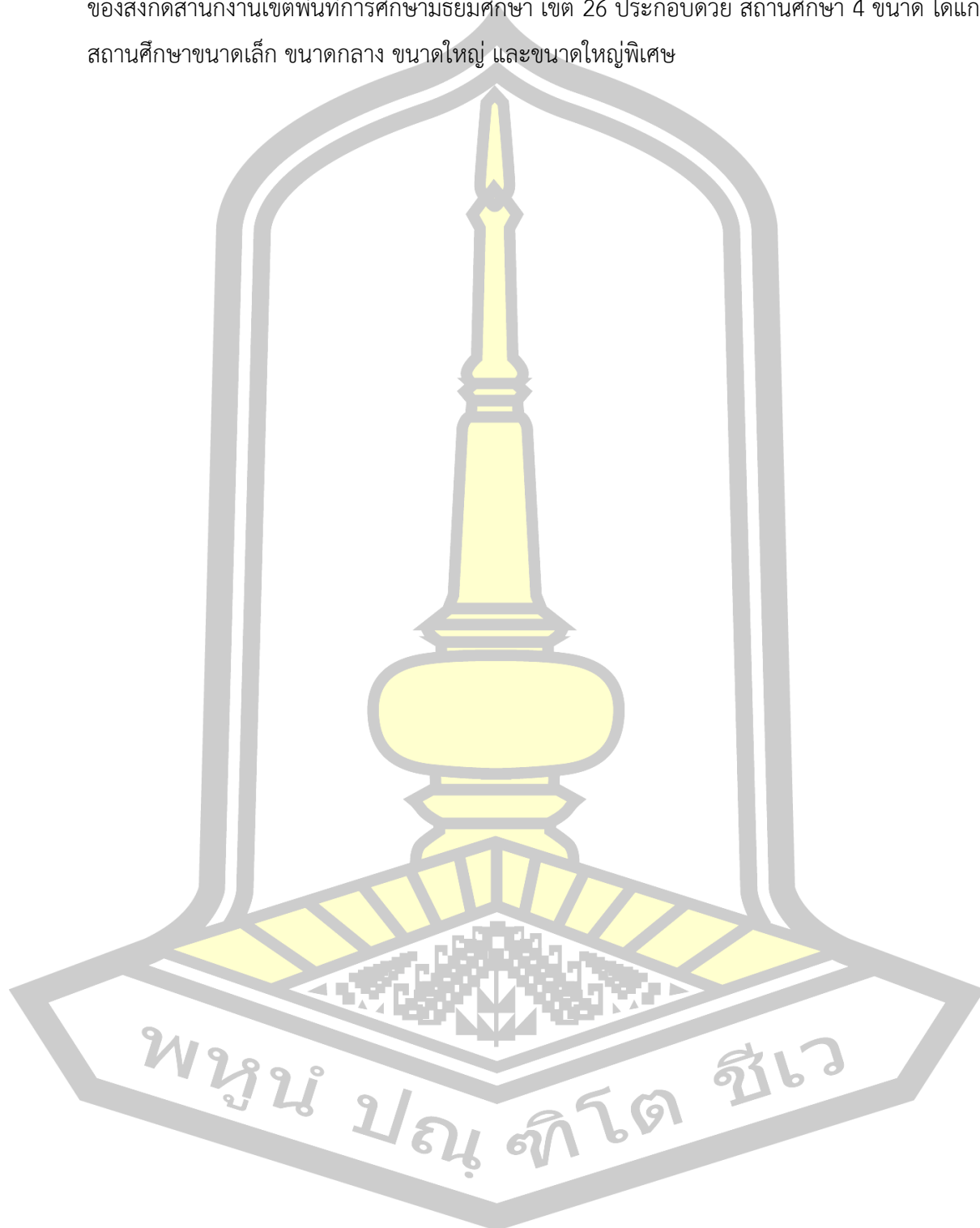
3.4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการนำวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนแนวความคิด เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่ มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนนำมาใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อทำให้ ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ถ่ายทอดได้ดีและรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

3.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนหลังผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยครูมีหน้าที่ในการวัดผล และประเมินผลอย่างต่อเนื่องตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนา การเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ต่อไป

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

5. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านงานสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

6. สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแล
ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย สถานศึกษา 4 ขนาด ได้แก่
สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เป็น
หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
ซึ่งนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สมรรถนะครู
  - 1.1 ความหมายของสมรรถนะครู
  - 1.2 ความสำคัญของสมรรถนะครู
  - 1.3 กรอบสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
2. สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
  - 2.1 ความหมายการจัดการเรียนรู้
  - 2.2 องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
    - 2.2.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
    - 2.2.2 ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
    - 2.2.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
    - 2.2.4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการสื่อสาร
    - 2.2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
3. การพัฒนาแนวทางสำหรับครู
4. การประเมินความต้องการจำเป็น
5. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สมรรถนะครู

1. ความหมายของสมรรถนะครู

นักวิชาหลายท่านได้ให้ความหมายของสมรรถนะครูไว้ ดังนี้

สมชัย เคนจตุรัส (2540) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะครูว่า หมายถึง ความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะ เจตคติในวิชาครูเพื่อนำมาปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาเลียน พ่วงอินทร์ (2541) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะครูว่า หมายถึง ความสามารถของครูซึ่งแสดงออกมาในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสอนเพื่อให้นักเรียนพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

อรัญ มลิตทอง (2542) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะของครูว่า หมายถึง ความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่ดี และพฤติกรรมของผู้สอนที่แสดงออกถึงความรู้ความสามารถ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ

สุรพล พลเยี่ยม (2544) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะครูว่า หมายถึง ความสามารถที่บุคคลแสดงออกโดยการกระทำ อันแสดงถึงผลงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรคุณภาพ แต่ละสมรรถภาพประกอบงานย่อย ๆ มีความแตกต่างกันไปตามความซับซ้อนของสมรรถภาพนั้น ซึ่งสมรรถภาพในการปฏิบัติงานดังกล่าวประกอบด้วย 1) มีความรู้ในสาขาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวางแม่นยำและทันสมัย 2) สามารถสอนผู้เรียนให้เข้าใจบทเรียนได้อย่างชัดเจน 3) สามารถสอนได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของวิชา 4) สามารถเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางวิชาการแก่ผู้เรียนได้ 5) สามารถพัฒนาผู้เรียนให้สามารถช่วยเหลือตนเองในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ในเรื่องระเบียบวินัย และรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เป็นผู้สามารถถ่ายทอดวิชาได้อย่างกว้างขวางกว่าที่มีอยู่ในตำราที่ใช้ประกอบการสอน มีบุคลิกภาพเป็นผู้นำทางวิชาการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน มีความรู้ในการวัดผลและการประเมินผลเป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ สามารถวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการสอน และประเมินผลพัฒนาเนื้อหาวิชาให้มีประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้เรียน มีความสามารถในการบริการชุมชน

รัตนา ไชยเลิศ (2550) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะครูว่า หมายถึง ความสามารถที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

จากความหมายของสมรรถนะครูข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะครู หมายถึง ความสามารถของครูในด้านความรู้ ทักษะ วิธีการถ่ายทอดความรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัจฉริยภาพ

ทางการเรียนรู้ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

2. ความสำคัญของสมรรถนะครู

สมรรถนะครูมีความสำคัญต่อตนเองและต่อองค์กร ซึ่งนักวิชาการและสถาบันต่าง ๆ ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของสมรรถนะครูไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2558) ได้ให้ความสำคัญของสมรรถนะว่า สมรรถนะหรือ Competency มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและองค์การ สมรรถนะมีประโยชน์ต่อตัวผู้ปฏิบัติงาน ต่อตัวองค์กรหรือหน่วยงาน และต่อการบริหารงานบุคคล โดยรวม ดังนี้

1. ช่วยให้การคัดสรรบุคคลที่มีลักษณะดีทั้งความรู้ ทักษะ และความสามารถ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามความต้องการขององค์กร อย่างแท้จริง

2. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงระดับความสามารถของตัวเองว่าอยู่ในระดับใด และจะต้องพัฒนาในเรื่องใด ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

3. ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาฝึกอบรมแก่พนักงานในองค์กร

4. ช่วยสนับสนุนให้ตัวชี้วัดหลักของผลงาน (KPIs) บรรลุเป้าหมาย

เพราะ Competency จะเป็นตัวบ่งบอกได้ว่าถ้าต้องการให้บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดหลักแล้วจะต้องใช้ Competency ตัวไหนบ้าง

5. ป้องกันไม่ให้งานเกิดจากโชคชะตาเพียงอย่างเดียว เช่น ยอดขายของพนักงานขายเพิ่มสูงกว่าเป้าที่กำหนด ทั้ง ๆ ที่พนักงานขายคนนั้นไม่ค่อยตั้งใจทำงานมากนัก แต่เนื่องจากความต้องการของตลาดสูง จึงทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นเองโดยไม่ต้องลงแรงอะไรมาก แต่ถ้ามีการวัดสมรรถนะแล้วจะทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าพนักงานคนนั้นประสบความสำเร็จ เพราะโชคช่วยหรือด้วยความสามารถของเขาเอง

6. ช่วยให้เกิดการหล่อหลอมไปสู่สมรรถนะขององค์กรที่ดีขึ้นเพราะถ้าทุกคนปรับสมรรถนะของตัวเองให้เข้ากับผลงานที่องค์กรต้องการอยู่ตลอดเวลาแล้ว ในระยะยาวก็จะส่งผลให้เกิดเป็นสมรรถนะเฉพาะขององค์กรนั้น ๆ เช่น เป็นองค์กรแห่งการคิดสร้างสรรค์เพราะทุกคนในองค์กรมีสมรรถนะในเรื่องการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

ในส่วนของการพัฒนาบุคลากรนั้น แนวคิดเรื่องสมรรถนะนี้มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการมุ่งเสริมสร้างความสามารถให้ทรัพยากรบุคคล โดยมีความเชื่อว่าเมื่อพัฒนาคนให้มีความสามารถแล้วคนจะใช้ความสามารถที่มีไปผลักดันให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นการนำเรื่องสมรรถนะมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงควรมุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลขององค์กรเป็นหัวใจสำคัญจะต้องมีการพิจารณา

ว่าบุคคลในองค์กรมีความสามารถอย่างไร จึงจะทำให้องค์กรเหนือกว่าคู่แข่งและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

Mogan and others (2006) ได้ให้ความสำคัญของสมรรถนะว่า เป็นสิ่งสำคัญและความต้องการสูงสุดขององค์กรคือการบรรลุเป้าหมาย และประเด็นสำคัญที่ทำให้บรรลุเป้าหมายก็คือการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กรให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน

Castillo (2005) ได้ให้ความสำคัญของสมรรถนะว่า ในยุคโลกาภิวัตน์สมรรถนะมีความจำเป็นต่อสถานะการแข่งขันประจำวันตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นองค์กรระดับท้องถิ่น สมรรถนะนับเป็นความจำเป็นที่ต้องให้ความสนใจ และเป็นตัวอธิบายความสามารถในการแข่งขัน การผลิตผลกำไร บทบาทหรือกระบวนการทำงานขององค์กรได้เป็นอย่างดี รวมถึงสมรรถนะสามารถขยายออกมาได้อย่างมากมาย เพียงแต่เชื่อมโยงกับโครงสร้างของแต่ละงานขององค์กร และพนักงานกับบทบาทหน้าที่ของเขา และที่สำคัญองค์กรต้องสามารถกำหนดจุดยืนของแต่ละตำแหน่งและผลตอบแทนได้อย่างชัดเจน

จากความสำคัญของสมรรถนะครูข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะครูเป็นพื้นฐานสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรหรือสถานศึกษา ทำให้ครูรู้ความสามารถด้านที่เด่นและที่บกพร่องของตนเอง ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอย่างมีเป้าหมาย ทำให้ได้แนวทางสำหรับการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่งผลให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้

3. กรอบสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

นักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดกรอบสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ณัฐพันธุ์ เจริญนนท์ (2552) ได้ระบุว่าองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัย
2. ใช้รูปแบบ เทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลาย
3. การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
5. จัดเนื้อหา สาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ
6. ฝึกทักษะการคิดและการแก้ปัญหา
7. การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
8. การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม

9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

10. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะผู้เรียน

11. การใช้หลักวิทยาในการจัดการเรียนรู้

12. การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กำหนดสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
การบริหารหลักสูตร และการจัดการ เรียนรู้ (Curriculum and Learning Management)	1. การสร้างและพัฒนา หลักสูตร	1. สร้าง/พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางและท้องถิ่น 2. ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผล การประเมินไปใช้ในการพัฒนา หลักสูตร
	2. ความรู้ความสามารถใน การออกแบบการเรียนรู้	1. กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่าง และธรรมชาติของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง หลากหลาย เหมาะสมสอดคล้องกับวัย และความต้องการของผู้เรียนและ ชุมชน 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การออกแบบการเรียนรู้ การจัด กิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้

ตาราง 1 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
		<ol style="list-style-type: none"> 4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการอย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงกัน 5. มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง 6. ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุง/พัฒนา
	3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำฐานข้อมูลเพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน 4. ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ 5. ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้ 6. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน

ตาราง 1 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด	รายการพฤติกรรม
	4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้
	5. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม วัดและประเมินผลตามสภาพจริง นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้กำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 11 ตัวชี้วัดหลัก 28 ตัวชี้วัดย่อย แบ่งตามองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ คือ ด้านความรู้ จำนวน 12 ตัวชี้วัดย่อย ด้านทักษะ จำนวน 14 ตัวชี้วัดย่อย และด้านคุณลักษณะ จำนวน 2 ตัวชี้วัดย่อย ปรากฏดังตาราง 2

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

ตาราง 2 ตัวชี้วัดตามประเด็นในแต่ละองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด
สมรรถนะด้านความรู้	
1. หลักสูตร	1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรรายวิชา 2. การประเมินหลักสูตร
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3. การออกแบบและการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/ แผนการจัดประสบการณ์ 4. วิธีการและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ 5. การถ่ายทอดความรู้ การสื่อสาร และการจัดการชั้นเรียน 6. การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	7. หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 8. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้
4. แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี	9. ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี 10. หลักการและกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี
5. จิตวิทยา/การแก้ปัญหา	11. จิตวิทยาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 12. การแนะแนวและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สมรรถนะด้านทักษะ	
1. การใช้หลักสูตร	13. การนำหลักสูตรไปใช้ 14. การดำเนินงานประเมินหลักสูตร
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	15. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ 16. การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 17. การถ่ายทอดความรู้ การสื่อสาร และการจัดการชั้นเรียน 18. การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	19. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย 20. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้

ตาราง 2 (ต่อ)

สมรรถนะ	ตัวชี้วัด
สมรรถนะด้านทักษะ (ต่อ)	
4. แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี	21. การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี 22. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี 23. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)
5. จิตวิทยา/การแก้ปัญหา	24. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล 25. การสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ 26. การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล
สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	
1. คุณลักษณะของความเป็นครู	27. จิตวิญญาณของความเป็นครู 28. ศรัทธาในวิชาชีพครู

Ministry of National Education, Turkish Republic (2006) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

1. การเข้าใจผู้เรียน (Knowing the Student)
  - 1.1 มีความเข้าใจในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน
  - 1.2 พิจารณาความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
  - 1.3 เห็นคุณค่าของผู้เรียน
  - 1.4 ชี้นำผู้เรียน
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Teaching and Learning Process)
  - 2.1 การวางแผนการเรียนรู้
  - 2.2 การเตรียมวัสดุ
  - 2.3 การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
  - 2.4 การจัดกิจกรรมพิเศษ
  - 2.5 จัดการศึกษาตามความแตกต่างระหว่างบุคคล
  - 2.6 การจัดการเวลา และการจัดการพฤติกรรม
3. ตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนา (Monitoring and Evaluation of Learning and Development)

- 3.1 กำหนดวิธีการและเทคนิคในการทดสอบและประเมินผล
- 3.2 การทดสอบผลการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคที่แตกต่างกัน
- 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแปลความหมายสะท้อนผลการเรียนของผู้เรียน
- และพัฒนา
- 3.4 ทบทวนกระบวนการเรียนการสอนจากผลที่ได้
4. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหา (Knowledge of Curriculum and Content)
- 4.1 ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และหลักการของการศึกษา
- แห่งชาติ
- 4.2 ความรู้เกี่ยวกับทักษะเฉพาะหลักสูตรและทักษะการปฏิบัติ
- 4.3 ตรวจสอบประเมินและพัฒนาหลักสูตรวิชาเฉพาะ
- British Council (2009) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะการสอนไว้ ดังนี้
1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Course and Session Planning)
- มีความสามารถในการจัดเตรียมหลักสูตร และจัดให้เหมาะสมกันในแต่ละ
- วัตถุประสงค์ และใช้กระบวนการ วิธีการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
2. ทักษะการจัดการชั้นเรียน (Classroom Management Skills)
- ความสามารถในการวางแผน การควบคุมและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
- ให้สัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอนสนองความต้องการที่แตกต่างกันทางความสามารถ
- วัฒนธรรมและเพศของผู้เรียน
3. ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างอิสระ (Promoting Learner Autonomy)
- 3.1 ความสามารถในการประเมินความต้องการของผู้เรียนด้วยกลยุทธ์
- และวิธีการที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ตามความต้องการของผู้เรียน
- อย่างอิสระ
- 3.2 ความสามารถในการช่วยให้ผู้เรียนปรับลักษณะการเรียนและกลยุทธ์
- เพื่อประสิทธิผลการเรียนรู้ที่ดี
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment and Evaluation of Learning)
- 4.1 มีความสามารถในการออกแบบ การวางแผน และเลือกใช้เครื่องมือที่
- เหมาะสมในการประเมินในกระบวนการเรียนรู้รวมถึงสะท้อนผลการประเมินให้ผู้เรียนได้รับทราบ

จากการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ของนักวิชาการ และสถาบันต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้	บัญญัติพันธ์ เขจรินทร์ (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562)	Ministry of National Education, Turkish Republic (2006)	British Council (2009)	ความถี่
1. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	✓					1
2. การออกแบบการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	5
3. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	✓	✓	✓			3
4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	✓	✓			✓	3
5. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร		✓	✓	✓		3
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	5
7. รูปแบบ เทคนิค วิธีการสอน	✓					1
8. การจัดการชั้นเรียน					✓	1
9. จิตวิทยาการจัดการเรียนรู้			✓	✓		2

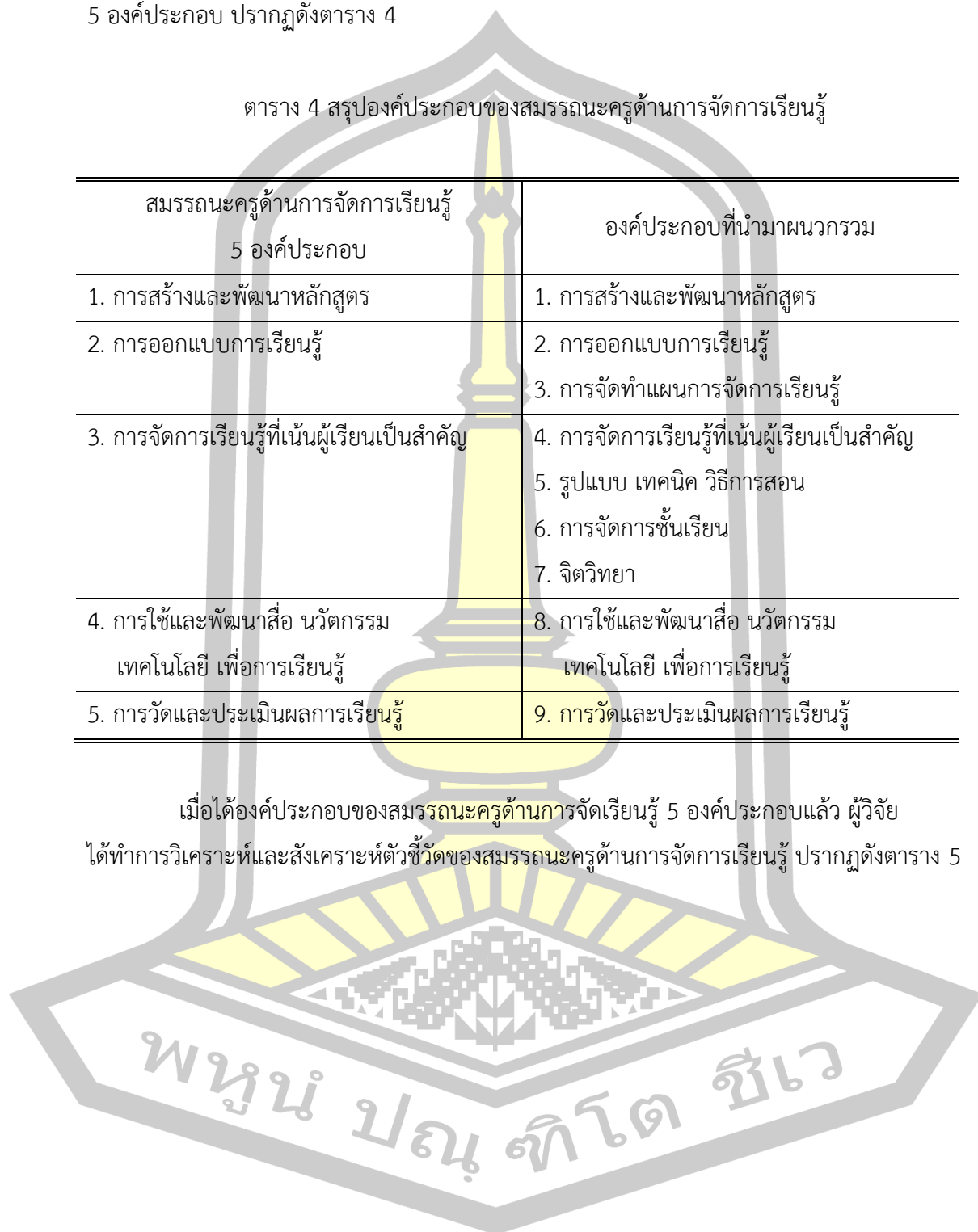
จากตาราง 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่กึ่งหนึ่งขึ้นไปและมีความถี่มากที่สุด 5 อันดับแรก มาเป็นองค์ประกอบหลัก แล้วนำองค์ประกอบที่เหลือซึ่งมีความใกล้เคียงกันและสัมพันธ์กันกับองค์ประกอบหลัก มาผนวกรวมเป็นองค์ประกอบเดียวกัน โดยนำองค์ประกอบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผนวกรวมไว้กับการออกแบบการเรียนรู้ ส่วนเทคนิควิธีการสอน การจัดการชั้นเรียน และจิตวิทยาการจัดการเรียนรู้ผนวกรวมไว้กับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะได้สมรรถนะครู

ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทั้งหมด
5 องค์ประกอบ ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 สรุปลองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ	องค์ประกอบที่นำมาผนวกรวม
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. การออกแบบการเรียนรู้	2. การออกแบบการเรียนรู้ 3. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5. รูปแบบ เทคนิค วิธีการสอน 6. การจัดการชั้นเรียน 7. จิตวิทยา
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	8. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เมื่อได้องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดเรียนรู้ 5 องค์ประกอบแล้ว ผู้วิจัย
ได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์หัวข้อวัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ สมรรถนะครู ด้านการจัด การเรียนรู้	ตัวชี้วัดสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้	ฉันทน์พันธ์ เซจรณ์พันธ์ (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562)	Ministry of National Education, Turkish Republic (2006)	British Council (2009)	ความถี่
1. การสร้างและ พัฒนาหลักสูตร	1. การสร้างหลักสูตร		✓	✓	✓	✓	4
	2. การประเมิน หลักสูตร		✓	✓	✓		3
2. ออกแบบ การเรียนรู้	3. ออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	5
	4. จัดทำแผน การจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	5
3. การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	5. รูปแบบ เทคนิค วิธีสอน	✓	✓	✓	✓	✓	5
	6. การจัดการชั้นเรียน		✓	✓	✓	✓	4
	7. หลักจิตวิทยาใน การจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	5
4. การใช้และพัฒนา สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อ การเรียนรู้	8. ความรู้เกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี			✓			1
	9. การเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี		✓	✓			2
	10. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	✓		✓			2

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ สมรรถนะครู ด้านการจัด การเรียนรู้	ตัวชี้วัดสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้	ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2552)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562)	Ministry of National Education, Turkish Republic (2006)	British Council (2009)	ความถี่
5. การวัดและ ประเมินผล การเรียนรู้	11. หลักการวัดและ ประเมินผล การเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	5
	12. การสร้างและ พัฒนาเครื่องมือ การวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้		✓	✓	✓		3

จากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ข้างต้น ผู้วิจัยเลือกตัวชี้วัดที่ปรากฏในตาราง 5 ทั้งหมด มาใช้ประกอบเป็นตัวชี้วัดของงานวิจัย เนื่องจากทุกตัวชี้วัดมีความจำเป็นในการส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีจำนวนทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ และ 12 ตัวชี้วัด ปรากฏดังตาราง 6

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 6 องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้	ตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	1. การสร้างหลักสูตร
	2. การประเมินหลักสูตร
2. การออกแบบการเรียนรู้	3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
	4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	5. รูปแบบ เทคนิค วิธีสอน
	6. การจัดการชั้นเรียน
	7. หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	8. ความรู้เกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
	9. การเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
	10. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	11. การออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
	12. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผล การเรียนรู้

สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้
 อุทุมพร จามรมาน (2540) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการ
 หรือวิธีการต่าง ๆ ที่ดำเนินการอย่างมีขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การรับรู้ การคิด การประเมินการเรียนรู้
 และมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การสังเกต การสงสัย การอยากรู้คำตอบ การแสวงหา การคาดคะเน
 การหาข้อมูล และการตรวจสอบคำตอบ

กรมวิชาการ (2544) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นการตรวจสอบ
 และทบทวนขั้นตอนการดำเนินงานในการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ
 และเป้าหมายยุทธศาสตร์ในการพัฒนา รวมถึงความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการ หรือวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นระบบ มีขั้นตอน ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ที่มีประโยชน์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริม หรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เช่น การจัดทำแผนการเรียนรู้ของครูผู้สอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสาระ หน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม ให้สอดคล้อง กับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้

เกษม วัฒนชัย (2546) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นการรับการถ่ายทอด ความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ ศรัทธา เจตคติ ค่านิยม ทักษะการงาน ทักษะชีวิต และการครองตน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ ในวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้เกิดกับผู้เรียนและโดยผู้เรียนเท่านั้น

พัชรี ศรีสังข์ (2551) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการจัดการใช้ ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้มาจัดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ หรือได้ฝึกหัดหรือได้กระทำโดยได้รับการเสริมแรงอย่างมีประสิทธิภาพ สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องและ ประสานกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผล มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นอย่างถาวรกับผู้เรียนตามขีด ความสามารถที่มีซึ่งบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการในการสร้างเสริมความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดกับผู้เรียนผ่าน กิจกรรมที่ครูจัดไว้ให้เหมาะสมกับบริบทและทรัพยากรที่มีอยู่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียน เป็นพื้นฐาน

2. องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กำหนดสมรรถนะครูไว้ 2 ส่วน คือ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ซึ่งสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ใน สมรรถนะประจำสายงาน มีอยู่ 5 ข้อ ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร มีความหมาย 5 ประการ โดยใช้ตัวย่อว่า “SOPEA” ซึ่งมาจากความหมายของหลักสูตรแต่ละลักษณะ ในภาษาอังกฤษ เพื่อง่ายต่อการจดจำ ดังนี้

1. หลักสูตร คือ รายวิชาหลักหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน (Curriculum as subjects and Subject Matters)
2. หลักสูตร คือ จดหมายของผู้เรียนพึงบรรลุ (Curriculum as Objectives)
3. หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้แห่งประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน (Curriculum as Plans)
4. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน (Curriculum as Learners Experience)
5. หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน (Curriculum as Educational Activities)

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ การจัดเตรียมมวลประสบการณ์เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา อย่างกว้าง ๆ และจุดมุ่งหมายเฉพาะของโรงเรียน

สำลี รักสุทธี (2544) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ มวลของ ประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความคิด เจตคติ และการปฏิบัติในทิศทาง อันพึงประสงค์

สุนาร์ักษ์ อัยลา (2556) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าคือแผนการเรียน ที่ประกอบด้วยจุดประสงค์และจุดหมายเฉพาะ การเลือกและการจัดเนื้อหา เทคนิควิธีการเรียน การสอนและการประเมินผล

สรุปได้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนโดยมีการวางแผน ล่วงหน้าไว้อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และทักษะต่าง ๆ อันเป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของผู้เรียน

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรนับว่าเป็นหัวใจของการศึกษา เพราะการจัดการศึกษารูปแบบใด ๆ ก็ตามถ้าขาดหลักสูตรแล้วการจัดการศึกษาก็จะไม่สามารถทำให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้ มินักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้อธิบายความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า
มี 2 ประการ คือ

1. ความสำคัญของหลักสูตรต่อการศึกษา ในการจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองในประเทศจะต้องมีหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางและเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา สำหรับควบคุมการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษา หลักสูตรจะเป็นเครื่องชี้แนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนให้มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

2. ความสำคัญของหลักสูตรต่อการสอน หลักสูตรเป็นแผนแม่บทสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ หลักสูตรจะระบุสิ่งที่สอนในโรงเรียน ระบุสิ่งที่ผู้เรียนควรจะรู้ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องอาศัยหลักสูตรเพื่อช่วยในการสอน โดยศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจแล้วนำไปแปลงเป็นภาคปฏิบัติหรือการสอนเพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ หลักสูตรและการสอนจึงมีความสัมพันธ์กันเพราะถ้าปราศจากหลักสูตรแล้วการสอนก็ไม่อาจดำเนินการไปอย่างเป็นระบบระเบียบและมีทิศทาง และถ้ามีเพียงหลักสูตรแต่ไม่มีการสอน การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลตามที่มุ่งหวังคงไม่เกิดขึ้น

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรไปด้วย สำหรับองค์ประกอบหลักสูตรนั้นมีผู้ให้ทัศนะไว้หลายท่าน ดังนี้

Taba (1962) ได้อธิบายองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่าโดยทั่วไปหลักสูตรมักประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล

ธำรง บัวศรี (2542) ได้อธิบายองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามีดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียน (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์เนื้อหาให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เนื้อหา ใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นพิมพ์ แถบวิดีโอทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา และอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

จะเห็นได้ว่าในการพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรสามารถพิจารณาได้ทั้งในแง่ของการนำไปใช้ และองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตร (นิคม ชมภูหลวง, 2545) กล่าวคือ

1. องค์ประกอบของหลักสูตรในแง่ของการนำไปใช้ คือ การพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรตั้งแต่พื้นฐานในการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตร ซึ่งได้แก่ พื้นฐานของสังคม พื้นฐานทางปรัชญาการศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน เป็นต้น จนกระทั่งมาเป็นหลักสูตรแม่บทและจากหลักสูตรแม่บทยังมีเอกสารและวัสดุประกอบหลักสูตร แผนการสอนประจำบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียน ตลอดทั้งการวัดผลและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นการพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรในแง่ของการนำหลักสูตรไปใช้ เริ่มตั้งแต่พื้นฐานการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตร จนกระทั่งการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนวัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตร ทั้งนี้มีการประเมินหลักสูตรว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในส่วนของกระบวนการเรียนการสอนคือการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ครูจึงมีส่วนสำคัญที่สุดที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนและจุดเน้นสำคัญในหลักสูตร ครูจึงควรมียุทธวิธีในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลคือครูต้องพยายามคิด ค้นคว้า ศึกษาหาวิธีการต่าง ๆ และวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับจุดเน้นสำคัญในหลักสูตรการศึกษาสามารถสรุปกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ ดังนี้

2.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาในแต่ละบทเรียนควรให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ ตามสภาพท้องถิ่น และตามความสนใจของผู้เรียน ตลอดทั้งให้มี ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประสบการณ์มากที่สุด

2.2 ผู้สอนควรใช้วิธีสอนที่จะให้ผู้เรียนรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ฝึกคิดให้เป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ

2.3 ผู้สอนควรคำนึงถึงการที่ให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งภาควิชาการ และภาคปฏิบัติ ซึ่งมีผลต่อการส่งเสริมคุณลักษณะแต่ละบุคคล

2.4 ในการจัดการเรียนการสอนให้โรงเรียนกำหนดช่วงตารางเรียนเอง โดยจะกำหนดครั้งละกี่คาบ เป็นช่วงสั้นหรือยาวได้ตามความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ตลอดทั้งลักษณะเนื้อหาและกิจกรรม

2.5 การวัดผลและการประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินการตามแนวทางของหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารและครูมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำการทดสอบตามลักษณะการจัดประสบการณ์และเนื้อหาวิชาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ แล้วนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

นิคม ชมภูหลวง (2545) ได้อธิบายองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า
หลักสูตรประกอบด้วย

1. หลักการเป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตร
2. จุดมุ่งหมายแสดงความคาดหวังของหลักสูตร
3. จุดมุ่งหมายเฉพาะหรือจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาหรือรายวิชา
4. โครงสร้างของหลักสูตร แสดงภาพรวมของหลักสูตร
5. เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนได้เรียน
6. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. แนวทางการใช้หลักสูตร

จากองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตรสรุปได้ว่า หลักการและจุดหมาย โครงสร้างเวลาเรียน กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล จะช่วยให้สามารถสร้างแบบจำลองในการจัดทำหลักสูตรได้ ในการจัดทำหลักสูตรนั้นจะต้องตอบคำถามให้ได้ถึง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตรมีเนื้อหาสาระอะไร จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร และจะประเมินผลการเรียนการสอนอย่างไร

2. การออกแบบการเรียนรู้

2.1 ความหมายของการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สุธาทิพย์ งามนิล (2538) ได้อธิบายความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองบ่อยครั้งเข้าจนในที่สุดกลายเป็นพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นอย่างถาวร

กชกร ธิปัตติ (2547) ได้อธิบายความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่าเป็น กระบวนการที่ประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ทางอ้อมกระทำให้อินทรีย์เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร แต่ไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากเหตุอื่น เช่น วุฒิภาวะ ความเจ็บป่วย ฤทธิ์ยา สารเคมี ฯลฯ

จิตรา ปราชนันวิวัฒน์ (2549) ได้อธิบายความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่าเป็น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลของปฏิกิริยาตอบสนองที่มีต่อสิ่งเร้า การเรียนรู้อย่างหมายถึง การปรับปรุงและการปรับปรุงที่เกิดขึ้นอาจมีคุณค่าในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ก็อาจเป็นได้

สุมรรักษ์ อัยลา (2556) ได้อธิบายความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่าเป็น กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนฝึกหัดจักรยานต้องฝึกหัดขี่หลาย ๆ ครั้ง จนค่อย ๆ เกิดการเรียนรู้ตั้งแต่ การทรงตัว การถีบ การจับแฮนด์รถ การบังคับรถให้เลี้ยวไปในทิศทางต่าง ๆ แม้กระทั่งการล้ม ผู้เรียนก็จะเรียนรู้วิธีการทำอย่างไรไม่ให้ล้ม ล้มอย่างไรไม่ให้เจ็บมาก เป็นต้น เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ แล้วได้ฝึกหัดขี่บ่อย ๆ ก็จะเกิดความชำนาญ ในที่สุดก็ขี่จักรยานได้โดยไม่ล้มและไม่ชนใคร สามารถ บังคับทิศทางที่ต้องการได้ การขี่จักรยานได้จากเกิดขึ้นอย่างถาวร แม้เมื่อหยุดไปนานกลับมามีใหม่ ก็ทำได้เช่นเดิม ดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการฝึกหัดหรือได้รับประสบการณ์ และเป็นพฤติกรรมที่ถาวร

สรุปได้ว่า การเรียนรู้คือกระบวนการที่ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอย่างถาวร เนื่องจากประสบการณ์หรือการฝึกหัดและการออกแบบการเรียนรู้คือ การนำเอาแผนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ในกรอบของการออกแบบการเรียนรู้ออกมาจัดการเรียนรู้ แก่ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปจะมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นสอนหรือปฏิบัติ และ 3) ขั้นสรุป

การออกแบบการเรียนรู้จึงหมายถึง กระบวนการวางแผนการเรียน การสอนอย่างมีระบบ ด้วยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยมีการวิเคราะห์ องค์ประกอบการเรียนรู้ การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน ทฤษฎีการเรียนการสอน

การเตรียมสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

มะลิวัน สมศรี (2558) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีต้องอาศัยปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมมี 4 ด้าน คือ ตัวผู้เรียน บทเรียน วิธีการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวผู้เรียน ประกอบด้วย

1.1 วุฒิภาวะ คือ การเจริญเติบโตเต็มที่สูงสุดในระยะใดระยะหนึ่ง ที่พร้อมจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เหมาะสมกับวัย เช่น เด็กที่สามารถเดินได้ในเวลาที่ควรจะเดิน ก็พูดได้ว่าเด็กมีวุฒิภาวะพร้อมที่จะเดิน และเมื่อสอนให้เด็กเดินท่าต่าง ๆ เด็กก็ทำได้ เรียกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นวุฒิภาวะจึงเป็นองค์ประกอบในตัวผู้เรียนอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้

1.2 ความพร้อม คือ สภาพของคนที่มีวุฒิภาวะรวมทั้งความสนใจ และประสบการณ์เดิมที่จะทำให้ผู้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ดังนั้นความพร้อมจึงทำให้การเรียนรู้ได้คนดี ได้รวดเร็ว

1.3 ประสบการณ์เดิม ผู้ที่มีประสบการณ์มากก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เร็วและได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย

1.4 อายุ จิตวิทยาพบว่ายิ่งอายุมากขึ้นความสามารถในการเรียนรู้จะยิ่งลดลง คือความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสูงสุดเมื่ออายุ 20 ถึง 30 ห้าปีหลังอายุ 35 ปีไปแล้ว ความสามารถในการเรียนรู้จะลดลงเรื่อย ๆ

1.5 แรงจูงใจ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ดี บางคนอาจจะเรียนรู้ได้ดีแต่ไม่เต็มที่ตามความสามารถของเขา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดแรงจูงใจ

1.6 ระดับสติปัญญา ผู้ที่มีระดับสติปัญญาสูงจะมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีระดับสติปัญญาต่ำ

1.7 อารมณ์ ผู้ที่มีอารมณ์ปกติจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีอารมณ์ไม่มั่นคงหรือมีความกระวนกระวายใจวิตกกังวล

1.8 สภาพร่างกาย ผู้ที่มีสภาพร่างกายปกติก็จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เช่น หูหนวก ตาบอด เป็นใบ้ มีโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ฯลฯ ถ้ายิ่งมีความบกพร่องมากขึ้นเท่าใดความสามารถในการเรียนรู้ก็จะน้อยลงเท่านั้น

2. บทเรียน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 ความยากง่ายของบทเรียน บทเรียนที่ง่ายจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วกว่าบทเรียนที่ยาก ๆ

2.2 ความยาวของบทเรียน บทเรียนที่มีความยาวมากย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ช้ากว่าบทเรียนที่มีความสั้นกว่า

2.3 การมีความหมายของบทเรียน บทเรียนที่มีความหมายจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าบทเรียนที่ไม่มีความหมาย

3. วิธีจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็วถ้าผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

3.2 การใช้เครื่องล่อใจ (Incentive) เช่น การให้รางวัลการแข่งขันจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความปรารถนาที่จะเรียนและสนใจในการเรียนดีขึ้น

3.3 การแนะนำในการเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ดีขึ้นถ้าได้รับการแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม กล่าวคือไม่มากเกินไปเพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่เป็นตัวของตัวเองและไม่น้อยเกินไปเราจะทำให้ผู้เรียนปฏิบัติไม่ถูกต้องได้

3.4 การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เช่น การโยงความสัมพันธ์ของประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่หรือการให้นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นจะทำให้การเรียนรู้คงทนถาวรยิ่งขึ้น

3.5 ช่วงเวลาในการเรียน ถ้าจัดให้ผู้เรียนได้เรียนในช่วงก่อนพักกลางวันจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีกว่าเรียนในตอนบ่าย

3.6 การฝึกฝน เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วมีโอกาสฝึกฝนหรือกระทำซ้ำ ๆ อยู่เสมอจะทำให้การเรียนรู้สิ่งนั้นมีความมั่นคงถาวรขึ้น

4. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ประกอบด้วย

4.1 สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา เช่น บรรยากาศในห้องเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน จึงเป็นสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

4.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น กระดาน โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่าง อุณหภูมิ ความสะอาด ความเป็นระเบียบในห้องเรียน ฯลฯ สภาพแวดล้อมที่ดีทำให้ผู้เรียนสบายใจและสบายกาย

ในการเรียนการสอนจะดีขึ้นด้วยปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งถือเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอน ถ้าครูได้คำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ก็จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จได้

นอกจากนี้ Grant Wiggins และ Jay Mc Thighe ได้เสนอวงจรการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจในแต่ละเรื่องไว้ในการจัดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง การที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจแล้ว ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับความรู้โดยการให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากกิจกรรมที่ครูจัดให้ ไม่ใช่ครูบอกความรู้ หรือครูบอกความเข้าใจของครูให้กับผู้เรียน จากนั้นครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้รับเป็นองค์ความรู้ด้วยภาษาของตนเอง เพื่อให้เป็นองค์ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวของผู้เรียน และสุดท้ายต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้นี้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่เป็นสถานการณ์ตามสภาพจริง สอดคล้องกับชีวิตประจำวันหรือกับการดำรงชีวิต เป็นการนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิต จึงจะครบกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเรื่องหนึ่ง ๆ ที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องที่เรียนอย่างเข้าใจ ใต้อรรถความรู้ หรือเป็นความเข้าใจที่ฝังอยู่ในตัวของผู้เรียนที่เรียกว่า “ความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding)”

3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกล่าวในมาตรา 22 ไว้ว่า ารจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ด้วยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจากประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เน้นไปที่การบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พัฒนาปัญญา รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างตื่นตัว สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2547)

ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นสำคัญว่าคือ ความพยายามในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นคนดี มีสติปัญญา และมีความสุข โดยการดำเนินการทุกวิถีทางที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน เป็นการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะต้องเป็นผู้ลงมือเรียนรู้ด้วยตนเอง

เทื่อน ทองแก้ว (2550) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นสำคัญว่าคือ การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active Participation) ทั้งทางด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ โดยมีบทบาทดังกล่าวมากกว่าผู้สอน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นคนดี มีสติปัญญา และมีความสุข สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และตามสภาพจริงของผู้เรียน

3.3 ข้อคำนึงในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญในเรื่องต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556)

1. สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด สมรรถนะของมนุษย์ประกอบด้วยเซลล์สมองประมาณหนึ่งแสนล้านเซลล์ โดยธรรมชาติสมองมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิด มีความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และทุกอย่างรอบตัวมนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ต้องอาศัยสมองและระบบประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพผู้สอนจะต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง (Head) มือ (Hand) และสุขภาพองค์รวม (Health)

2. ความหลากหลายของสติปัญญา คนแต่ละคนมีความสามารถหรือความจริงแตกต่างกัน ซึ่ง Spencer and Spencer (1993) ได้ศึกษาความหลากหลายทางสติปัญญาและจำแนกความเก่งของคนไว้ 10 ประเภท คือ ภาษา ดนตรี ตรรกะและคณิตศาสตร์ การเคลื่อนไหว ศิลปะ/นิติสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/การสื่อสาร ความรู้สึก/ความลึกซึ้งภายในจิตใจ ความเข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตวิญญาณ และจิตนิยม ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้

ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพความเก่งหรือความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถเก่งได้หลายด้าน

3. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกัน ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง เรียนรู้ความเป็นจริงในตัวเองและความจริงในสิ่งแวดล้อมจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่เตรียมการ จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และประเมินผล

3.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวทางและกระบวนการจัดการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรจัดให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนารอบด้านอย่างน้อย 5 ลักษณะ ดังนี้ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2546)

1. การเรียนรู้แบบองค์รวม โดยบูรณาการความสามารถและเนื้อหาสาระของภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากลให้มีความสอดคล้องเป็นเรื่องเดียวกันและมีความสมดุล
2. การเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัดและบริการที่เข้าใจกัน และจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความอิสระ ความสนุกสนาน ความอบอุ่นและความสำเร็จ ความสุขที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้เรียนคือพลังในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นจึงควรสร้างความสุขให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีพลังในการสร้างโลก
3. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ได้ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกันได้ทุกเมื่อ ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่ดีงามสำหรับการทำงานร่วมกัน จะทำให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานที่ดี
4. การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการใช้สมองและสองมือ ส่วนการคิดเป็นความสามารถของสมองในการประมวลข้อมูลความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกันเมื่อผู้เรียนได้คิดแล้วจะต้องนำไปปฏิบัติจริง จึงจะเป็นการเรียนรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์
5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างใคร่ครวญและทบทวนตนเองอย่างรอบด้าน มีการรับรู้สู่สถานการณ์การเรียนรู้ และความถนัดของตนเอง เน้นการเรียนรู้กระบวนการว่า การเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นอย่างไร เรียนด้วยวิธีการอะไร

มีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไร ประเมินจุดดีจุดด้อย และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสม พร้อมนำไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

3.5 การดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้สอน ควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ คือ การวางแผนการเรียนรู้ (Plan) การดำเนินการจัดการเรียนรู้ (Do) การประเมินผลการเรียนรู้ (Check) การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (Action) และรายงานผลการจัดการเรียนรู้ (Report) ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนจัดการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

1.1 การศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นการศึกษาค้นคว้ารายบุคคล เกี่ยวกับพหุปัญญา (Multiple Intelligence) และวิธีการหรือแบบการเรียนรู้ (Learning Styles)

1.2 การออกแบบการเรียนรู้ของแต่ละคน สารการเรียนรู้ เป็นการแปลงคำอธิบายรายวิชาไปสู่การปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ (Unit Plan) และแผนการเรียนรู้ (Lesson Plan)

2. การดำเนินการจัดการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามที่ได้วางแผนจัดการเรียนรู้ไว้แล้วควบคู่กับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2.2 การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นการจัดปัจจัยเกื้อหนุน ให้เอื้อต่อการดำเนินการจัดการเรียนรู้ เช่น การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดห้องเรียน ให้เหมาะสมการจัดตารางสอนให้ยืดหยุ่น

3. การประเมินผลการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

3.1 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เป็นการใช้เครื่องมือและวิธีการวัดผลควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละครั้งจนครบทั้งหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะเน้นการประเมินผลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 การบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลในขณะดำเนินการจัดการเรียนรู้ และภายหลังจากดำเนินการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งเสร็จสิ้นแล้ว เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนแผนการจัดการเรียนรู้ ผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง พฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียน ปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้ ฯลฯ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4. การปรับปรุงและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

4.1 การปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่มีความบกพร่อง เป็นการนำผลที่ได้จากการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ไว้แล้วมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่มีความบกพร่องให้ดียิ่งขึ้น

อย่างทันทีทันใด โดยจะต้องมีการวางแผนว่าจะต้องปรับปรุงแก้ไขใครบ้าง อย่างไร เมื่อใด ที่ไหน โดยใคร และมีการบันทึกผลภายหลังจากการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

4.2 การพัฒนาผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง เป็นการนำเอาผลที่ได้จากการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้มาพิจารณา หากพบว่าผู้เรียนบางคนมีศักยภาพสูงในการเรียนรู้ ควรหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนเหล่านั้น โดยใช้เทคนิควิธีการอย่างหลากหลาย

5. การรายงานผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดทำรายงานผลที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยของแต่ละหน่วยการเรียนรู้เสร็จสิ้นลงแล้ว ซึ่งอาจจัดทำเป็นรายงานในรูปเอกสาร รายงานด้วยภาพหรือรายงานด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูทุกคนที่มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ สามารถทำได้โดยมองผู้เรียนด้วยใจเป็นเมตตาธรรม มองด้วยความรักความเข้าใจ เท่านั้นก็คือว่า ได้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว การนำหลักการและแนวทางจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปสู่การปฏิบัติได้ให้ผลอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการจัดการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และครูจะต้องพัฒนาตนเองให้พร้อมทั้งด้านจิตใจ และองค์ความรู้ทางวิชาการ เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูต้องรู้จักและเข้าใจผู้เรียน พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุน ตลอดจนแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

4.1 ความหมายของสื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนการสอนตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Instruction Media” Instruction มีความหมายว่า Teach แปลว่าสอน Media เป็นคำพหูพจน์ มาจากคำเอกพจน์ว่า Medium แปลว่า สื่อ เมื่อรวมสองคำนี้เข้าด้วยกันเป็น Instruction Media จึงมีความหมายว่า สื่อการสอนหรือสื่อการเรียนการสอน มีผู้ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Boyatzis (1982) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนรู้ว่า ได้แก่ อุปกรณ์ทั้งหลายที่ช่วยเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนจนเกิดผลการเรียนการสอนที่ดี ทั้งนี้มีความหมายรวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เฉพาะแต่สิ่งที่เป็นวัตถุหรือเครื่องมือเท่านั้น เช่น การศึกษานอกสถานที่ การแสดงบทบาทสมมติ การสาธิต การทดลอง ตลอดจนถึงการสัมภาษณ์และการสำรวจ

กิดานันท์ มลิทอง (2543) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนรู้ว่าเป็นวัสดุชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผ่นภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือ ช่องทางสำหรับทำให้การสอนของผู้สอนส่งไปยังผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี

กรมวิชาการ (2544) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่นำเสนอ
 สิ่งเร้า สื่อการเรียนรู้มีหลายรูปแบบและหลายประเภท เช่น หนังสือ ภาพยนตร์ เทปเสียง การส่งสาร
 นำเสนอสิ่งเร้าต่าง ๆ ต้องการสื่อที่เป็นวัสดุรูปแบบหนึ่งเสมอ

กชกร ธิปัตติ (2547) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนรู้ว่าเป็นวัสดุ สิ่งของ
 ภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนหมายถึงตัวบุคคล วิธีการ สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียน
 การสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี

จากความหมายของสื่อการเรียนรู้สรุปได้ว่า สื่อคือวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ
 ตลอดจนแนวความคิด เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้
 ซึ่งผู้สอนนำมาใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ถ่ายทอดได้ดีและ
 รวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

4.2 ประเภทของสื่อการเรียนรู้

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2537) แบ่งประเภทของสื่อไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. สื่อประเภทวัสดุ บางครั้งเรียกว่าสื่อเล็ก เป็นสื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้
 ในลักษณะของภาพ เสียง และตัวอักษรในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งศึกษา
 หาความรู้ วัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนนี้จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 วัสดุที่เสนอเรื่องราวหรือความรู้ที่ไม่ใช่ตัวมันเอง โดยไม่อาศัย
 เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ในการนำเสนอเรื่องราว ได้แก่ กระดาน ชอล์ก กระดานดำ โปสเตอร์
 ภาพเขียนภาพถ่าย แผ่นภาพ แผนภูมิ กราฟ การ์ตูน ของจริง ของจำลอง บัตรคำ หนังสือเรียน

1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยเครื่องมือ กลไก เป็นตัวนำเสนอเรื่องราว
 หรือความรู้ ได้แก่ แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง

2. สื่อประเภทเครื่องมือหรือโสตทัศนูปกรณ์ บางครั้งเรียกว่า “สื่อใหญ่”
 ซึ่งเป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครูและนักเรียนต้องอาศัยวัสดุไปใส่ในตัว
 ของมัน สื่อประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องรับ
 โทรทัศน์ โทรทัศน์วงจรปิด

3. สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ครู
 หรือนักเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน ในบางครั้งการเรียนการสอนต้องอาศัยเทคนิค
 บางประการเข้าช่วยจึงทำให้การเรียนได้ผลดี จะใช้เพียงวัสดุหรือเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง
 หรือทั้งสองอย่างก็ยังไม่เพียงพอ ต้องอาศัยสื่อการสอนต่อไปนี้

3.1 การเล่นเกมและหุ่น

3.2 การแสดงบทบาทสมมติ

3.3 การสาธิต

3.4 การศึกษานอกสถานที่

3.5 การแสดงนิทรรศการ

3.6 การทดลอง

3.7 นิทรรศการ

3.8 รายการโทรทัศน์

3.9 รายการวิทยุ

4.3 นวัตกรรม

นวัตกรรม เป็นศัพท์บัญญัติทางการศึกษา ใช้แทนคำ Innovation ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Innovare แปลว่า to Renew หรือ to Modify นวัตกรรมซึ่งมีรากศัพท์มาจาก นวัตกรรม (บาลี) + กรรม (สันสกฤต) จึงหมายถึง การกระทำหรือความคิดใหม่ ๆ ที่นำมาใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

นวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Innovation) หมายถึง แนวความคิด วิธีการ เครื่องมือ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่ ยังไม่เคยนำมาใช้ในวงการศึกษามาก่อน แต่ได้ถูกนำมาทดลองใช้เพื่อดูผลว่าให้ผลดีเพียงใด ถ้าได้ผลดีก็จะได้รับการยอมรับและเผยแพร่ให้รู้จัก และนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางต่อไป

4.4 เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การที่ครูผู้สอนใช้แผนที่และวีดิทัศน์ประกอบการสอน เช่น การสอนเกี่ยวกับประเทศอังกฤษ และผู้เรียนค้นหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของอังกฤษผ่านทางอินเทอร์เน็ต การที่ผู้เรียนฝึกพูดภาษาฝรั่งเศสในห้องปฏิบัติการภาษา การให้ผู้เรียนเรียนเรื่องปรากฏการณ์เรือนกระจกเพื่อรักษาสีแวตล้อมด้วยบทเรียนซีไอโอจากซีดีรอม ครูตัดเกรดคะแนนนักเรียนด้วยโปรแกรม Excel ครูและนักเรียนในโรงเรียนช่วยกันสร้าง Portal เพื่อเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้นับเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษา และเพิ่มสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ที่เรียนว่า “เทคโนโลยีการศึกษา” (Educational Technology)

จากองค์ความรู้การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ สรุปลงได้ว่าเป็นกระบวนการนำวัสดุ อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ ตลอดจนแนวความคิด เทคนิค วิธีการต่าง ๆ มาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน และเกิดความคงทนทางการเรียนรู้

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

5.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพการศึกษา สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคมได้ กระบวนการจัดการศึกษาจะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตร

การศึกษาหรือไม่นั้น จำเป็นต้องมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เพราะเป็นกระบวนการที่ผู้สอนต้องใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูจะได้ข้อมูลที่แสดงการพัฒนาการเรียนรู้ความก้าวหน้าความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ครูใช้ข้อมูลในการส่งเสริมรวมทั้งปรับปรุงให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

5.2 ความหมายการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ธำรง บัวศรี (2542) ได้ให้ความหมายการวัดผลและประเมินผลว่าการวัดผลเป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรมคือจะแสดงผลของการวัดผลออกมาเป็นตัวเลข เพื่อแสดงว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใดจากที่ได้เรียนไปแล้ว และอาจบอกได้หลังจากการสอบแล้วว่านักเรียนได้คะแนนเท่าไร โดยนำผลที่นักเรียนทำได้กับคำตอบที่ครูเตรียมคะแนนที่เราได้จากการวัดผลนั้น เช่น เก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดีคือเมื่อเราได้คะแนนจากการวัดมาแล้ว เรายังบอกไม่ได้ทีเดียวว่าเด็กคนนั้นเก่งหรือไม่เก่ง เราจะต้องใช้วิจรรย์ญาณดูต่อไปอีก โดยการเปรียบเทียบกับคนอื่นในห้องเดียวกัน

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2546) ได้ให้ความหมายการวัดผลและการประเมินผลว่า การวัดเป็นการพรรณนาเชิงปริมาณ (Quantitative Description) หรือการตีค่าเป็นตัวเลขตามกฎเกณฑ์ หมายถึง กระบวนการที่ตัวเลขหรือสัญลักษณ์จะถูกนำมาเกี่ยวข้องกับลักษณะของวัตถุ คน หรือสิ่งที่จะวัด การวัดจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ต้องมีกลุ่มของวัตถุหรือคน
2. มีคุณสมบัติของลักษณะที่จะวัด
3. มีการกระทำโดยการให้ตัวเลขหรือสัญลักษณ์กับลักษณะวัตถุ
4. ต้องพิจารณาถึงธรรมชาติ ตลอดจนนำตัวเลขสัญลักษณ์นี้ไปใช้

ศิริพร แยมนิล (2549) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลว่าการวัดเป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งทีวัดนั้น ๆ การประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับและภาพคุณค่าความจริงและการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว

พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2554) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลว่าการวัด (Assessment) คือ การรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพจากระบบการทำงาน การปฏิบัติงาน และผลผลิตที่ได้จากระบบการเรียนรู้เพื่อการตีค่า ส่วนการประเมิน (Evaluation) คือ การตัดสินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่ได้จากการวัดสิ่งที่ต้องการประเมิน

จากความหมายของการวัดและประเมินผลข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้คือการตรวจสอบเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนหลังผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยครูมีหน้าที่ในการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัย มุ่งให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ต่อไป

5.3 หลักการวัดผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่สมบูรณ์จะต้องเริ่มที่การตั้งจุดมุ่งหมายของการสอน เตรียมเนื้อหา กิจกรรม และสื่อในเรื่องที่จะสอน สร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ลงมือสอน และวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน

บุญมี เณรยอด (2546) ได้สรุปหลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรเน้นการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่าได้หรือตก
2. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงประสบการณ์และลักษณะของผู้เรียนโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ควรคำนึงถึงนักเรียนที่อยู่ในวัยเด็ก มีพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
3. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและการจัดดำเนินการสอนแต่ละระดับ
4. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรดำเนินการอย่างมีระบบและผสมผสานกับการสอน
5. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรประเมินให้รอบด้านทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม และทักษะในการปฏิบัติ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ควรเน้นพัฒนาคนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

จากหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งในด้านตัวผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารการศึกษา ผลจากการประเมินนั้นสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจของผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา ฉะนั้นการวัดและประเมินผลจึงมีความจำเป็นควบคู่กับหลักสูตรและทุกกระบวนการเรียนรู้

5.4 วัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผล

กิดานันท์ มลิทอง (2543) ได้จำแนกการวัดผลและประเมินผลเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียนเพื่อช่วยให้ครูได้ทราบความสามารถของแต่ละคนเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินว่าจะมีความสามารถเพียงพอในการศึกษาต่อหรือไม่ หากไม่ดีพออาจจะทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
2. การประเมินผลระหว่างเรียนเมื่อมีการสอนไประยะหนึ่ง ๆ ครูจะมีการประเมินผลนักเรียนตามจุดประสงค์รายวิชา เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความสามารถพอหรือควรจะก้าวไปข้างหน้าได้หรือไม่
3. การประเมินผลหลังเรียนเป็นการประเมินความครอบคลุมจุดประสงค์ต่าง ๆ และเป็นการประเมินเพื่อตัดสินความสามารถ เพื่อดูว่านักเรียนมีความสามารถตามจุดประสงค์มากน้อยเพียงใด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน
2. เพื่อปรับปรุงการสอนของครูและปรับปรุงการเรียนของนักเรียน
3. เพื่อการตัดสินเลื่อนชั้น

ชูชัย สมศิริกร (2552) ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลว่าครูผู้สอนจะต้องประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพในการสอน โดยปกติการประเมินผลทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ การตัดสินผลงานของนักเรียนโดยการเทียบเคียงมาตรฐานที่กำหนดไว้
  - 1.1 เพื่อประเมินผลในความสำเร็จทางการสอนของครู
  - 1.2 เพื่อตัดสินว่านักเรียนทุกคนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่
2. การประเมินผลโดยการเปรียบเทียบกลุ่มปกติ ได้แก่ การตัดสินผลงานของนักเรียนด้วยการเทียบเคียงกับผลงานหรือชั้นของนักเรียนผู้นั้น
  - 2.1 เพื่อตัดสินว่าผลงานของนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างไร เมื่อเทียบเคียงกับคนอื่นในกลุ่มของตน
  - 2.2 เพื่อให้ได้ข้อมูลของผลการศึกษาสำหรับได้หรือตก การสอบเลื่อนชั้น การสอบคัดเลือกเข้าศึกษา การจัดกลุ่มนักเรียนการสอบชิงทุน เป็นต้น

การวัดผลและประเมินผลสามารถทำให้ทราบข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และด้านการสนับสนุนการสอน จึงสรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการวัดและประเมินผลเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบผู้เรียนที่จะให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครูมีหน้าที่ในการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การพัฒนาแนวทางสำหรับครู

1. ความหมายของการพัฒนาครู

Castetter and Yong (2000) ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากรในวงการศึกษา หมายถึง การจัดเตรียมการต่าง ๆ ที่ระบบโรงเรียนได้จัดทำขึ้น เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในระบบโรงเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นการจ้างบุคลากรไว้ไปจนกระทั่งบุคลากรปลดเกษียณ

Michael and Andy (2002) ให้ความหมายว่า การพัฒนาครูต้องตั้งใจฟังและสนับสนุนให้ครูได้แสดงความคิดเห็น หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ลดช่องว่างการปฏิบัติสำหรับยุทธศาสตร์ใหม่ และพิจารณาสร้างชุมชนให้พวกเขาได้พัฒนาร่วมกันนอกเวลา

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2543) ให้ความหมายว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือโครงการที่จัดทำขึ้น โดยองค์การในการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นให้แก่พนักงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน

ยนต์ ชุ่มจิต (2550) ให้ความหมายว่า การพัฒนาครูคือการดำเนินงานที่พยายามจะเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน มีเจตคติที่ดีในการทำงาน และต่อวิชาชีพครู รวมถึงมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดี

จากความหมายของการพัฒนาครูข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาครูคือการดำเนินการที่ทำให้ครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อให้ตนเองหน่วยงานสามารถปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน

2. วัตถุประสงค์ของการพัฒนาครู

กุลธณ ธนาพงศธร (2541) ได้แสดงทัศนะว่าการพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไปในแนวทางเดียวกัน คือ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรต่าง ๆ ขององค์กรมีความรู้ความสามารถและสมรรถภาพในการทำงานสูงขึ้น แต่มีความแตกต่างกัน 3 ประการ ดังนี้

1. ถ้าหากเป็นการพัฒนาบุคลากรแล้วบุคคลที่จะเข้ารับการพัฒนาได้แก่บุคคลในระดับผู้บริหารขององค์กร ส่วนการฝึกอบรมนั้นมุ่งจัดขึ้นสำหรับบุคคลในระดับผู้ปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่

2. ถ้าหากเป็นการพัฒนาบุคลากรแล้ว ขอบเขตของการเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดให้จะเป็นความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และทฤษฎีทั่ว ๆ ไป ในระดับกว้าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ส่วนการฝึกอบรมนั้นขอบเขตของการเรียนรู้จะแคบกว่า โดยจะมุ่งถ่ายทอดวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ของการปฏิบัติงานเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้บุคคลสามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติงานได้โดยตรงทันที

3. เนื่องจากการถ่ายทอดการเรียนรู้ในการพัฒนาบุคลากรเป็นการถ่ายทอดความรู้ในหลักการ แนวคิด และทฤษฎี โดยทั่ว ๆ ไปอย่างกว้าง ๆ ดังนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วการพัฒนาบุคลากรครั้งหนึ่ง ๆ จึงมักใช้เวลาค่อนข้างจะยาวนาน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ การฝึกอบรมที่มีขอบเขตของการเรียนรู้เฉพาะด้านอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว โครงการฝึกอบรมหนึ่ง ๆ โดยทั่วไปมักจะมีระยะเวลาที่สั้นกว่า

วิโรจน์ สารรัตนะ (2547) ได้แสดงทัศนะว่าการพัฒนาครูจะต้องมุ่งให้เกิดการรับรู้และเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ จากกระบวนการทัศน์เก่าสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ ทั้งด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านอื่น ๆ ตลอดจนมุ่งก่อให้เกิดทัศนคติความเชื่อและค่านิยมที่จะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามกรอบแนวคิดของกระบวนการทัศน์ใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องของการทำอะไรบางอย่างเพื่อให้ครูได้รับเนื้อหามากขึ้น ให้มีศักยภาพที่สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. คำนี้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน (Results-Driven Education) นั่นคือการส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมการสอนเป็นไปในทางบวกที่จะส่งผลดีกับตัวผู้เรียน

2. การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) มุ่งก่อให้เกิดรูปแบบการคิดอย่างเป็นระบบ ไม่คิดแบบแยกส่วน โดยคำนึงถึงว่าส่วนต่าง ๆ ในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรการสอนหรือการประเมินผลต่างส่งผลซึ่งกันและกัน และต่างมีอิทธิพลร่วมกันที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การเป็นผู้กระทำ (Active) ให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในตัวครูด้วยตนเอง (Constructivism) แทนการเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยผู้อื่น ดังนั้นแผนงานการพัฒนาครูควรต้องเสริมสร้างให้เกิดลักษณะการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้หรือประสบการณ์หรือในลักษณะการริเริ่มสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นโดยกระบวนการกลุ่ม

3. ความสำคัญของการพัฒนาครู

จากสภาพการต่าง ๆ ทั้งสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ย่อมส่งผลให้เกิดการไหลบ่าของข้อมูลสารสนเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วถึง

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม การจะมีความผาสุกในชีวิตประจำวันได้จำเป็นต้องปรับตัวบนพื้นฐานความรอบรู้อย่างเท่าทัน อาชีพครูมีหน้าที่หลักคือการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านให้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นอยู่ในสังคมอย่างสันติ ในภาระหน้าที่และบทบาทของผู้พัฒนา ครูจึงควรมีความพร้อมทุกด้านในการพัฒนา การจะเป็นผู้มีความพร้อมดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึงด้วยระบบและวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาวิชาชีพครูนั้นมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด กระบวนการรวมทั้งวิธีการไว้ ดังนี้

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544) ได้แสดงทัศนะว่า ครูไทยในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาการและเทคโนโลยีในโลกยุคปัจจุบันย่อมเปลี่ยนวิถีชีวิตวิถีสังคม และวิถีแห่งวิชาชีพไปบ้างตามสมควร การพัฒนาและความก้าวหน้าของชีวิตในแต่ละยุคทำให้บางอาชีพสูญหาย บางอาชีพเสื่อมถอย และบางอาชีพหรือวิชาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น ครูควรมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1. การสรรหาผู้เข้าเรียนวิชาชีพครู ควรมีการคัดเลือกและสรรหาผู้เข้าเรียนที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมเข้ามาศึกษาเล่าเรียนสาขาครุศาสตร์ ส่วนการบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งควรมีมาตรการพิเศษในการคัดเลือก
2. การศึกษาเบื้องต้นในสถาบันฝึกหัดครู การจัดการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูควรจัดถึงปริญญาตรีเป็นขั้นต้น ในอนาคตครูต้องมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้พัฒนาบุคลิกภาพเยาวชนและส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
3. การอบรมครูประจำการ ต้องเปิดโอกาสให้ครูที่ประจำการแล้วได้รับการอบรมความรู้ใหม่ ๆ เสมอ ๆ โดยเฉพาะการอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. การพัฒนาผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครู การปรับปรุงทักษะของคณาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูทั้งหลาย ตลอดจนการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิจากชุมชนมาช่วยร่วมการผลิตครู ย่อมพัฒนาระบบผลิตครูให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และช่วยให้การผลิตมีประสิทธิภาพขึ้น
5. การนิเทศ การควบคุม การตรวจสอบและการปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูรับทราบเกี่ยวกับการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครู การนิเทศต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
6. การจัดการ ต้องปฏิรูปการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้แต่ละแห่งมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนการกำหนดปริมาณงานของครู ต้องส่งเสริมให้ครูได้ทำงานเต็มศักยภาพด้วย

7. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครู ทั้งช่วยในการปฏิบัติภารกิจของครูและเป็นผู้ร่วมตรวจสอบการทำงานของครู

8. สภาพการปฏิบัติงาน ต้องให้ความสนใจในการโน้มน้าวใจครูผู้สอนให้ปฏิบัติงานโดยไม่ละทิ้งอาชีพ ทั้งอัตราเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ ตลอดจนสภาพอื่น ๆ ในการทำงานจะต้องดีพอเมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพอื่น ๆ

9. อุปกรณ์การสอน การฝึกหัดครูและการสอนในโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์การสอนโดยเฉพาะแบบเรียน หลักสูตรจะต้องปรับปรุงอยู่เสมอโดยให้ครูมีส่วนร่วมทั้งในชั้นวางแผนและชั้นดำเนินการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำความรู้ใหม่ ๆ สอนทักษะและประเมินความก้าวหน้าของโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. แนวทางการพัฒนาครู

สร้อยัญญา วัฒนวิศาล (2541) ได้แสดงทัศนะว่าครูที่ดีต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ

1) มีความรู้ (Knowledge) ได้แก่ ความรู้ด้านวัฒนธรรม ความรู้เรื่องที่จะสอน ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของการเรียนรู้ ความรู้ในการปฏิบัติงานของครู 2) ทักษะ (Skills) ได้แก่ ทักษะในการใช้ภาษา ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในการค้นคว้าวิจัยหาความรู้เพิ่มเติมให้ตนเอง และมีนิสัยรักงานครู 3) ความสนใจ (Interest) ได้แก่ ความสนใจนักเรียน สนใจวิชาที่ต้องสอน สนใจที่จะสอน สนใจโรงเรียนและชุมชน สนใจที่จะพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญก้าวหน้า และยิ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุรศักดิ์ หลาบมาลา (2543) ที่กล่าวว่ากลุ่มประเทศ OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) ได้นิยามศัพท์การทำงานของครูที่มีคุณภาพซึ่งมี 5 มิติ ต่อไปนี้

1) มีความรู้ในหลักสูตรและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรอย่างเพียงพอ 2) มีทักษะด้านวิชาชีพครู และมีความสามารถในการใช้ยุทธวิธีในการสอนและการประเมินผลอย่างหลากหลาย 3) มีความเห็นอกเห็นใจ และมีความจริงใจในการรับรู้ศักดิ์ศรีของนักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงานในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 4) มีความสามารถในการจัดการ เพราะครูต้องรับภาระรับผิดชอบในด้านการจัดการหลาย ๆ ด้าน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

นัยนา ทองศรีเกตุ (2544) ได้แสดงทัศนะว่าครูต้องมีความรู้และพัฒนาตนในด้านต่าง ๆ

ดังนี้ 1) ความรู้ (Knowledge) เกี่ยวกับสาระเนื้อ ๆ ของหลักสูตรตลอดจนเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ๆ 2) ทักษะวิชาครู (Skill of Effective Pedagogy) ครูต้องมีทักษะ รวมไปถึงความสามารถในการนำวิชาครูไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีสอนที่หลากหลาย ตลอดทั้งวิธีการและยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ 3) การไตร่ตรองได้สวน (Reflection) และความสามารถในการวิพากษ์ตนเอง 4) ความเข้าใจคนอื่นและการยอมรับคนอื่น (Empathy) การรู้จักยอมรับคนอื่นทั้งที่เป็นผู้ร่วมงานและศิษย์ เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ในการจัดการศึกษาทั้งทางด้านจิตพิสัย และพุทธิพิสัยของ

ศิษย์ 5) ความสามารถในการจัดการ (Managerial Competence) ความรับผิดชอบในการจัดการทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

ชนาธิป พรกุล (2544) ได้แสดงทัศนะว่าครูในยุคปัจจุบันควรมีคุณสมบัติที่ต้องพัฒนา ซึ่งได้แก่ มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างลุ่มลึก ติดตามความก้าวหน้าในเทคนิควิธีการสอนตลอดเวลา เป็นแบบอย่างในการคิดการทำ เป็นนักจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นนักเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ และเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

สุชาญ โภคิน (2545) ได้แสดงทัศนะว่า การปรับตัวของครูเพื่อให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยนั้นจะต้องมีทักษะหรือความชำนาญในเรื่องต่าง ๆ 5 ประการเป็นพื้นฐาน ดังนี้

1. ทักษะด้านแนวความคิด มีทักษะด้านการใช้แนวความคิดรวบยอดไปในทางที่ถูก ที่ควรจะต้องพัฒนาความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ เช่น วิธีสอนจะต้องมีความคิดริเริ่มและคิดหาวิธีการสอนแปลก ๆ ใหม่ ๆ เพื่อให้ลูกศิษย์มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติให้ได้ดี
2. ทักษะในด้านการปฏิบัติงาน มีความรู้ในงาน ต้องเป็นผู้ทำงานเป็น การวางแผน การสอน การใช้เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนการประเมินผลหรือการจัดเตรียมหลักสูตร เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติได้จริง ๆ และสามารถอยู่ในสังคมหรือสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้
3. ทักษะด้านการจัดการ เป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ครูต้องพัฒนาความรู้ในการจัดการอยู่ตลอดเวลา
4. ทักษะในด้านเกี่ยวกับมนุษย์ ถ้าเราสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้ในสังคม เราก็จะได้รับการยอมรับนับถือ มีเกียรติในสังคม และมีความอบอุ่นเสมอ
5. ทักษะในด้านการสื่อความ ครูต้องเป็นนักสื่อความที่ดี ต้องรู้จักวิธีการสื่อความอย่างหลากหลาย การสื่อความที่ดีเป็นการสร้างความเข้าใจและถูกต้อง เป็นการลดปัญหาและความขัดแย้ง

สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2548) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้นการพัฒนาต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียน การพัฒนาต้องเกิดจากความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาต้องมุ่งเน้นลักษณะ School Based Development การพัฒนาต้องมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล การพัฒนาต้องสอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ที่ปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาต้องดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายกระจายทั่วประเทศ การพัฒนาต้องสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาต้องกระทำอย่างทั่วถึง และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้สรุปแนวทางในการพัฒนาครู และผู้บริหารว่ารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่เน้นการพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาที่มีอยู่จริงในโรงเรียนโดยใช้แนวทางการมีส่วนร่วม การดำเนินงานใช้การจัดปัจจัย สนับสนุนหลายรูปแบบ ได้แก่ การอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ครูโดยตรงในเรื่องที่ครูต้องการการให้ คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งเป็นกลุ่มและรายกรณี การจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักทางวิชาชีพ การเรียนรู้ด้วยตนเองของครู การจัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้สำหรับครู การสร้างบรรยากาศ ความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างเพื่อนครู การรวมกลุ่มแก้ปัญหา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเป็นกันเอง การสร้างครูแกนนำให้เป็นครูพี่เลี้ยงให้เป็นที่ปรึกษาและฝังตัวอยู่ในโรงเรียน มีหน้าที่คอยให้ความ ช่วยเหลือและเรียนรู้ไปด้วยกันในระหว่างการปฏิบัติงาน การใช้ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเข้าร่วมให้ ความรู้แก่ครูและผู้บริหารเป็นระยะ ๆ การวิจัยในชั้นเรียน การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคม เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมทุกอย่างเน้นดำเนินการภายในโรงเรียนและต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2558) ได้แสดงทัศนะว่าการพัฒนา สมรรถนะครูประกอบด้วย 6 ปัจจัย ดังนี้

1. ผู้พัฒนาและผู้รับการพัฒนาจะต้องเข้าใจความรู้ทักษะหรือสมรรถนะรายการ นั้น ๆ ดังนั้นในแต่ละหลักสูตรการพัฒนาต้องให้ความสำคัญถึงความเข้าใจถึงความหมาย คำจำกัดความของ สมรรถนะหลักตามพจนานุกรมที่กำหนดขึ้น
2. ผู้พัฒนาและผู้รับการพัฒนาสามารถระบุได้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกเป็น สมรรถนะหลักใดเนื่องจากในเชิงทฤษฎีหากไม่สามารถสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่รอบ ๆ ตัว การเรียนรู้จาก การเก็บข้อมูลและการนำพฤติกรรมมาปฏิบัติหรือแสดงซ้ำก็จะเป็นไปได้ยาก
3. ผู้รับการพัฒนาต้องสามารถประเมินตนเองได้ว่าตนมีสมรรถนะหลักอยู่ในระดับใด เนื่องจากทฤษฎีในแรงจูงใจกล่าวว่าผู้รับการพัฒนาจะไม่มีพัฒนาหากไม่เกิดแรงผลักดันจาก ภายใน ซึ่งแรงขับภายในจะเกิดจากการประเมินตนเอง แล้วพบว่าเกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ องค์กรคาดหวังกับสมรรถนะที่ตนเองมีอยู่
4. ผู้รับการพัฒนาต้องมีการฝึกฝนสมรรถนะหลักนั้น ๆ จนเป็นนิสัย เนื่องจาก การพัฒนาสมรรถนะอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยต้องมีการ ประเมินสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง
5. จะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อติชมของผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
6. การสอนงานจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สอนคือทำให้ความรู้เข้มข้น ได้เรียนรู้ เพิ่มเติมจากกระบวนการเรียนรู้ของผู้อื่น และเพิ่มการเรียนรู้จากสไตล์การเรียนรู้ของคนอื่น

เทคนิควิธีการพัฒนา

ประจักษ์ บุญยัง (2542) ได้อธิบายถึงการตรวจสอบการดำเนินงานว่ามีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงบประมาณ ผลผลิต โครงการ หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อให้ทราบถึงผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นมาจากการดำเนินงานของส่วนราชการ เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของส่วนราชการให้เป็นไปตามแผนงบประมาณ ผลผลิต โครงการ หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ และเพื่อให้ข้อสังเกต ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานตามแผนงบประมาณ ผลผลิต โครงการ หรือกิจกรรมของส่วนราชการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสัมฤทธิ์ของงานตามเป้าหมายที่กำหนด

อเล็กซ์ ออสบอร์น (Osborn, 1957) อธิบายว่า เทคนิคระดมสมองหรือระดมความคิด เป็นวิธีของกระบวนการกลุ่มที่ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งพาสนา จูร์ตัน (2548) ได้อธิบายถึงเทคนิคระดมสมองว่าเป็นการจัดประสบการณ์เพื่อให้บุคคลได้คิดแก้ปัญหา โดยการเสนอความคิดเพื่อหาคำตอบ อาจจัดในลักษณะกิจกรรมกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย โดยหาคำตอบให้ได้มากที่สุด ในเวลาที่รวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ แล้วเลือกเอาคำตอบที่ดีที่สุด เพื่อการนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสรุปได้ว่าเทคนิคระดมสมอง หมายถึง วิธีการฝึกแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาได้มากที่สุด แล้วทำการเลือกวิธีที่ดีที่สุดไปใช้แก้ปัญหา

สมยศ นาวิการ (2545) ได้อธิบายถึงการวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกิจการ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินสภาพแวดล้อมภายในระหว่างจุดแข็งและจุดอ่อน และการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกระหว่างโอกาสและอุปสรรคว่ามีความโน้มเอียงไปในทิศทางใดเพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร

1. จุดแข็ง (Strength) คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่ทำให้กิจการได้เปรียบในการแข่งขัน เช่น จุดแข็งทางด้านการเงิน จุดแข็งทางด้านการผลิต
2. จุดอ่อน (Weakness) คือ ปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่ทำให้กิจการเสียเปรียบการแข่งขัน
3. โอกาส (Opportunity) คือ ปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่เอื้อต่อการประกอบกิจการ
4. อุปสรรค (Threat) คือ ปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่ทำให้กิจการเสียเปรียบ ซึ่งจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์เพื่อขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

อุมาพร บุญเพชร (2555) ได้อธิบายถึงความร่วมมือ (Collaboration) ว่าเป็นกระบวนการในการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่ม และองค์กรในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน การเริ่มต้นในการสร้างความร่วมมือนั้นเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การเผชิญปัญหาาร่วมกัน การแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมุ่งหวังในผลผลิตร่วมกัน เป็นต้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดวิสัยทัศน์ และผลผลิตในการสร้างความร่วมมือขององค์กรในด้านต่าง ๆ

จากการศึกษาหลักการพัฒนาครูของนักวิชาการและหน่วยงานข้างต้นสรุปได้ว่าการพัฒนาครูคือการเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งเกิดจากการเสริมสร้างครูให้มีประสิทธิภาพตามความต้องการของครูและส่งผลต่อผู้เรียนให้ดีขึ้น โดยแนวทางในการพัฒนาครูมีหลายวิธีการ ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การรวมกลุ่มแก้ปัญหา และการนิเทศ โดยอาศัยวิธีการระดมความคิด การวิเคราะห์สถานการณ์ ความร่วมมือ และการตรวจสอบการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ ตรงตามเป้าหมายขององค์กร

การประเมินความต้องการจำเป็น

1. ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

มยุรี เขียวฉะอ้อน (2541) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่า หมายถึง การวิเคราะห์ช่องว่างหรือความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่ต้องการหรือสภาพที่ควรจะเป็น แล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอันเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ปานจันทร์ โททอง (2542) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่า หมายถึง กระบวนการในการค้นหาความแตกต่างระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริง ซึ่งเป็นภาวะที่ไม่พึงประสงค์ที่ต้องได้รับการแก้ไข พัฒนา หรือปรับปรุง ให้ปัญหานั้นลดลง จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นคือกระบวนการในการจัดลำดับความสำคัญเพื่อการแก้ปัญหาหรือความแตกต่างระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการแก้ไขความแตกต่างนั้น

2. ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น

Klimes (1977) ได้ให้ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการวางแผน หรือการพัฒนาองค์กรไว้ว่า การวางแผนการทำงานจะต้องเริ่มที่การประเมินบริบท เพื่อให้เข้าใจ

สถานภาพที่เป็นอยู่ของหน่วยงาน และรู้ความต้องการของหน่วยงานว่าจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองในด้านใด การดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการทำงาน ด้วยเหตุนี้จึงมีการพัฒนาวิธีการวิจัย การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment Research) เพื่อช่วยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข โดยเริ่มจากกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดหมายปลายทาง กิจกรรม การวางแผน และพัฒนาองค์กร จึงมีสองส่วน คือ กิจกรรมการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นและกิจกรรมการบริหารจัดการ ทั้งสองกิจกรรมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน กิจกรรมส่วนแรกคือการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็น และกำหนดวิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กร กิจกรรมส่วนที่สองคือการบริหารจัดการตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งสภาพที่ควรจะเป็นนั้นนำมากำหนดเป้าหมายการทำงาน และทางเลือกที่กำหนดได้จากผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจะถูกนำมาใช้ในขั้นตอนการวางแผนงาน การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจึงมีความสำคัญต่อการวางแผนและพัฒนาองค์กร

3. การจัดลำดับความต้องการจำเป็น

สฺวิมล ว่องวานิช (2548) ได้เสนอว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากในกระบวนการกำหนดความต้องการจำเป็น ซึ่งจะทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางในการพัฒนาต่อไป ในที่นี้ขอนำเสนอวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{modified}) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{modified}) วิธีนี้ปรับปรุงจากสูตร PNI แบบดั้งเดิม โดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และสฺวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่าง I - D แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวัง มีสูตรดังนี้

$$PNI_{\text{Modified}} = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ	PNI	แทน	ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
	I	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น
	D	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่

การประเมินใช้ค่าดัชนี (PNI_{modified}) ที่มีค่า 0.3 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ที่ถือว่า เป็นความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจะใช้การเรียงดัชนี จากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่า ดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า และเมื่อได้ผลลัพธ์แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังตามค่าดัชนีที่คำนวณ ซึ่งทำให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ในแง่การจัดการมากขึ้น

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. บริบททั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ค่านิยม และกลยุทธ์ ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

เป็นองค์กรที่บริหารจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของ เครือข่ายได้มาตรฐานสู่ความเป็นสากล และการบริการที่เป็นเลิศภายในปี 2562

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพสู่ความเป็นสากล
2. ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานวิชาชีพ
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่เข้มแข็ง
5. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล

6. พัฒนาระบบการให้บริการที่เป็นเลิศ

เป้าประสงค์ (GOAL)

1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการศึกษาที่มี คุณภาพตามมาตรฐานสู่ความเป็นสากล
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาที่เข้มแข็ง

5. ภาศึเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาตามหลัก
ธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

6. ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
และสถานศึกษา

ค่านิยม (Value)

SESAO26 (Secondary Educational Service Area Office 26)

S = Service Mind จิตบริการ

E = Effectiveness ทำงานมุ่งประสิทธิผล

S = Smart ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

A = Accountability มีความรับผิดชอบ

O = Okay ตอบรับข้อเสนอแนะ

2 = Two Ways Communication สื่อสารสองทาง

6 = Six Networks การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจและร่วมมือกัน

เป็น 6 สหวิทยาเขต

กลยุทธ์ (Strategy)

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26 จึงกำหนดกลยุทธ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 5 กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร
และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและห่างไกลยาเสพติด

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับ
โอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และลดอัตราการออกกลางคันให้เป็นศูนย์ โดยระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาการประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการ
กระจายอำนาจทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
และความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

จุดเน้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กำหนดจุดเน้นการดำเนินการ
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จุดเน้นด้านผู้เรียน

- 1.1 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญ และความสามารถทางวิชาการ
เพื่อพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (Student's Competencies) ดังต่อไปนี้
- 1.1.1 นักเรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม
และสติปัญญาที่สมดุล เหมาะสมกับวัย และเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 1.1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลักเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 5
- 1.1.3 นักเรียนมีความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านการใช้
เหตุผล
- 1.1.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถแสวงหาความรู้
ด้วยตนเอง
- 1.1.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสมรรถนะในการศึกษาต่อและ
การประกอบอาชีพ
- 1.1.6 นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์
และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อย่างน้อย 2 ภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เหมาะสมตามช่วงวัย
- 1.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย มีคุณลักษณะและ
ทักษะทางสังคมที่เหมาะสม (Students' Characteristics & Social Skills) ดังต่อไปนี้
- 1.2.1 นักเรียนใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหา
และอยู่อย่างพอเพียง
- 1.2.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งมั่นในการศึกษา
และการทำงานและสามารถปรับตัวเข้ากับพหุวัฒนธรรมบนพื้นฐานวัฒนธรรมที่ดั่งงามของไทย
- 1.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็ม
ศักยภาพ (Students with Special Needs)
- 1.3.1 เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่
หลากหลาย

1.3.2 เด็กด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตาม
มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและอัตลักษณ์แห่งตน

1.3.3 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมให้มี
ความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี พื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา
ดนตรี และศิลปะ

1.3.4 นักเรียนที่เรียนภายใต้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว
สถานประกอบการ องค์กรเอกชน และสถานศึกษาทางเลือกได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ

1.3.5 เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นพิเศษ
ได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยาด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

ส่วนที่ 2 จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาการจัดการเรียน
การสอนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development)

2.1.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาการจัด
การเรียนการสอนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพร้อมเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

2.1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถตาม
มาตรฐานที่กำหนด และสามารถจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

2.1.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถใช้ภาษาอังกฤษและ
ภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนในการสื่อสารอย่างน้อย 1 ภาษา

2.1.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้

2.2 การพัฒนาระบบแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทาง
การศึกษา มีขวัญและกำลังใจและแสดงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ
(Incentives and Rewarding System)

2.2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจในการพัฒนา
ตนเองตามมาตรฐานคุณวุฒิ

2.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจ ได้รับการจูงใจ
ในการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ

2.2.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีผลงานการสอนที่แสดงศักยภาพ
การสอนอย่างมืออาชีพเป็นเชิงประจักษ์ และได้รับการเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

2.3 การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม (Professional Ethics)

2.3.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.3.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณและอุดมการณ์ ที่มุ่งพัฒนาการศึกษาของชาติและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

2.3.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะในการเข้าถึงและดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

ส่วนที่ 3 จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

3.1 โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการโดยเน้น การมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน (Participation and Accountability)

3.1.1 โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอก และที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศได้รับการแก้ไขแทรกแซง ช่วยเหลือ นิเทศ ติดตาม เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ ส่งเสริมสนับสนุนและเป็นผู้ประสานงานหลัก เพื่อให้โรงเรียนทำแผนพัฒนาเป็นรายโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 โรงเรียนบริหารจัดการโดยมุ่งการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบต่อ ผลการดำเนินงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

3.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างเข้มแข็ง โดยมุ่งการมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียนสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม

3.1.4 องค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดำเนินการและติดตาม ประเมินการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็ง เพื่อประโยชน์สูงสุดคือคุณภาพ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนานตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

3.2 โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการศึกษาอย่างมี คุณภาพตามระดับมาตรฐาน (Management with Quality and Standards)

3.2.1 โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่ สูงขึ้นเทียบกับประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน

3.2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้จัดการศึกษาที่ มีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น เทียบเทียบกับประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาค อาเซียน

ผลผลิต

ผลผลิตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. ผู้เรียนจบการศึกษาภาคบังคับ
2. ผู้เรียนจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการพัฒนาสมรรถภาพ
4. เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. เด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

โดยมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 35 โรงเรียน

2. บริบทการพัฒนาครู

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต่างตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง แต่ในทางปฏิบัติการพัฒนาครูยังคงมีปัญหาอยู่อย่างมาก เนื่องจากระบบการฝึกอบรมส่วนใหญ่เน้นการบรรยายให้ครูเป็นผู้รับฟัง ครูขาดโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขาดโอกาสที่จะนำศักยภาพในตัวเองออกมาใช้ ยิ่งอบรมมากก็ยิ่งเกิดความสับสนในสิ่งที่รับฟังเพราะขาดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่รับฟังมาใหม่กับประสบการณ์เดิมที่ตนเองมีอยู่ ทำให้ขาดความมั่นใจในการนำความรู้ภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมภาคทฤษฎีแล้ว การฝึกอบรมก็สิ้นสุดลงเพียงเท่านั้น ขาดระบบการนิเทศ การติดตามผลการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงไม่เกิดผลต่อการพัฒนาผู้เรียนเท่าที่ควร อุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การฝึกอบรมพัฒนาครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ครูส่วนใหญ่ยังต้องใช้งบประมาณส่วนตัวค่อนข้างมาก ทั้งค่าลงทะเบียนการฝึกอบรม ค่าที่พัก และค่าเดินทางไปยังสถานที่ฝึกอบรม ซึ่งอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนที่ครูปฏิบัติงาน ทำให้เกิดปัญหาด้านการเงินและผลกระทบในเชิงลบต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังไม่สามารถพัฒนาครูทั้งระบบให้ได้มาตรฐานสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงในระยะเวลาดังกล่าว ทั้งนี้เพราะกระบวนการฝึกอบรมพัฒนาที่ขาดประสิทธิภาพ ข้อจำกัดด้านวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และข้อจำกัดส่วนตัวของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3. ความสำคัญของการพัฒนาครู

เป้าหมายของการศึกษานอกจากสร้างและพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีศักยภาพสูงแล้ว ยังมุ่งสร้างและพัฒนาให้ชุมชนหรือท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งมั่นคง พึ่งตนเองได้ แต่จากสภาพวิกฤตการณ์ทางสังคมไทยในปัจจุบันก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความยากจน สิ่งแวดล้อม จิตวิญญาณของการหลงวัตถุนิยม ขาดแคลนคุณธรรม และปัญหาเรื่องคุณภาพของคนเป็นอันมาก นอกจากนี้ยังเกิดวิกฤตการณ์ของเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้วคือเศรษฐกิจที่ถดถอย การเมืองที่ไม่มั่นคงและต่อเนื่อง การบริหารจัดการที่รวมศูนย์อำนาจ และเครื่องมือที่สำคัญคือการศึกษาที่ขาด

คุณภาพและความเสมอภาคส่งผลให้การพัฒนาคนไม่เป็นไปตามเป้าหมายและผลที่คาดหวัง ทำให้บุคคลไม่เรียนรู้และไม่เท่าทันโลก คนได้รับความรู้ที่ไม่สมบูรณ์ ไม่อยู่บนฐานของความเป็นจริง และเป็นความรู้แบบแยกส่วน ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ชุมชนและท้องถิ่นไม่ได้รับการพัฒนา ขาดความเข้มแข็ง มั่นคง พึ่งตนเองไม่ได้ และกลายเป็นภาระสังคมและประเทศชาติ จากสภาพปัญหาดังกล่าวการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นทิศทางที่สำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการให้สำเร็จโดยเร็ว และพบว่าหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาคือการพัฒนาครู โดยเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าครูคือปัจจัยชี้ขาดในการปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาทั้งปวง นั่นคือต้องเน้นการพัฒนาครูทุกด้านก่อนการปฏิรูปหรือการพัฒนาสิ่งอื่น ๆ โดยเชื่อว่าเมื่อได้ครูเก่ง ครูดี มีศักยภาพสูง จะทำให้เกิดคุณภาพทางการศึกษา และมีระบบการศึกษาที่เข้มแข็งได้มาตรฐาน สามารถสร้างและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ ศักยภาพสูง ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้มแข็ง มั่นคงและพึ่งตนเองได้ของชุมชนและท้องถิ่น ดังนั้นการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบต่อเนื่องทั้งกระบวนการผลิตครู กระบวนการใช้ครู รวมถึงการบำรุงรักษาพัฒนาครูประจำการให้มีศักยภาพสูงจึงเป็นภารกิจสำคัญของประเทศชาติที่จะต้องกระทำอย่างจริงจัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยได้ระบุไว้ใน หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 9(4) ว่า “มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง” ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2547 ที่ได้เสนอ ปัญหาการพัฒนาครูประจำการว่าขาดระบบการพัฒนาครูประจำการที่ดี ครูประจำการยังไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอ จึงไม่ทราบแนวโน้มใหม่ทางวิชาการ การวิจัยเชิงนวัตกรรม และแนวปฏิบัติทางการเรียนการสอน ประกอบกับมีหลายหน่วยงานดำเนินการทำให้การพัฒนาไม่เป็นเอกภาพด้านนโยบาย แผน และมาตรฐานที่ชัดเจน การพัฒนาเกิดความซ้ำซ้อนไม่เป็นระบบ ไม่ต่อเนื่องและขาดประสิทธิภาพ รวมทั้งไม่ตรงกับความต้องการ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนการสอนของครูตามแนวปฏิรูปได้ อีกทั้งการพัฒนาครูประจำการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันแยกกันในการอบรม ทิละส่วน ไม่เป็นองค์รวม โดยวิทยากรต่างหน่วยงาน อีกทั้งรูปแบบการอบรมเน้นการบรรยายทาง ทฤษฎีมากกว่าการฝึกปฏิบัติ วิทยากรขาดประสบการณ์ตรงในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการ เรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้การฝึกอบรมครูไม่ได้ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้หลังจาก การอบรมไปแล้วไม่มีการติดตามผล และการนิเทศเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำเมื่อครูมีปัญหา

4. แนวทางการพัฒนาครู

ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2548 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

1. หลักการการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

- 1.1 การพัฒนาต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียน
- 1.2 การพัฒนาต้องเกิดจากความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 1.3 การพัฒนาต้องมุ่งเน้นลักษณะ Site Based Development หรือ School Based Development
- 1.4 การพัฒนาต้องมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล
- 1.5 การพัฒนาต้องสอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ที่ปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาต้องดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายกระจายทั่วประเทศ
- 1.7 การพัฒนาต้องสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 1.8 การพัฒนาต้องกระทำอย่างทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกระบบราชการ ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ

2. รูปแบบและวิธีการพัฒนา

- 2.1 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มุ่งเน้นให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) สมรรถนะการปฏิบัติงานในหน้าที่ (Functional Competency) และสมรรถนะเฉพาะกลุ่มสาระ (Specification Competency) ตามที่กรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนด
- 2.2 รูปแบบของการพัฒนามุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายที่มีคุณภาพตามที่ สคบศ. กำหนดให้กระจายอยู่ทั่วประเทศ เพื่อความสะดวกในการเข้ารับการพัฒนาของครู และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งที่เป็นองค์กรเครือข่าย บุคคลเครือข่าย และเครือข่ายทางไกล
- 2.3 วิธีการพัฒนาต้องมีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของครูและบุคลากรทางการศึกษา มุ่งเน้นวิธีการพัฒนาที่โรงเรียน/หน่วยงานเป็นฐาน (School Based Development/Insite Based Development) เป็นสำคัญ วิธีการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Group) การวิจัยในชั้นเรียนอย่างง่าย การเข้ารับการอบรมหรือ

การเข้าร่วมการสัมมนาทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายทางไกล

5. โครงการ/กิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้ร่วมจัดขึ้นเพื่อพัฒนาครู ประจำปี 2562 มีดังนี้

- 5.1 โครงการพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาด้านการวัดผล
- 5.2 โครงการพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาด้านบรรณารักษ์
- 5.3 โครงการพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาด้านโรงเรียนขนาดเล็ก
- 5.4 โครงการพัฒนาครูดนตรีประจำการ
- 5.5 โครงการปีเจซีครูไทยของแผ่นดิน
- 5.6 โครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 5.7 โครงการสัมมนาผู้นำทางการศึกษาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2562
- 5.8 โครงการนำร่องคูปองพัฒนาครู
- 5.9 โครงการอบรมความรู้ทางการเงินแก่ครู ประจำปี 2562
- 5.10 โครงการพัฒนาความรู้ด้านการวัดผลสำหรับครูและบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก
- 5.11 โครงการตามรอยเกียรติยศครูผู้มีอุดมการณ์และจิตวิญญาณครูครั้งที่ 11

พ.ศ. 2562

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นันทนา วารินิน (2557) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อทดลองใช้รูปแบบและประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จำนวน 322 คน ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน และครูโรงเรียนอนุบาลทรายทอง จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม คู่มือการดำเนินการตามรูปแบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สภาพปัจจุบันครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยรวมระดับปานกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

และมีความต้องการในการพัฒนาระดับมาก 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการเนื้อหาสาระที่สอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาวัตกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ หลักการของรูปแบบมี 4 หลักการ คือ (1) สมองความต้องการของผู้รับการพัฒน (2) การยืดหยุ่นของกระบวนการและวิธีการ (3) การมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒน (4) ความแตกต่าง ระหว่างบุคคล กระบวนการพัฒนามี 5 ขั้นตอน คือ (1) การสร้างความต้องการในการพัฒนา (2) การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา (3) การออกแบบและวางแผนการพัฒนา (4) การดำเนินการตามแผนพัฒนา (5) การประเมินผลการพัฒนา 3) หลังการทดลองใช้รูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อ รูปแบบระดับมากที่สุด

ยุทธชัย ศรีบุญลา (2557) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานครูระดับ มัธยมศึกษาที่มีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกัน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) ข้าราชการครู มีสมรรถนะประจำสายงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนา 2) ข้าราชการครูเพศชาย และเพศหญิงมีสมรรถนะประจำสายงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยข้าราชการครูที่มี เพศต่างกัน มีสมรรถนะประจำสายงานโดยรวมและอีก 5 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่ข้าราชการครูเพศ ชายมีสมรรถนะประจำสายงานด้านภาวะผู้นำครูมากกว่าข้าราชการครูเพศหญิง และ 3) ข้าราชการครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน ส่วนใหญ่มีสมรรถนะประจำสายงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้าราชการครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีสมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้าราชการครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ พิเศษและโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถนะประจำสายงานด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้มากกว่าข้าราชการครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลาง และข้าราชการครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีสมรรถนะประจำสายงานด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาผู้เรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

มะลิวัน สมศรี (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า 1) องค์ประกอบของสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน และด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ส่วนความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน และด้านที่มีคะแนนต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) ผลการสร้างคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า คู่มือมีความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

รัฐศาสตร์ พานิชย์พงศภัก (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน 35 ตัวชี้วัด คือ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรมี 8 ตัวชี้วัด 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้มี 7 ตัวชี้วัด 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมี 7 ตัวชี้วัด 4) การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้มี 6 ตัวชี้วัด และ 5) การวัดและประเมินผลมี 7 ตัวชี้วัด สภาพที่ปรากฏสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า ทุกองค์ประกอบมีสมรรถนะระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า ทุกองค์ประกอบมีระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด และวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะ 5 ลำดับแรก ได้แก่ การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) การสอนงาน (Coaching) กระบวนการพี่เลี้ยง (Mentoring) และการนิเทศ (Supervision) ด้านโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนมีองค์ประกอบโปรแกรมคือหลักการ วัตถุประสงค์ รูปแบบและวิธีการพัฒนา เนื้อหาและสาระสำคัญ ประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ส่วนวิธีการพัฒนา ประกอบด้วย การประชุมปฏิบัติการ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนงาน กระบวนการพี่เลี้ยง และการนิเทศ และการประเมินผล โดยผลการนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ไปใช้ พบว่า ผลการทดสอบความรู้ก่อนและหลังพัฒนาพบว่าครูที่เข้ารับ

การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .014 ผลการประเมินสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ก่อนการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนอยู่ในระดับมากที่สุด

ชนกพร จุฑาสงษ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 30 ตัวชี้วัด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การฝึกอบรม/ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้ดูงานนอกสถานที่ การสอนงาน การศึกษาด้วยตนเอง การระดมสมอง และการประชุมกลุ่มย่อย ด้านโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบโปรแกรม ได้แก่ หลักการและแนวคิดของโปรแกรม วัตถุประสงค์ของโปรแกรม รูปแบบและวิธีการพัฒนา โครงสร้างของโปรแกรม เนื้อหาและสาระสำคัญของโปรแกรม ประกอบด้วย 6 Module คือ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2) องค์ความรู้ตามสาระการเรียนรู้ 3) การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 4) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย 5) การใช้สื่อและพัฒนาสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผลใช้ระยะเวลา 180 ชั่วโมง ส่วนวิธีการพัฒนา ได้แก่ การฝึกอบรม/ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้ดูงานนอกสถานที่ การสอนงาน การศึกษาด้วยตนเอง การระดมสมอง และการประชุมกลุ่มย่อย การดำเนินการพัฒนามี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินก่อนการพัฒนา การพัฒนา การบูรณาการความรู้ และการประเมินหลังการพัฒนา ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่ามีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลการนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูมีคะแนนก่อนพัฒนาได้ค่าเฉลี่ย 16.95 คิดเป็นร้อยละ 56.52 และมีคะแนนหลังพัฒนาการได้คะแนนเฉลี่ย 24.64 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.12 2) ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังพัฒนา

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ชัยนาท พลอยบุตร (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่ามี 5 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งทุกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมในระดับมาก มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ด้านสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าการสร้างและพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดคือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การออกแบบการเรียนรู้ และการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดการกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล ส่วนขอบข่ายเนื้อหาของโปรแกรมแบ่งออก 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้ ชุดที่ 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และชุดที่ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีแนวทางการจัดการกิจกรรมคือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้เป็นกลุ่ม การระดมสมอง การศึกษาดูงาน และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สำหรับเทคนิคและเครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบโปรแกรม ใบกิจกรรม ทดสอบความเข้าใจ และแบบประเมิน ส่วนการประเมินผล ประกอบด้วย ประเมินตนเอง ก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา ประเมินการทำกิจกรรมตามกำหนด ประเมินความสนใจ และตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง ประเมินการซักถาม และการให้ข้อคิดเห็น ประเมินการรายงาน

อบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โปรแกรมได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ผลปรากฏว่าโปรแกรมมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า

- 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีองค์ประกอบจำนวน 6 ด้าน และตัวชี้วัดจำนวน 39 ตัวชี้วัด
- 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ 3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

จิตติกา ชัยภักดี (2559) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) สมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยสมรรถนะ 16 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการปรับตัว จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยี และการมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการห้องเรียน การพัฒนาผู้เรียน การวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการความรู้ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ภาวะผู้นำ และจิตวิทยาการให้คำปรึกษา 2) สมรรถนะตามกรอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูที่แสดงออกสูงสุดในปัจจุบัน ได้แก่

สมรรถนะด้านจิตวิทยาและการให้คำปรึกษา รองลงมา 3 อันดับแรก ประกอบด้วย นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านภาวะผู้นำ และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) สมรรถนะตามกรอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูที่พึงประสงค์สูงสุดคือด้านความสามารถในการปรับตัว รองลงมา 3 อันดับแรก ประกอบด้วย ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะ ด้านภาษาและเทคโนโลยี และด้านการมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน โดยสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูในการปฏิบัติงาน 5 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านทักษะ ด้านภาษาและเทคโนโลยี และด้านมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 5) แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในภาพรวม ควรมีการนิเทศเพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี สนับสนุนการใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่ครอบคลุมในทุกกลุ่มสาระ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และความแตกต่างของนักเรียน มีการจัดชั่วโมงแนะแนวให้กับนักเรียนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยให้นักเรียนได้พบครูที่ปรึกษาเพื่อให้มีโอกาสพูดคุย เล่าปัญหาของแต่ละคน เพราะความเอาใจใส่และดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง จะช่วยให้คำแนะนำและช่วยเหลือให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ชฎาพร สีหาวงค์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน และตัวชี้วัด 44 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของ

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ระดับมาก และความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด

น้ำฝน ชื่นชม (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) องค์ประกอบของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี รองลงมาคือด้านการออกแบบการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 3) การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Onn (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ โดยทบทวนการศึกษาจากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีสมรรถนะทั้งหมด 5 สมรรถนะ ประกอบด้วย การบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศ กำกับและติดตามครู การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ และความสัมพันธกับเพื่อนร่วมงาน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าฝ่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 15 แห่ง รวมทั้งสิ้น 150 คน ที่คูซิง เมืองสรวัก ประเทศมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่สูงที่สุด คือ ความสัมพันธกับเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับสูง (74%) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร (50%) ส่วนสมรรถนะอื่น ๆ อยู่ระหว่าง 29-39% ซึ่งเป็นระดับสมรรถนะที่ต่างข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ การเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา ความจำเป็นของนักเรียนต่อการศึกษา ผลจากการเปลี่ยนแปลง การคาดหวังจากสื่อ สังคมโลก เทคโนโลยีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายและครู การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพได้นั้นต้องอาศัยการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลและการพัฒนาสมรรถนะนั่นเอง รวมทั้งผู้นำและผู้สนับสนุนหัวหน้าฝ่ายมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะเรื่องหลักสูตรและการสอน ซึ่งมีความจำเป็นมากที่สุดที่กระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายที่จะต้องพยายามดำเนินการเกี่ยวกับสมรรถนะในการทำงานและคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อสามารถพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพได้

Hamdan and others (2010) ได้ทำการวิจัยการทดสอบสมรรถนะการสอนของครูชาวมาเลเซียในโรงเรียน เป้าหมายหลักของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาสมรรถนะการสอนและบุคลิกลักษณะเด่นของครู 309 คน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาในเมืองยะโฮห์บาร์ ขอบเขตของสมรรถนะที่ศึกษามีดังนี้ ทักษะการสอน การให้ความสำคัญกับโรงเรียนนักเรียนและตัวเอง จุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ ศึกษาระดับสมรรถนะการสอนของครูในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะการสอน ประสิทธิภาพ ความเป็นมืออาชีพ และการบริหารจัดการในชั้นเรียน วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ศึกษาลักษณะเด่นของสมรรถนะการสอน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะการสอนและความสำเร็จของสถานศึกษา และข้อมูลภูมิหลังระหว่างครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากอำเภอต่าง ๆ ของเมืองยะโฮห์บาร์ ประเทศมาเลเซีย วิธีดำเนินการวิจัยเป็นแบบพรรณนา โดยใช้การอธิบายปรากฏการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้กับประชากรจำนวนมาก ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูระดับชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาในเมืองยะโฮห์บาร์

จำนวน 309 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถาม ซึ่งทำการทดลองตลอด 4 สัปดาห์ ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2008/2009 แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอน A เป็นข้อมูลทางสถิติ มีทั้งหมด 6 ตัวแปร ได้แก่ อายุ เพศ เชื้อชาติ ประสบการณ์ในการสอน คุณวุฒิ และวิชาที่สอน ตอน B เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะครู มีทั้งหมด 45 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นมา เพื่อประเมินลักษณะสมรรถนะของครู 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการให้ความสำคัญกับโรงเรียน นักเรียน และตัวเอง ทักษะของสมรรถนะ แบ่งเป็นความรู้ในรายวิชา ความมั่นใจในการสอน การบริหารจัดการ ชั้นเรียน การทันต่อข้อมูลข่าวสาร การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ประสิทธิภาพในการสอน ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะในการสอนของครูโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.05 แต่ละด้านปรากฏผลดังนี้ ด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ย 4.07 ด้านการให้ความสำคัญกับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.11 ด้านการให้ความสำคัญกับนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.96 และด้านการให้ความสำคัญกับตัวเองมีค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์ระหว่างครูเพศชายและ ครูเพศหญิงกับสมรรถนะในการสอนโดยภาพรวมสมรรถนะการสอนของครูเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 4.06 ซึ่งสูงกว่าครูเพศชายที่มีค่าเฉลี่ย 4.02 แสดงให้เห็นว่าครูเพศหญิงมีสมรรถนะการสอนดีกว่า ครูเพศชาย และโดยภาพรวมเพศมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับสมรรถนะ ด้านที่มีความแตกต่างคือด้านทักษะ และความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติกับสมรรถนะการสอน โดยภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน และมีเพียงด้านการให้ความสำคัญกับนักเรียนเพียงด้านเดียวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการสอนกับสมรรถนะการสอน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านที่มีความสัมพันธ์กันคือด้านทักษะและด้านการให้ ความสำคัญกับนักเรียน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ระหว่างครูคุณวุฒิปริญญาโทและครูคุณวุฒิปริญญาเอกกับสมรรถนะในการสอน โดยภาพรวมด้านทักษะและด้านการให้ ความสำคัญกับนักเรียน ครูคุณวุฒิปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูคุณวุฒิปริญญาโท ส่วนด้านการให้ ความสำคัญกับตัวเองครูคุณวุฒิปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูคุณวุฒิปริญญาเอก โดยภาพรวม ไม่มีความสัมพันธ์กัน มีเพียงด้านเดียวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือด้านการให้ความสำคัญกับนักเรียน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

Hendry (2010) ได้ศึกษาวิธีการสร้างสรรค์การเทียบเคียงสมรรถนะสำหรับการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีโคเจนเบิร์ก ประเทศสวีเดน ซึ่งงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิธีการบูรณาการอย่างสร้างสรรค์ของทั้งผลการปฏิบัติงานของคู่แข่ง การเปลี่ยนแปลง ความต้องการของลูกค้า พร้อมกับการปฏิสัมพันธ์ของลูกค้าเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์การปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ (FD) การออกแบบวิจัยใช้วิธีการสังเคราะห์ วิธีการสร้างสรรค์ของการเทียบเคียงสมรรถนะที่มีในกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากระบวนการวิเคราะห์แต่ละระดับ อาจจะเป็นสิ่งที่ดี ความสำคัญไม่เพียงแต่วิธีการที่เอาข้อมูลจากการใช้การประเมินการตัดสินใจของ

ลูกค้าในช่วงระยะเวลาใน QDF เท่านั้น แต่ยังคงอยู่ในส่วนการแข่งขันการเทียบเคียงสมรรถนะ ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบเชิงปริมาณที่เป็นไปได้ที่จะใช้เวลามากในการเปลี่ยนลำดับความสำคัญของ AHP และควรรวมไว้ในกระบวนการทำการตัดสินใจในขั้นตอนของ QDF ข้อจำกัดของงานวิจัยนี้อาจต้องใช้เวลาและความพยายามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมันจะช่วยให้ข้อมูลของ QDF มีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้สิ่งสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การเฉพาะเจาะจงลูกค้า ความหมายในทางปฏิบัติ การดำเนินการ QDF อาจพบว่าเป็นวิธีการที่เป็นระบบมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง การประเมินประสิทธิภาพในปัจจุบัน การระบุพื้นที่สำหรับการปรับปรุงและการตั้งเป้าหมายสูงสุดสำหรับอนาคต ความคิดริเริ่มหรือคุณค่าของงานวิจัยนี้มีสองประเด็นคือ ประเด็นแรกคือการอธิบายเทคนิคการพยากรณ์ที่ราบเรียบตามรูปแบบแนวโน้มของ AHP-based การประเมินค่าความสำคัญและข้อมูลทั่วไป

Harris and Sass (2011) ได้ศึกษาเรื่องการฝึกอบรมครู คุณภาพของครู และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาผลของการศึกษานิตต่าง ๆ และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตครูในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ก่อนหน้าได้รับการขัดขวางโดยมาตรการที่ไม่เพียงพอของการฝึกอบรมและความยากลำบากในการแก้ไขตัวเลือกที่ไม่สุ่มของครูกับนักเรียนและครูในการฝึกอบรม ซึ่งได้แก้ไขปัญหาลำบากนี้โดยการประเมินแบบจำลองที่มีรายละเอียดมาตรการในการให้บริการก่อน และการฝึกอบรมในการบริการชุดสมบูรณ์ของตัวแปรเวลาที่แตกต่างกันของครูและนักเรียน และพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีการผลิตครูที่มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น (อย่างไม่เป็นทางการในงานฝึกอบรม) ในทางตรงกันข้ามเราอาจจะไม่พบความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันระหว่างการฝึกอบรมการพัฒนาอาชีพอย่างเป็นทางการและการผลิตครู แต่อาจจะผลักดันส่วนหนึ่งจากปัญหาการประมาณค่าในขณะที่เราพบว่าผลในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญมากขึ้นของการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการในการรวมกันภายใต้ระดับที่ควรจะเป็น ซึ่งประมาณการได้แม่นยำที่สุด ไม่มีหลักฐานว่าคะแนนการฝึกอบรมหรือการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเกี่ยวข้องกับผลผลิต

Darling-Hammond and Lieberman (2012) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูให้มีคุณภาพต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ผลการวิจัยพบว่า ประเทศในยุโรปและเอเชียที่มีการยกระดับคุณภาพครูใน 8 ประเทศ เช่น ฟินแลนด์ สิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ อังกฤษ ฮังการี แคนาดา ออสเตรเลีย โดยส่งเสริมนโยบายในการปฏิบัติงานของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษามีแนวทางคือ การเน้นความร่วมมือทางการศึกษา ส่งเสริมและการประเมินครูใหม่ในประเทศฟินแลนด์ รักษาความรู้ และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรมีการพิจารณาตามนโยบาย มีการเพิ่มเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในคุณภาพครูและในการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาได้ใน

เวลาเดียวกัน ทั้งนโยบายและการปฏิบัติงานทางการศึกษาเข้ากับวัฒนธรรมแต่ละประเทศเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

Guntuku and Meesala (2013) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาสมรรถนะครูตามการจัดการสัดส่วนตามบริบทของอินเดีย ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนความสามารถของครูในการจัดการที่ถูกรื้อสร้างขึ้นด้วยความพยายามทางวิชาการมี 36 รายการ ในระดับที่ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบักสำหรับรายการทั้งหมด ซึ่งมีค่าสูงกว่าสถิติที่น่าพอใจ โดยจะเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการครู เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถและระดับความพึงพอใจของนักเรียน ความสามารถและความสำเร็จในอาชีพของนักเรียน ภูมิหลังของครูและความสามารถ และอื่น ๆ พบว่าครูบางส่วนยังไม่ได้รับการพัฒนาจนถึงในปัจจุบันนี้ตามบริบทของคนอินเดีย โดยเฉพาะผู้ที่อยู่นอกอินเดียซึ่งไม่เคยมีการวัดการจัดการสมรรถนะของครูเลย

Peebles (2015) ได้ศึกษาผลการใช้โปรแกรมฝึกอบรมครูเชิงปฏิบัติการแก่ครูใหม่และครูประจำการเก่าเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐ 5 แห่ง จากพื้นที่ต่างกันของรัฐจอร์เจีย เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อสนองตามแนวทางการปฏิรูปโรงเรียน โดยความร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย ครูวิทยากร 12 คน ผู้บริหารโรงเรียน ศาสตราจารย์จากมหาวิทยาลัย และนิสิตที่กำลังทำวิจัยเกี่ยวกับการสอนในชั้นสุดท้าย โดยการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลของการพัฒนาการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้จากการสำรวจ และการสัมภาษณ์ครูที่เข้ารับการฝึกอบรม ผลการศึกษาพบว่า การฝึกอบรมสามารถพัฒนาและเพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แก่ครูใหม่ได้ แต่สำหรับครูเก่าการฝึกอบรมดังกล่าวเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้แต่ไม่เด่นชัด

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้นั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นครูจึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกด้าน ซึ่งสมรรถนะของครูนั้นมีผลต่อการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง แต่การที่จะพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การสัมมนา และการนิเทศ ในการพัฒนาสมรรถนะครูจะต้องมีการระบุขั้นตอน วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปสู่ขั้นปฏิบัติ ทั้งนี้สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร มี 2 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่ 1 การสร้างหลักสูตร ตัวชี้วัดที่ 2 การประเมินหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้ มี 2 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่ 1 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่ 2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มี 3 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่ 1 รูปแบบวิธีสอน ตัวชี้วัดที่ 2 การจัดการชั้นเรียน ตัวชี้วัดที่ 3 หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มี 3 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่ 2 การเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่ 3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มี 2 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่ 1 หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำความรู้จากการศึกษามาประกอบการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับการพัฒนาสมรรถนะของครูให้มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนรู้ เกิดประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และครูจะได้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

บทที่ 3

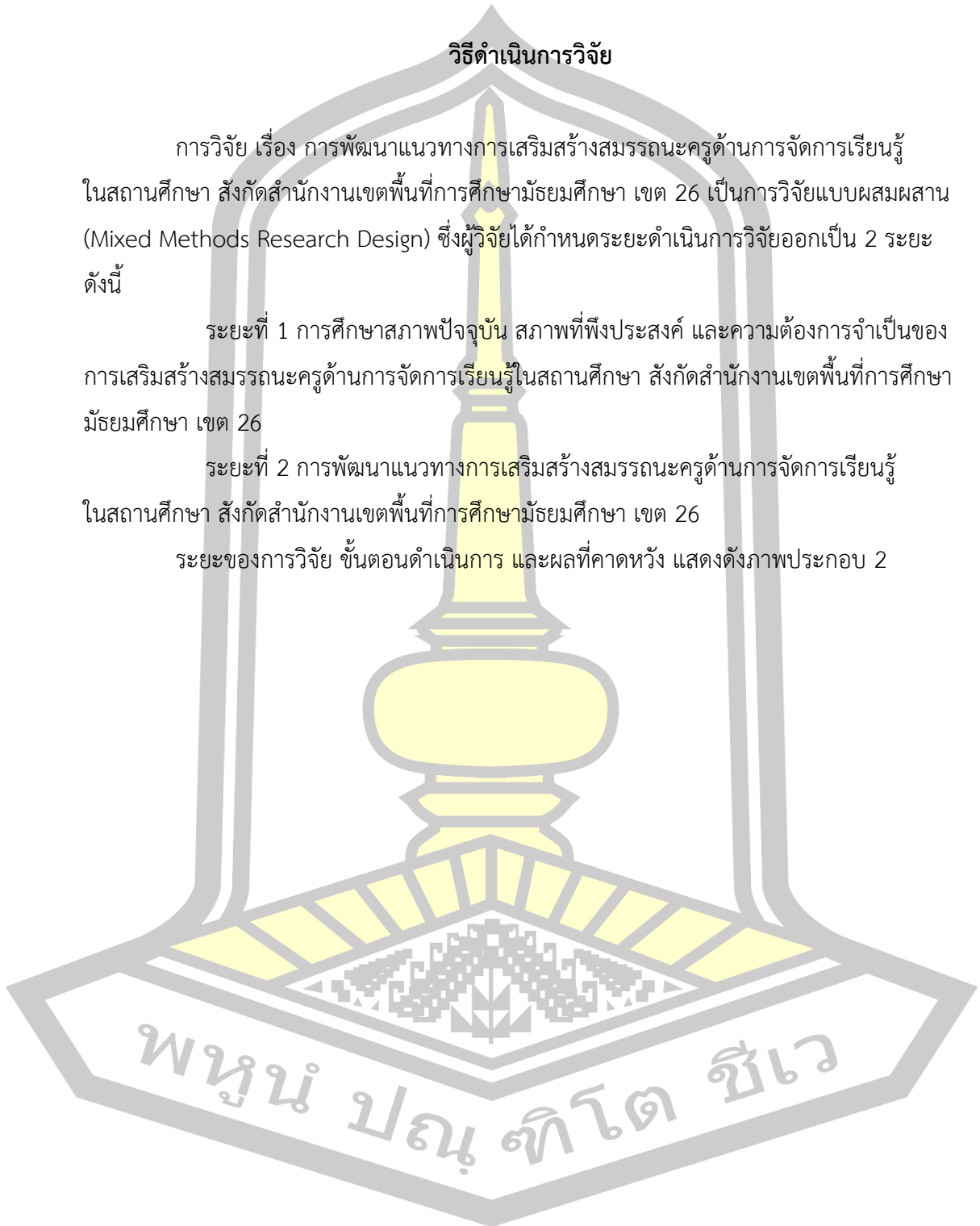
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน
(Mixed Methods Research Design) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระยะดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ
ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ
การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ระยะของการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงดังภาพประกอบ 2

**ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการ
เสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26**

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
แล้วสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 2,003 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26 ปีการศึกษา 2562 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
ของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561) แล้วทำการเทียบบัญญัติไตรยางศ์
ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 323 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified
Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม (มีสถานศึกษา 4 ขนาด ได้แก่ เล็ก กลาง ใหญ่
และใหญ่พิเศษ) จากนั้นกำหนดสัดส่วนครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนของประชากร
ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 5 คน ขนาดกลาง จำนวน 75 คน
ขนาดใหญ่ จำนวน 48 คน และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 195 คน รวมทั้งสิ้น 323 คน

1.2.2 ทำการสุ่มสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดให้สถานศึกษากลุ่ม
ตัวอย่างมีจำนวนร้อยละ 50 ของสถานศึกษาทั้งหมดในแต่ละขนาด ซึ่งได้สถานศึกษาขนาดเล็ก
จำนวน 1 แห่ง ขนาดกลาง จำนวน 10 แห่ง ขนาดใหญ่ จำนวน 3 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน
4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 18 แห่ง จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการ
จับสลากตามจำนวนสถานศึกษาที่ทำการสุ่ม

1.2.3 ทำการสุ่มครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการ
จับสลากตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ในสถานศึกษาแต่ละขนาด โดยกำหนดให้สถานศึกษา
แต่ละขนาดมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างแห่งละเท่า ๆ กัน (จำนวนครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา
แต่ละขนาด/จำนวนสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาด) ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษา
ขนาดเล็กมี 1 แห่ง จำนวนแห่งละ 5 คน ขนาดกลางมี 10 แห่ง ใน 5 แห่งแรก จำนวนแห่งละ 7 คน
และอีก 5 แห่ง จำนวนแห่งละ 8 คน ขนาดใหญ่มี 3 แห่ง จำนวนแห่งละ 16 คน และขนาดใหญ่พิเศษ
มี 4 แห่ง ใน 3 แห่งแรก จำนวนแห่งละ 49 คน และอีก 1 แห่ง จำนวนแห่งละ 48 คน

ตาราง 7 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน สถานศึกษา	จำนวน ครูผู้สอน	จำนวน สถานศึกษา	จำนวน ครูผู้สอน
ขนาดเล็ก	2	32	1	5
ขนาดกลาง	20	467	10	75
ขนาดใหญ่	5	296	3	48
ขนาดใหญ่พิเศษ	8	1,208	4	195
รวม	35	2,003	18	323

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบคำถามปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert's Rating Scale) โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 องค์ประกอบ และ 12 ตัวชี้วัด ซึ่งมีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 70 ข้อ ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนข้อของแบบสอบถามสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	จำนวนข้อ	ข้อที่
องค์ประกอบที่ 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	ตัวชี้วัดที่ 1 การสร้างหลักสูตร	6	1 - 6
	ตัวชี้วัดที่ 2 การประเมินหลักสูตร	5	7 - 11
	รวม	11 ข้อ	
องค์ประกอบที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้	ตัวชี้วัดที่ 1 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	7	12 - 18
	ตัวชี้วัดที่ 2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	6	19 - 24
	รวม	13 ข้อ	
องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ตัวชี้วัดที่ 1 รูปแบบวิธีสอน	8	25 - 32
	ตัวชี้วัดที่ 2 การจัดการชั้นเรียน	4	33 - 36
	ตัวชี้วัดที่ 3 หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้	5	37 - 41
	รวม	17 ข้อ	
องค์ประกอบที่ 4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อ การเรียนรู้	ตัวชี้วัดที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	6	42 - 47
	ตัวชี้วัดที่ 2 การเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	7	48 - 54
	ตัวชี้วัดที่ 3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	5	55 - 59
	รวม	18 ข้อ	
องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลการ เรียนรู้	ตัวชี้วัดที่ 1 หลักการวัดและประเมินผล การเรียนรู้	6	60 - 65
	ตัวชี้วัดที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	5	66 - 70
	รวม	11 ข้อ	
รวมทั้งสิ้น		70 ข้อ	

โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5 หมายถึง มีระดับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

4 หมายถึง มีระดับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

3 หมายถึง มีระดับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

2 หมายถึง มีระดับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

1 หมายถึง มีระดับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย แล้วจึงสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิด

3.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่าง ๆ และศึกษาแบบสอบถามจากงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดรูปแบบและขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 กำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัย รวมถึงศึกษาองค์ประกอบ ประเด็นเนื้อหา โครงสร้างของแบบสอบถาม และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 องค์ประกอบ และ 12 ตัวชี้วัด

3.4 วิเคราะห์นิยามศัพท์เฉพาะ แล้วกำหนดโครงสร้างของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เป็นรายด้านให้สอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวชี้วัด

3.5 กำหนดรูปแบบข้อคำถาม ประกอบด้วย ข้อคำถามในส่วนสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และข้อคำถามในส่วนความเห็นและข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนรู้มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions)

3.6 สร้างแบบสอบถามบ่งชี้ด้านการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ และ 12 ตัวชี้วัด จำนวนทั้งสิ้น 70 ข้อ แล้วตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

3.7 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถาม แล้วแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะให้ปรับภาษาของข้อคำถามให้กระชับ สื่อความได้ตรงประเด็น และให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

3.8 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะดังนี้

3.8.1 ปรับการใช้ภาษาให้มีความชัดเจน ไม่สร้างความลังเลใจให้ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ตรวจสอบการใช้คำว่า “และ” “หรือ” ซึ่งในข้อคำถามอาจจะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจข้อคำถามที่แท้จริง และเกิดความไม่มั่นใจในการตอบแบบสอบถาม

3.8.2 ควรเพิ่มตัวอย่างและคำอธิบายในการตอบแบบสอบถาม เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถาม

3.8.3 ปรับการใช้ภาษาของข้อคำถามให้กระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย ในการตรวจสอบแบบสอบถามใช้วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561)

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ในการตรวจสอบความถูกต้องครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนในระดับมหาวิทยาลัย มีวุฒิการศึกษาระดับ
ดุขุฎีบัณฑิตสาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา จำนวน 1 คน

2. ผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป

สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา และมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 10 ปี
จำนวน 1 คน

3. ข้าราชการครู มีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 12 ปี

มีวุฒิการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป และมีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 2 คน

4. ข้าราชการครู มีวุฒิการศึกษาระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป สาขาวิจัยและ

ประเมินผลการศึกษา หรือสาขาการวัดผลการศึกษา จำนวน 1 คน

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ได้แก่

1. ผศ.ดร.รัชชัย จิตรนันท์ อาจารย์ประจำสาขาการบริหารและพัฒนา

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.)
สาขาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. นายวัชรินทร์ ดิดวงษา รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนวชิรวิทย์ วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหาร
จัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. นายวชากร บุญสิทธิ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวชิรวิทย์

วุฒิกการศึกษา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาคณิตศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
(หัวหน้างานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา)

4. นางณภัทร แซ่มไล่ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวชิรวิทย์

วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(รองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย)

5. นางสาวมนัสวี โนนหนองคู ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวชิรวิทย์

วุฒิกการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิจัยและประเมินผลศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม (รองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์)

3.9 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence :
IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งพบว่าข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทั้ง 70 ข้อ โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00
จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลอง
ใช้กับครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 10 คน ขนาดใหญ่
จำนวน 10 คน และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 10 คน

3.10 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่ค่าอำนาจจำแนกมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (เกณฑ์พิจารณาคัดเลือก คือ 0.306) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561) พบว่า สภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.88 และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.36 ถึง 0.90 ซึ่งข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทั้ง 70 ข้อ

3.11 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้เกณฑ์พิจารณายอมรับค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ซึ่งพบว่า สภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

3.12 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 323 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจัดส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยได้กำหนดรหัสของแบบสอบถามทุกชุดก่อนจัดส่งไปยังสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและมีผู้ช่วยเหลือจัดส่ง แล้วนัดหมายเพื่อขอรับคืนด้วยตนเองและด้วยผู้ช่วยเหลือภายในเวลา 2 สัปดาห์ หลังการจัดส่ง

5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดการข้อมูล

5.1.1 ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.1.2 แบบสอบถามตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาให้คะแนนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.1.3 แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ นำความเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ป้อนคะแนนเข้าโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.51 - 5.00 มีการปฏิบัติประเด็นั้นในปัจจุบันและที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 มีการปฏิบัติประเด็นั้นในปัจจุบันและที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 มีการปฏิบัติประเด็นั้นในปัจจุบันและที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 มีการปฏิบัติประเด็นั้นในปัจจุบันและที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 มีการปฏิบัติประเด็นั้นในปัจจุบันและที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยการนำข้อมูลของผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D$$

PNI_{modified} แทน วิธีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)

I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็นหรือความคาดหวัง (Importance)

D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (Degree of Success)

5.2.3 แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

นำความคิดเห็นทั้งหมดเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะมาวิเคราะห์ แจกแจงความถี่ และคำนวณหาร้อยละ

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

6.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง

6.1.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยวิธี Item Total Correlation

6.1.3 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค

6.2 สถิติพื้นฐาน

6.2.1 ค่าเฉลี่ย

6.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 มาสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ แล้วศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้จากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

1.1 เกณฑ์คุณสมบัติของสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี 3 แห่ง มีดังนี้

1.1.1 เป็นสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ใน 15 อันดับแรกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2561 (สถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ) จำนวน 1 แห่ง

1.1.2 เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 3 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2559-พ.ศ. 2561) ภายในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 แห่ง

1.1.3 เป็นสถานศึกษาขนาดกลางที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาคุณภาพประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง

1.2 สถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์แนวปฏิบัติที่ดี ได้แก่

1.2.1 โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม (สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ) เป็นสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ใน 15 อันดับแรกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2561 (อยู่ในอันดับที่ 13)

1.2.2 โรงเรียนนาคูนประชาสรรค์ อำเภอนาคูน จังหวัดมหาสารคาม เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 3 ปีซ้อนหลัง (พ.ศ. 2559-พ.ศ. 2561) ภายในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2.3 โรงเรียนชื่นชมพิทยาคาร อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง ที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาคุณภาพประจำตำบล

1.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ หรือข้าราชการครูหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการจำนวน 3 คน และข้าราชการครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1.3.1 ดร.นิพนธ์ ยศดา ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

1.3.2 นายสวัสดิ์ จันทร์มนตรี ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

1.3.3 ดร.ประยุทธ์ เทเวลา ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

1.3.4 ดร.ประสิทธิ์ ชาญศิริ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาคูนประชาสรรค์ อำเภอนาคูน จังหวัดมหาสารคาม

1.3.5 นางจรรพภัคค์ ทวีรัตน์ ครูชำนาญการพิเศษ รักษาการรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนนาคูนประชาสรรค์ อำเภอนาคูน จังหวัดมหาสารคาม

1.3.6 ดร.ชรินทร์ ฤตาวลัย ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนนาคูนประชาสรรค์ อำเภอนาคูน จังหวัดมหาสารคาม

1.3.7 ดร.ไพรวลัย ผลชู ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชื่นชมพิทยาคาร อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

1.3.8 นายอนุศิษฐ์ อันทะปัญญา ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนชื่นชมพิทยาคาร อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

1.3.9 นางนันทพร รัตนวิเศษ ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนชื่นชมพิทยาคาร อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) ซึ่งสร้างขึ้นมาจากการศึกษาองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ และตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ 12 ตัวชี้วัด รวมทั้งผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยข้อคำถามประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อคำถามมีดังนี้

1. วุฒิการศึกษา
2. ตำแหน่งงาน
3. ประสบการณ์ในการทำงาน
4. ระยะเวลาที่ทำงาน ณ สถานศึกษาปัจจุบัน

ทั้งนี้มีการระบุรายละเอียดของการสัมภาษณ์ร่วมด้วย ซึ่งได้แก่ ชื่อผู้สัมภาษณ์ สถานที่สัมภาษณ์ วันที่ให้สัมภาษณ์ และเวลาในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ และแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 องค์ประกอบ ที่สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติได้ยึดปฏิบัติ ซึ่งมีข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 13 ข้อ (5 ข้อใหญ่ 13 ข้อย่อย) ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนข้อของแบบสัมภาษณ์สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ลำดับ	คำถาม	จำนวนคำถาม
1	สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติ	1
2	ปัญหา/อุปสรรคการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติ	1
3	แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติได้ยึดปฏิบัติ	1
4	ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 องค์ประกอบ	5
5	ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในแต่ละ องค์ประกอบ (5 องค์ประกอบ)	5
รวม		13

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2.2 นำผลการศึกษาในระยะที่ 1 (สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้) มาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์

2.2.3 กำหนดประเด็นคำถามที่มุ่งศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องและครอบคลุมองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ

2.2.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ซึ่งมีข้อความจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ (2 ข้อใหญ่ 20 ข้อย่อย) แล้วตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ข้อคำถามมีดังนี้

1) ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 องค์ประกอบ จำนวน 5 ข้อ

2) ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรกในแต่ละองค์ประกอบ (5 องค์ประกอบ) จำนวน 15 ข้อ

2.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อคำถาม แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะ ดังนี้

1) ให้เพิ่มเติมข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับบริบทของสถานศึกษาที่ไปเก็บข้อมูล

2) ให้สอบถามเกี่ยวกับแนวทางที่สถานศึกษาได้ยึดถือปฏิบัติจนทำให้ประสบความสำเร็จด้านการจัดการเรียนรู้

3) ควรสอบถามอันดับความต้องการจำเป็นเพียงข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุดในแต่ละองค์ประกอบเท่านั้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วปรากฏว่ามีข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 13 ข้อ (5 ข้อใหญ่ 13 ข้อย่อย) ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติ จำนวน 1 ข้อ

2. ปัญหาหรืออุปสรรคการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติ จำนวน 1 ข้อ

3. แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษาที่มี

แนวปฏิบัติที่ได้ยึดปฏิบัติ จำนวน 1 ข้อ

4. ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ

5. ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุดในแต่ละองค์ประกอบ จำนวน ข้อ

2.2.6 นำเครื่องมือที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ชุดเดิม) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเหมาะสมในทุกด้าน โดยใช้วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ซึ่งพบว่าข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้เพิ่มเติมคำชี้แจงในตอนต้นที่ 2 โดยให้มีการเกริ่นนำเกี่ยวกับเหตุผลในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล เพื่อเป็นการนำเข้าสู่การสัมภาษณ์

2.2.7 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วมาจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อกำหนดวันและเวลาในการสัมภาษณ์ และดำเนินการส่งแบบสัมภาษณ์ไปยังผู้ให้ข้อมูลทางไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลจะได้เตรียมความพร้อม และทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการวิจัย โดยจัดส่งไปล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชุดเดียวกันกับที่ได้ส่งไปล่วงหน้า

3.4 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการจดบันทึกและใช้เครื่องบันทึกเสียง

3.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงและวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการสร้างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ต่อไป

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นใจความสำคัญและนำเสนอเป็นความเรียงเชิงพรรณนาวิเคราะห์

เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แล้วทำการ
เรียบเรียงข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ จากนั้นสังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ
และสร้างบทสรุปโดยการจัดลำดับตามองค์ประกอบหลักทั้ง 5 องค์ประกอบ ของสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ นำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (ด้วยการสัมภาษณ์)
มาดำเนินการสร้างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้วยการประเมินความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์
จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์
คุณสมบัติไว้ ดังนี้

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS)
ด้านวิชาการ ระดับเหรียญทอง ในการแข่งขันระดับชาติ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 คน
- 1.2 ข้าราชการครู ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ด้านวิชาการ
ระดับเหรียญทอง ในการแข่งขันระดับชาติ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 คน
- 1.3 ศึกษานิเทศก์ ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ด้านวิชาการ
หรือด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ระดับเหรียญทอง ในการแข่งขันระดับชาติ
ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 คน
- 1.4 ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวัดและประเมินผล
การศึกษา จำนวน 1 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ในการประเมินความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1. ดร.มณูญ เพชรมีแก้ว ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนวาปีปทุม
อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ผู้อำนวยการ
สถานศึกษายอดเยี่ยม ระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านวิชาการ ระดับเหรียญทอง ในการแข่งขัน
ระดับชาติ ปีการศึกษา 2561 (รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2)

2. ดร.ตวิญจลักษณ์ พวงนิล ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ครูผู้สอนยอดเยี่ยม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มบูรณาการ ด้านวิชาการ ระดับเหรียญทอง ในการแข่งขันระดับชาติ ปีการศึกษา 2561 (รางวัลชนะเลิศ)

3. นายวิจิต เสนาราช ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวาปีปทุม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ครูผู้สอนยอดเยี่ยม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านวิชาการ ระดับเหรียญทอง ในการแข่งขันระดับชาติ ปีการศึกษา 2561 (รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2)

4. นายอภิชาติ เข้มพิลา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ศึกษานิเทศก์ยอดเยี่ยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ระดับเหรียญทอง ในการแข่งขันระดับชาติ ปีการศึกษา 2561 (รางวัลรองชนะเลิศ)

5. ดร.พรพรรณ สีละมندرี้ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (จังหวัดร้อยเอ็ด)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 แบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 (สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้) รวมทั้งความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ มาผนวกกับระยะที่ 2 (การศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ) และมาผนวกกับกรอบแนวคิดของการวิจัย (วิธีการพัฒนาสมรรถนะครู) จากนั้นจึงทำการสังเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาร่างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งมีทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ 32 แนวทาง ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง เพื่อหาคุณภาพของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งมีจำนวนแนวทางทั้งสิ้น 32 แนวทาง
ปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 จำนวนชื่อของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ลำดับ	องค์ประกอบ	จำนวนแนวทาง
1	ก่อนดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู	4
2	การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	3
3	การออกแบบการเรียนรู้	5
4	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	7
5	การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	6
6	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	5
7	หลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู	2
รวมแนวทาง		32

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้
ผู้ทรงคุณวุฒิได้ระบุเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและประเด็นในการปรับปรุงแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะ
ครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ฉบับร่าง โดยมีวิธีการ
สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการและขั้นตอนการพัฒนาแนวทางสำหรับครู
รวมทั้งวิธีการสร้างแบบประเมิน

2.2.2 สร้างแบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ฉบับร่างขึ้นให้ครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก ซึ่งเป็นแบบประเมิน
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวนทั้งสิ้น
5 องค์ประกอบ 45 แนวทาง ดังนี้

1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 8 แนวทาง

- 2) การออกแบบการเรียนรู้ 10 แนวทาง
- 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 12 แนวทาง
- 4) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี 8 แนวทาง
- 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 7 แนวทาง

2.2.3 นำแบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และรับข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะดังนี้

- 1) ปรับปรุงการใช้ภาษาให้กระชับ และเข้าใจง่าย
- 2) ให้รวมแนวทางที่มีความคล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกัน

เข้าเป็นแนวทางเดียวกัน

3) ควรเพิ่มเติมองค์ประกอบของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยการเพิ่มองค์ประกอบจำนวน 2 ด้าน (จากเดิม 5 ด้าน ตามองค์ประกอบหลัก) รวมทั้งสิ้น 7 ด้าน องค์ประกอบที่เพิ่มเติม ได้แก่ องค์ประกอบก่อน และหลังการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมให้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) ควรเพิ่มเติมรายการข้อเสนอแนะของผู้ประเมินไว้ในตอนท้ายขององค์ประกอบในแนวทางแต่ละด้าน เพื่อความสะดวกในการให้ผู้ประเมินระบุข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแก้ไขแนวทาง

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วปรากฏว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ 32 แนวทาง ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู 4 แนวทาง
2. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 3 แนวทาง
3. การออกแบบการเรียนรู้ 5 แนวทาง
4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 7 แนวทาง
5. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี 6 แนวทาง
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5 แนวทาง
7. หลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู 2 แนวทาง

2.2.4 ปรับปรุงแบบประเมินแนวทางตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้เสนอแนะ และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ชุดเดิม) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบประเมินแนวทาง ใช้วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content

Validity) โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ซึ่งพบว่าข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทั้ง 32 ข้อ โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินแนวทางตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะดังนี้

- 1) ให้เพิ่มเติมเรื่องการทำ PLC เข้าไปในแนวทางที่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันต้องร่วมมือกันปฏิบัติ เนื่องจาก PLC สอดคล้องกับนโยบายของ สพฐ. ที่ได้มุ่งเน้นให้สถานศึกษานำไปสู่การปฏิบัติ
- 2) ให้ปรับเปลี่ยนแนวทางในเรื่องการหาคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และการหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล ซึ่งจากเดิมทั้ง 2 แนวทาง ได้ระบุไว้ว่าต้องได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง โดยผู้เชี่ยวชาญให้ปรับเปลี่ยนเป็น “มีการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง” โดยไม่ควรระบุว่าต้องผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพราะในทางปฏิบัติทำได้ค่อนข้างยาก จะไม่สะดวกสำหรับบริบทในสถานศึกษา
- 3) ปรับเปลี่ยนแนวทางในเรื่องการออกแบบการเรียนรู้ ซึ่งจากเดิมระบุไว้ว่าครูผู้สอนต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยให้ปรับเปลี่ยนเป็นมีทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน
- 4) ปรับเปลี่ยนการใช้ภาษาให้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น

2.2.5 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

2.2.6 จัดพิมพ์แบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาลบจริง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

3.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ และทำการนัดหมายวันและเวลาสำหรับการประเมินแนวทาง

3.3 ผู้วิจัยนำเอกสารแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้คืนจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้มาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำข้อมูลมาประมวลผลทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง และเพื่อหาระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าความหมายค่าเฉลี่ยซึ่งกำหนดให้คะแนนเฉลี่ยในระดับมากหรือคะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์พิจารณายอมรับว่าร่างแนวทางนั้นใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ระดับมากที่สุด	4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ระดับมาก	3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ระดับปานกลาง	2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ระดับน้อย	1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ระดับน้อยที่สุด	1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ป้อนคะแนนจากการประเมินแนวทางลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ
สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูจากสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 5 คน (ร้อยละ 2) ขนาดกลาง จำนวน 75 คน (ร้อยละ 23) ขนาดใหญ่ จำนวน 48 คน (ร้อยละ 15) และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 195 คน (ร้อยละ 60) รวมทั้งสิ้น 323 คน (ร้อยละ 100) ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

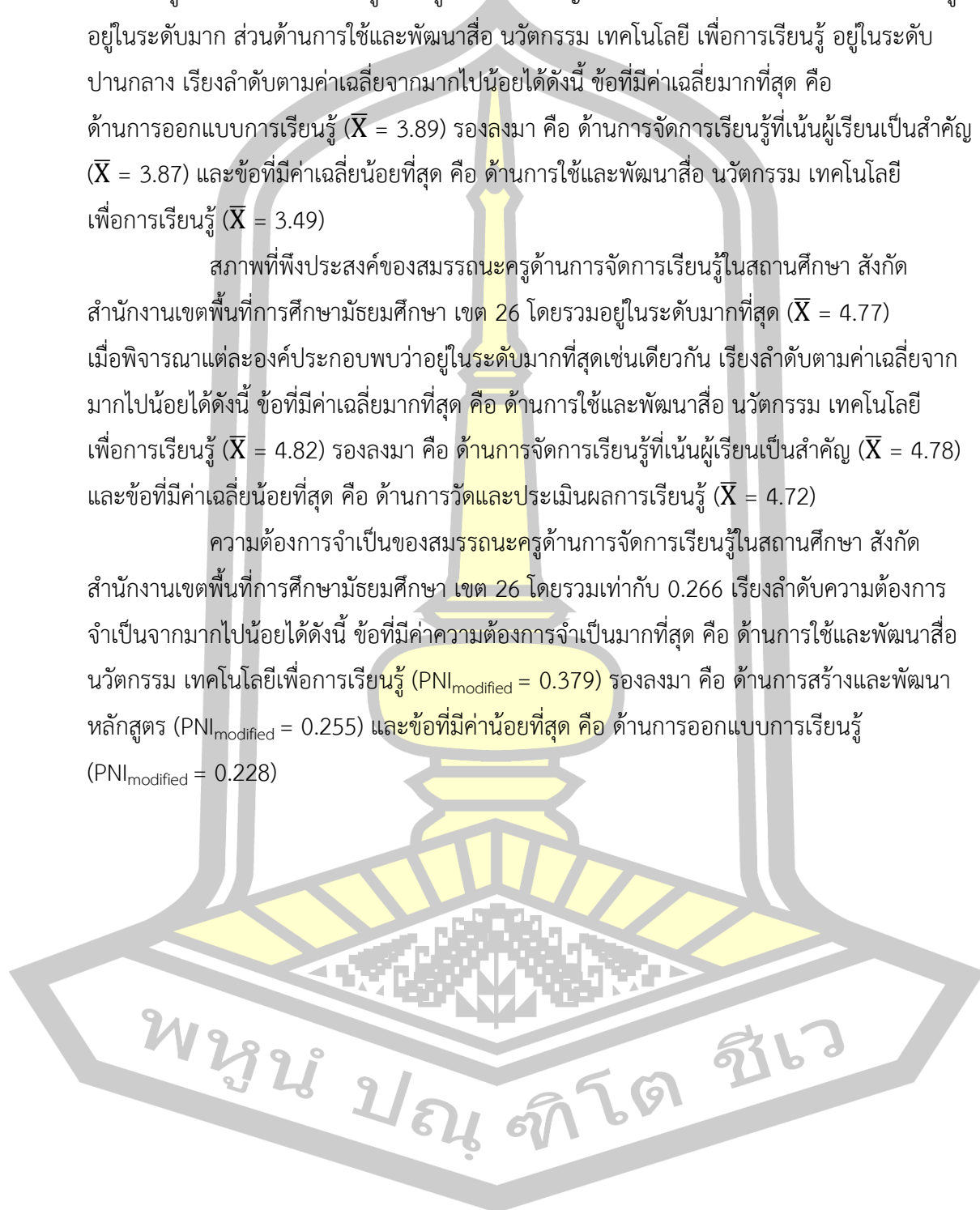
ด้าน	องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
1	การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	3.79	0.83	มาก	4.75	0.52	มากที่สุด	0.255	2
2	การออกแบบการเรียนรู้	3.89	0.82	มาก	4.77	0.49	มากที่สุด	0.228	5
3	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.87	0.80	มาก	4.78	0.51	มากที่สุด	0.235	3
4	การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	3.49	0.87	ปานกลาง	4.82	0.44	มากที่สุด	0.379	1
5	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.83	0.80	มาก	4.72	0.53	มากที่สุด	0.233	4
	รวม	3.78	0.82	มาก	4.77	0.50	มากที่สุด	0.266	

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$)

เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการออกแบบ การเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.87$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.49$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจาก มากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.82$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.78$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.72$)

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมเท่ากับ 0.266 เรียงลำดับความต้องการ จำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.379$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตร ($PNI_{\text{modified}} = 0.255$) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.228$)

ตาราง 12 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
26 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ด้าน	ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
1	สามารถสร้างหรือพัฒนา หลักสูตรรายวิชาที่สอดคล้อง กับหลักสูตรสถานศึกษาและ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	3.95	0.87	มาก	4.77	0.48	มากที่สุด	0.209	9
2	สามารถสร้างหลักสูตร รายวิชาครอบคลุมมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัด	3.99	0.79	มาก	4.80	0.46	มากที่สุด	0.203	10
3	สามารถเลือกและเรียงลำดับ เนื้อหาให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางและ หลักสูตรท้องถิ่น	3.91	0.75	มาก	4.75	0.52	มากที่สุด	0.215	8
4	หลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนามี องค์ประกอบครบถ้วน	3.97	0.79	มาก	4.75	0.52	มากที่สุด	0.197	11
5	หลักสูตรรายวิชาที่สร้างขึ้นมี ความเชื่อมโยงกับสาระ การเรียนรู้อื่น	3.47	0.83	ปานกลาง	4.70	0.61	มากที่สุด	0.354	2
6	หลักสูตรรายวิชาที่สร้างขึ้นมี การบูรณาการกับภูมิปัญญา ท้องถิ่น	3.28	0.76	ปานกลาง	4.72	0.59	มากที่สุด	0.438	1
7	มีการตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินเอกสารหลักสูตร	3.84	0.80	มาก	4.75	0.51	มากที่สุด	0.237	5
8	บันทึกข้อมูลการประเมิน หลักสูตรอย่างเป็นระบบ	3.69	0.85	มาก	4.72	0.54	มากที่สุด	0.279	3

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้าน	ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
9	มีการปรับปรุงหลักสูตรให้ เป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับ สถานศึกษา	3.89	0.81	มาก	4.74	0.53	มากที่สุด	0.218	7
10	มีการนำหลักสูตรที่ปรับปรุง แล้วไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	3.87	0.84	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด	0.236	6
11	มีการนำผลการประเมินมา พัฒนาให้หลักสูตรสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น	3.78	0.77	มาก	4.76	0.50	มากที่สุด	0.257	4
รวม		3.79	0.83	มาก	4.75	0.52	มากที่สุด	0.255	

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สามารถสร้างหลักสูตรรายวิชาครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา คือ หลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนามีองค์ ประกอบครบถ้วน ($\bar{X} = 3.97$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักสูตรรายวิชาที่สร้างขึ้นมีการบูรณาการกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.28$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สามารถสร้างหลักสูตรรายวิชา ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมา คือ มีการนำหลักสูตรที่ปรับปรุง แล้วไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.78$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักสูตรรายวิชาที่สร้าง ขึ้นมีความเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้อื่น ($\bar{X} = 4.70$)

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมเท่ากับ 0.255 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ หลักสูตรรายวิชาที่สร้างขึ้นมีการบูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ($PNI_{\text{modified}} = 0.438$) รองลงมา คือ หลักสูตรรายวิชาที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้อื่น ($PNI_{\text{modified}} = 0.354$)

และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ หลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาเมืองค์ประกอบครบถ้วน
($PNI_{\text{modified}} = 0.197$)

ตาราง 13 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
26 ด้านการออกแบบการเรียนรู้

ด้าน	ด้านการออกแบบการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
1	มีความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของโครงสร้างรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตร	4.20	0.67	มาก	4.77	0.50	มากที่สุด	0.136	12
2	มีการกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์และสังเคราะห์	3.98	0.82	มาก	4.72	0.54	มากที่สุด	0.186	10
3	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้	3.49	0.84	ปานกลาง	4.76	0.50	มากที่สุด	0.363	2
4	ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับวัย และความต้องการของผู้เรียน	3.41	0.80	ปานกลาง	4.78	0.50	มากที่สุด	0.402	1
5	มีการวิเคราะห์และเชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา	3.89	0.84	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด	0.229	6

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้าน	ด้านการออกแบบการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
6	มีการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้	3.93	0.82	มาก	4.79	0.49	มากที่สุด	0.216	7
7	สามารถจัดเรียงลำดับหน่วยการเรียนรู้ได้ต่อเนื่องและเหมาะสมตามความสำคัญของเนื้อหา	3.94	0.79	มาก	4.79	0.51	มากที่สุด	0.214	8
8	มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	4.24	0.69	มาก	4.81	0.46	มากที่สุด	0.135	13
9	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและชัดเจน	4.01	0.79	มาก	4.78	0.48	มากที่สุด	0.192	9
10	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมและลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.04	0.74	มาก	4.78	0.47	มากที่สุด	0.183	11
11	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้เหมาะสมกับผู้เรียน	3.80	0.78	มาก	4.76	0.51	มากที่สุด	0.250	5

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้าน	ด้านการออกแบบการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
12	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการเชื่อมโยงภายใน กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือข้าม กลุ่มสาระการเรียนรู้	3.79	0.77	มาก	4.74	0.52	มากที่สุด	0.252	3
13	มีการนำผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้มาทบทวน เทียบกับจุดประสงค์ที่วางไว้ แล้วการปรับปรุงจุดอ่อน เสริมจุดแข็งเพื่อนำไปใช้ ต่อไป	3.81	0.83	มาก	4.76	0.48	มากที่สุด	0.251	4
รวม		3.89	0.82	มาก	4.77	0.49	มากที่สุด	0.228	

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของแผน การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา คือ มีความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของโครงสร้างรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.20$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับวัย และความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.41$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการ เรียนรู้ ($\bar{X} = 4.81$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ คือ การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเพื่อจัดทำ หน่วยการเรียนรู้ และสามารถจัดเรียงลำดับหน่วยการเรียนรู้ได้ต่อเนื่องและเหมาะสมตามความสำคัญ ของเนื้อหา ($\bar{X} = 4.79$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์และสังเคราะห์ ($\bar{X} = 4.72$)

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวมเท่ากับ 0.228 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับวัย และความต้องการของผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.402$) รองลงมา คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.363$) และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.135$)

ตาราง 14 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้าน	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
1	กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนถูกต้องและครบถ้วนตามหลักวิธีการสอนที่เลือกใช้	4.03	0.71	มาก	4.80	0.48	มากที่สุด	0.190	16
2	กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้ มีวิธีการ เทคนิคการเรียนรู้ และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.88	0.76	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด	0.230	10
3	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการ-การสืบค้นและการคัดเลือกความรู้	3.85	0.82	มาก	4.80	0.50	มากที่สุด	0.245	7

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้าน	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
4	มีการใช้แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน	3.82	0.79	มาก	4.78	0.50	มากที่สุด	0.251	6
5	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการสื่อสารเชิงบูรณาการ โดยการให้ลงมือปฏิบัติจริง	3.80	0.77	มาก	4.76	0.54	มากที่สุด	0.251	5
6	มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	3.89	0.80	มาก	4.80	0.47	มากที่สุด	0.234	9
7	มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้	3.89	0.87	มาก	4.83	0.45	มากที่สุด	0.243	8
8	มีการใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.73	0.88	มาก	4.78	0.52	มากที่สุด	0.280	2
9	ใช้วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.09	0.75	มาก	4.77	0.53	มากที่สุด	0.165	17

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้าน	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
10	บริหารจัดการเวลาได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	3.96	0.73	มาก	4.75	0.55	มากที่สุด	0.199	14
11	จัดสภาพชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	3.92	0.67	มาก	4.77	0.51	มากที่สุด	0.216	13
12	ถ่ายทอดและสื่อสารทั้งการพูดและการเขียนโดยใช้สื่อประกอบได้อย่างเหมาะสม	3.90	0.76	มาก	4.79	0.49	มากที่สุด	0.226	11
13	มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.02	0.80	มาก	4.81	0.47	มากที่สุด	0.197	15
14	จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.88	0.75	มาก	4.76	0.56	มากที่สุด	0.225	12
15	ประเมินผลการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.79	0.78	มาก	4.77	0.52	มากที่สุด	0.259	4
16	จัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบต่าง ๆ	3.77	0.85	มาก	4.79	0.49	มากที่สุด	0.272	3
17	จัดมุมเสริมความรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.59	0.89	มาก	4.79	0.53	มากที่สุด	0.334	1
รวม		3.87	0.80	มาก	4.78	0.51	มากที่สุด	0.235	

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ใช้วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนถูกต้องและครบถ้วนตามหลักวิธีการสอนที่เลือกใช้ ($\bar{X} = 4.03$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดมุมเสริมความรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.59$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวัดและประเมินผล
สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมา คือ
การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.81$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บริหารจัดการเวลา
ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.75$)

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โดยรวมเท่ากับ 0.235 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการ
จำเป็นมากที่สุด คือ จัดมุมเสริมความรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
($PNI_{\text{modified}} = 0.334$) รองลงมา คือ การใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงกิจกรรม
การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.280$) และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ
ใช้วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม ($PNI_{\text{modified}} = 0.165$)

ตาราง 15 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
26 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

ด้าน	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการ เรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
1	มีรายการข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ใน สถานศึกษาและนอก สถานศึกษา	3.72	0.84	มาก	4.82	0.43	มากที่สุด	0.298	17
2	มีแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้ ในสถานศึกษาและนอก สถานศึกษา	3.66	0.88	มาก	4.83	0.42	มากที่สุด	0.321	15

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้าน	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการ เรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
3	มีแนวทางการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ หลากหลาย ซึ่งเอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	3.61	0.91	มาก	4.80	0.47	มากที่สุด	0.331	14
4	มีการวิเคราะห์ปัญหาความ ต้องการจำเป็นของการใช้ แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	3.53	0.84	มาก	4.80	0.47	มากที่สุด	0.361	10
5	มีแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ในการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	3.59	0.88	มาก	4.83	0.44	มากที่สุด	0.344	12
6	มีระบบการจัดเก็บสื่อและ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่ สะดวกต่อการนำไปใช้	3.53	0.86	มาก	4.81	0.44	มากที่สุด	0.363	9
7	แผนการจัดการเรียนรู้มีการ ระบุแหล่งเรียนรู้ใน สถานศึกษาและนอก สถานศึกษา รวมทั้งสื่อและ เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	3.70	0.89	มาก	4.79	0.45	มากที่สุด	0.293	18
8	ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่ง เรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยีทั้ง ภายในและภายนอก สถานศึกษาที่หลากหลาย	3.50	0.87	ปานกลาง	4.83	0.43	มากที่สุด	0.379	7

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้าน	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการ เรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
9	เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทั้ง ภายในและภายนอก สถานศึกษาได้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	3.57	0.87	มาก	4.80	0.44	มากที่สุด	0.345	11
10	มีการบริหารจัดการเพื่อ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน ได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา	3.32	0.88	ปานกลาง	4.85	0.39	มากที่สุด	0.463	3
11	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารในการสืบค้นเพื่อ พัฒนาตนเอง	3.68	0.77	มาก	4.82	0.41	มากที่สุด	0.310	16
12	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารส่งเสริมให้นักเรียน เกิดทักษะการคิดขั้นสูง	3.52	0.89	มาก	4.84	0.43	มากที่สุด	0.373	8
13	มีแนวทางการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ช่วยอำนวยความสะดวกให้ครู และผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ ทางการเรียนร่วมกัน	3.37	0.87	ปานกลาง	4.88	0.39	มากที่สุด	0.440	5
14	วิเคราะห์สภาพความพร้อม ของแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา	3.08	0.88	ปานกลาง	4.78	0.47	มากที่สุด	0.551	1

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้าน	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการ เรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
15	ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้ เหมาะสมกับการเรียนรู้	3.23	0.85	ปานกลาง	4.80	0.46	มากที่สุด	0.487	2
16	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้ มีความทันสมัย	3.35	0.86	ปานกลาง	4.80	0.47	มากที่สุด	0.433	6
17	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ ตัวชี้วัด และ บริบทผู้เรียน	3.59	0.87	มาก	4.82	0.44	มากที่สุด	0.340	13
18	นำผลการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมา ปรับปรุงให้เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อม ความ ต้องการ และความแตกต่าง ของผู้เรียน	3.28	0.90	ปานกลาง	4.80	0.49	มากที่สุด	0.460	4
	รวม	3.49	0.87	ปานกลาง	4.82	0.44	มากที่สุด	0.379	

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีรายการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมา คือ แผนการจัดการเรียนรู้มีการระบุแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.70$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.08$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.88$) รองลงมา คือ การบริหารจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.85$) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ วิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.78$)

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยรวมเท่ากับ 0.379 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ วิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.551$) รองลงมา คือ ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.487$) และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ แผนการจัดการเรียนรู้มีการระบุแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.293$)

ตาราง 16 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้าน	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
1	เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามแนวทางการวัดและประเมินผลของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.95	0.79	มาก	4.75	0.52	มากที่สุด	0.200	10

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้าน	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
2	เลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด	3.87	0.79	มาก	4.73	0.55	มากที่สุด	0.221	6
3	ดำเนินการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ ทั้งในการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน และการประเมินรายภาค/รายปี	3.94	0.79	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด	0.212	8
4	เน้นการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน	3.90	0.82	มาก	4.75	0.51	มากที่สุด	0.217	7
5	ใช้วิธีการที่หลากหลายในการประเมินการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	3.85	0.79	มาก	4.76	0.50	มากที่สุด	0.239	4
6	นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียน	3.83	0.81	มาก	4.68	0.52	มากที่สุด	0.222	5
7	วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา กับตัวชี้วัดที่สำคัญเพื่อนำมาใช้ในการวัดและประเมินผล	3.97	0.75	มาก	4.71	0.53	มากที่สุด	0.186	11
8	กำหนดรูปแบบ วิธีการวัด และสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับธรรมชาติวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้	3.89	0.78	มาก	4.70	0.54	มากที่สุด	0.207	9

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้าน	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
9	สร้างเครื่องมือวัดตามแผนผังเครื่องมือวัด	3.68	0.82	มาก	4.68	0.55	มากที่สุด	0.272	3
10	วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวัด	3.54	0.80	มาก	4.69	0.58	มากที่สุด	0.323	1
11	ปรับปรุงเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น	3.69	0.76	มาก	4.71	0.54	มากที่สุด	0.275	2
รวม		3.83	0.80	มาก	4.72	0.53	มากที่สุด	0.233	

จากตาราง 16 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่สำคัญเพื่อนำมาใช้ในการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ เลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามแนวทางการวัดและประเมินผลของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.95$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวัด ($\bar{X} = 3.54$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ทั้งในการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน และการประเมินรายภาค/รายปี ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมา คือ ใช้วิธีการที่หลากหลายในการประเมินการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวัด ($\bar{X} = 4.69$)

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมเท่ากับ 0.233 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวัด ($PNI_{\text{modified}} = 0.323$) รองลงมา คือ ปรับปรุงเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น ($PNI_{\text{modified}} = 0.275$) และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็น

น้อยที่สุด คือ วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่สำคัญเพื่อนำมาใช้ในการวัดและประเมินผล
($PNI_{\text{modified}} = 0.186$)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม พบว่ามีผู้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จำนวนทั้งสิ้น 83 คน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร จำนวน 83 คน มีความถี่ 89 ด้านที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้ จำนวน 83 คน มีความถี่ 87 ด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 81 คน มีความถี่ 93 ด้านที่ 4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ จำนวน 64 คน มีความถี่ 70 และด้านที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 83 คน มีความถี่ 72 ปรากฏดังตาราง 17

ตาราง 17 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ของ ความคิดเห็น	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร (ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 83 คน)			
1	หลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และบริบทของท้องถิ่น	21	23.60
2	ควรจัดทำหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีคุณธรรม	19	21.35
3	ควรมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และทำอย่างจริงจัง	14	15.73
4	ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริง	13	14.61
5	ควรมีการจัดอบรมครูเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างหลักสูตรอย่างถ่องแท้	11	12.36
6	ควรมีวิธีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน เพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป	8	8.99

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ของ ความคิดเห็น	ร้อยละ
7	ควรจัดทำหลักสูตรสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีเลือกเพิ่มเติม ให้มีการสอนงานอาชีพเพื่อผู้เรียนจะได้นำไปต่อยอดความรู้และหารายได้	1	1.12
8	ควรเน้นการออกแบบหลักสูตรที่มีความเป็นไปได้จริง ๆ	1	1.12
9	ควรใช้ระบบแบบมหาวิทยาลัย โดยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนมากกว่าการแบ่งเป็นสายวิทย์ – คณิตฯ และสายศิลป์	1	1.12
รวม		89	100
องค์ประกอบที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้ (ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 83 คน)			
1	ควรจัดให้มีการอบรม ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับรูปแบบวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ให้แก่ครูผู้สอน	22	25.29
2	ควรออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับบริบท ผู้เรียน และท้องถิ่น	20	22.99
3	ควรสอนโดยสอดแทรกคุณธรรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	15	17.24
4	ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	12	13.79
5	ควรจัดการเรียนรู้แบบโครงงานทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเน้นกระบวนการคิด	8	9.20
6	ครูควรวางแผนและเตรียมความพร้อมในการสอนทุกครั้ง	6	6.90
7	ควรออกแบบการเรียนรู้ที่ไม่ซ้ำซ้อนจนเกินไป	3	3.45
8	ครูควรตระหนักในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และควรกำหนด ให้ครูส่งแผนการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดเวลาอย่างจริงจัง	1	1.15
รวม		87	100

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ของ ความคิดเห็น	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 81 คน)			
1	ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เน้นให้ผู้เรียนได้พิสูจน์ ไม่ใช่ เชื่อตามหนังสืออย่างเดียว	18	19.35
2	ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครู และเพื่อนร่วมชั้น	16	17.20
3	ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	15	16.13
4	ควรจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	13	13.98
5	ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ให้จัดกิจกรรมการ เรียนรู้แตกต่างกันไปตามบริบทของผู้เรียน	13	13.98
6	ควรจัดกิจกรรมตามสภาพจริง และเน้นการนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน	9	9.68
7	นำกิจกรรมกลุ่มเข้าใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	8	8.60
8	ไม่ควรมุ่งเน้นผลการทดสอบ O-NET จนเกินไป ควรสอน เต็มที่	1	1.08
รวม		93	100
องค์ประกอบที่ 4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (ผู้ตอบ แบบสอบถาม 64 คน)			
1	ครูควรใช้สื่อ นวัตกรรม หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการ จัดการเรียนรู้	26	37.14
2	ควรมีการจัดอบรมเรื่องการผลิตสื่อ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การสอนให้แก่ครู	17	24.29
3	นำเกมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และทดสอบความ เข้าใจของผู้เรียน	11	15.71
4	ควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้อื่นที่นอกเหนือจากหนังสือและ ห้องเรียน	10	14.29

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่ของ ความคิดเห็น	ร้อยละ
5	ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตหรือใช้สื่อ	4	5.71
6	ครูควรจัดทำสื่อการเรียนรู้ให้ได้ตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	1	1.43
7	โรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนรู้	1	1.43
รวม		70	100

องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 69 คน)

1	ควรวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	24	33.33
2	หลังการสอนควรมีการวัดและประเมินผลตามหน่วยการเรียนรู้ทุกครั้ง	19	26.39
3	ครูควรนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน	13	18.06
4	การวัดและประเมินผลควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน	11	15.28
5	ควรจัดให้มีการนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างจริงจัง	5	6.94
รวม		72	100

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ตอนที่ 1 การศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการหรือข้าราชการครูหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 3 คน และข้าราชการครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน จากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง โดยนำผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ โดยสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่

โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม (สถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ) เป็นสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ใน 15 อันดับแรกของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2561 (อยู่อันดับที่ 13)

โรงเรียนนาคนูนาประชาสรรค์ อำเภอนาคนู จังหวัดมหาสารคาม เป็นสถานศึกษา ขนาดใหญ่ ภายในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 3 ปีซ้อนหลัง (พ.ศ.2559-พ.ศ.2561)

โรงเรียนชื่นชมพิทยาคาร อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม เป็นสถานศึกษา ขนาดกลาง ที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาคุณภาพประจำตำบล

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ ครูด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การสร้างและพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่ม จากการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหลักสูตรที่มาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศึกษา วิธีการประเมินหลักสูตร การกำหนดผลการเรียนรู้ แนวทางในการใช้รูปแบบการสอน สมรรถนะที่ สำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนผนวกกับความต้องการของชุมชน แล้วจึงจัดทำเป็น หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้หลักสูตรต้องเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา นอกจากนั้นต้องมีการ ประเมินการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือต้องมีการประเมินทั้งก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และหลังการนำหลักสูตรไปใช้ โดยอาศัยเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย ทั้งจากครูผู้สอน นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น อย่างหลากหลาย แล้วจึงสรุปเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“...ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางอย่างละเอียด วิเคราะห์เนื้อหา ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยอิงมาตรฐานและตัวชี้วัดจากหลักสูตร แกนกลางฯ โดยคำนึงถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางฯ...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา คนที่ 1, วันที่ 20 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ควรมีการศึกษา มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางฯ แต่งตั้งคณะทำงาน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด เพื่อจัดทำหลักสูตรสาระการเรียนรู้แต่ละสาระการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กำหนดโครงสร้างเวลาเรียน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน มีการประเมินการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ คนที่ 1, วันที่ 16 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ศึกษาความสำคัญของเนื้อหาซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาต้องนำมาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง กรอบสาระท้องถิ่นของเขตพื้นที่ สมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมาวิเคราะห์ร่วมกัน...”

(หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คนที่ 2, วันที่ 25 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

2. การออกแบบการเรียนรู้

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้และการประเมินผล ซึ่งครูอาจซักถามนักเรียนถึงความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนหรือมีการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการทำงาน จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และธรรมชาติของวิชา เน้นการบูรณาการทั้งในและนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยจัดเรียงเนื้อหาจากเรื่องที่ย่อย ง่าย ไปสู่เรื่องยาก มีการใช้สื่อการเรียนรู้ประกอบบทเรียน ส่วนการประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้ที่ครูอาจประเมินผลเองโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินผลตามสภาพจริง หรืออาจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วยก็ได้ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน แล้วนำผลการประเมินนั้นมาใช้เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการออกแบบการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเน้นผลที่เกิดกับผู้เรียนมากที่สุด ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ครูต้องเริ่มจากการศึกษาหลักสูตรจัดทำหน่วยการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้สื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน รวมถึงใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม มีการนำผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ไข ปรับปรุง หรือส่งเสริมพัฒนา เพื่อให้เกิด

ประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน โดยครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม เช่น การสร้างข้อตกลง ร่วมกันในการทำงานของนักเรียน นอกจากนี้ครูควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียน โดยสอดคล้องกับความรู้ที่ทันสมัย รวมถึงคุณธรรม จริยธรรม...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา คนที่ 2, วันที่ 25 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ครูต้องคำนึงถึงมาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และคำนึงถึงว่าผู้เรียนจะบรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัดนั้น ๆ ได้อย่างไร ดังนั้นครูต้อง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการฝึกคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ผ่านกระบวนการ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ยืดหยุ่น และสามารถปรับใช้ได้เหมาะสมกับบทเรียน และผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ ออกแบบการเรียนรู้ด้วย ศึกษาความต้องการของผู้เรียนว่าต้องการวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใด และใช้วิธีการวัดประเมินผลชิ้นงานโดยวิธีใด นอกจากนี้ครูต้องมีการประเมินผลการออกแบบ การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ คนที่ 2, 25 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การออกแบบการจัดการเรียนรู้นั้นครูควรศึกษาหลักสูตรแกนกลาง และทำการออกแบบการเรียนรู้ โดยอิงมาตรฐานและตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางๆ มีการวิเคราะห์ ผู้เรียนรายบุคคล เพื่อที่จะสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งความสามารถใน การใช้สื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เพื่อให้การออกแบบการเรียนรู้ที่ง่าย สดวก และทำให้ผู้เรียน เข้าใจบทเรียนมากขึ้น ควรมีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสม และต่อเนื่อง...”

(หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คนที่ 3, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นครูต้อง ศึกษารูปแบบและเทคนิควิธีการสอนให้เข้าใจอย่างแท้จริง เลือกใช้รูปแบบและเทคนิคการสอนที่มีความแปลกใหม่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ อยากมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ใช้หลักจิตวิทยาในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้และการใช้สื่อ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเอง ทั้งนี้ครูควรออกแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง โดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อเป็นการปลูกฝังและส่งเสริมสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อีกทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นครูควรศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน เข้าใจถึงกระบวนการ ขั้นตอนการจัด และใส่ใจในรายละเอียดที่หลากหลายจากผู้เรียน ตลอดจนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการ เพื่อจะให้มีบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ตั้งไว้...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา คนที่ 3, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนควรมีการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมปลูกจิตสำนึกความเป็นไทย หรือกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียน ควรจัดทำสัญญาความร่วมมือกับผู้ปกครองหรือชุมชนในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนในการสร้าง การใช้ และการรักษาแหล่งเรียนรู้ร่วมกันทั้งในและนอกสถานศึกษา...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ คนที่ 3, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ตามความต้องการ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดกิจกรรม ครูควรจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่ทำทหายความสามารถของนักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดห้องเรียน ครูควรให้ความรักความเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน พยายามกระตุ้นให้นักเรียนทราบว่าการวัดผลในขณะทำกิจกรรมมีการวัดผลที่หลากหลายตามสภาพจริง และมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้...”

(หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คนที่ 1, วันที่ 18 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้นั้นครูควรสร้างและผลิตสื่อให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียน ใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารด้านการเรียน ทั้งนี้ครูต้องผลิตสื่ออย่างหลากหลายรูปแบบ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ หรือให้ครูที่สอนวิชาเดียวกันใน

ระดับเดียวกันร่วมมือกันสร้างสื่อ ควรมีแบบประเมินการใช้สื่อทั้งจากครูผู้สอนและผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาสื่อ ควรมีการจัดทำทะเบียนสื่อและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อความสะดวกในการใช้จัดการเรียนรู้ อีกทั้งควรมีการบำรุงดูแลรักษาสื่อให้คงสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ครูควรศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเข้ารับการอบรมในการใช้คอมพิวเตอร์ผลิตสื่อการเรียนการสอน ควรผลิตสื่อและนวัตกรรมหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาหรือกิจกรรมและความต้องการของผู้เรียน มีการบันทึกปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อเป็นระยะ ๆ โดยครูควรสอบถามผู้เรียนถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบขณะใช้สื่อนั้น ๆ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา คนที่ 1, วันที่ 20 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูควรสร้างสื่อหรือนวัตกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ศึกษารูปแบบ ข้อดี ข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ ผลิตสื่อหลากหลายรูปแบบ เพื่อเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและนวัตกรรม ใช้สื่อและนวัตกรรมให้ได้รับประโยชน์สูงสุด มีการบำรุงรักษาสื่อ รวมถึงการจัดเก็บสื่ออย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกในการใช้จัดการเรียนการสอน มีแบบประเมินการใช้สื่อทั้งจากครูและผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหรือพัฒนาสื่อต่อไป ควรมีการจัดบันทึกเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จัดทำเป็นข้อมูลเพื่อสะดวกในการสืบค้น...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ คนที่ 2, วันที่ 25 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูต้องมีความรู้ในการสร้างสื่อ นวัตกรรม การสร้างสื่อต้องสร้างให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระนั้น ๆ นำเทคโนโลยีมาช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ตลอดจนการเข้าร่วมอบรมการสร้างสื่อและนวัตกรรมเพื่อให้เกิดความคิดและทราบถึงขั้นตอนการสร้างสื่อและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ มีการดูแลสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีต่าง ๆ อยู่เสมอเพื่อตรวจสอบว่ายังใช้งานได้ดียู่ ตลอดจนการประเมินการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขการสร้างสื่อนวัตกรรมต่อไป...”

(หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คนที่ 3, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้นั้นครูต้องศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผล รวมถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้

แล้วจึงออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลให้เหมาะสม โดยต้องมีความหลากหลายและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สร้างเครื่องมือวัดตามเทคนิคและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ซึ่งเครื่องมือวัดและประเมินผลต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลต้องสัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล นำผลการประเมินที่ได้มาจัดทำสารสนเทศ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาผู้เรียน การวัดและประเมินผลสามารถทำได้ตลอดเวลาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การสร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมครูควรศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วจึงออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลให้เหมาะสม โดยต้องมีความหลากหลายและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ดีต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือวัดและประเมินผล ก่อนนำไปใช้จริง การวัดและประเมินผลควรให้สัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล แล้วนำผลการประเมินที่ได้นั้นมาใช้พัฒนาต่อยอดหรือปรับปรุง การวัดและประเมินผลควรจะทำอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนและหลังเรียน...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา คนที่ 1, วันที่ 20 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การวัดและประเมินผลที่ได้นั้นครูควรศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผล และสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย มีการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีการปรับปรุงก่อนนำไปใช้กับผู้เรียน ส่วนขั้นตอนหรือวิธีการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลนั้นครูต้องวิเคราะห์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงผู้เรียน ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ คนที่ 2, วันที่ 25 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...เทคนิคหรือวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงนั้นครูควรกระทำควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน โดยครูจะต้องประเมินผู้เรียนจากการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก การลงมือปฏิบัติจริง และการเกิดองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมถึงการสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

(หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คนที่ 3, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : สัมภาษณ์)

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 (สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้) รวมทั้งความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ

การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ มาผนวกกับระยะที่ 2 (การศึกษาโรงเรียนที่มี
แนวปฏิบัติที่ดี โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ) และมาผนวกกับกรอบแนวคิดของการวิจัย (วิธีการ
พัฒนาสมรรถนะครู) จากนั้นจึงทำการสังเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาขยายกรอบแนวทางการเสริมสร้าง
สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26 ซึ่งมีทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ 32 แนวทาง ประกอบด้วย 1) แนวทางก่อนดำเนินการเสริมสร้าง
สมรรถนะครู 4 แนวทาง 2) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 3 แนวทาง 3) ด้านการออกแบบ
การเรียนรู้ 5 แนวทาง 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 7 แนวทาง 5) ด้านการใช้และ
พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 6 แนวทาง 6) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
5 แนวทาง และ 7) แนวทางหลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู 2 แนวทาง ปรากฏดังตาราง 18
ตาราง 18 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

สมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
1. ก่อนดำเนินการ เสริมสร้างสมรรถนะครูด้าน การจัด การเรียนรู้ ให้ สถานศึกษาดำเนินการ จำนวน 4 แนวทาง	1. จัดประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อทบทวนเรื่องการจัด การเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งชี้แจง และสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งมีดังนี้ 1.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 1.2 การออกแบบการเรียนรู้ 1.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1.4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ 1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2. วางแผนการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ โดยแต่งตั้ง คณะกรรมการทำงาน และคณะกรรมการนิเทศภายใน แล้วชี้แจงให้รับทราบภาระหน้าที่ของตนเอง และแนวทางการปฏิบัติ รวมทั้งวันและเวลาดำเนินงาน 3. จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ ฝึกอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน ด้านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ หรือตามที่สถานศึกษา เห็นสมควร

ตาราง 18 (ต่อ)

<p>สมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้</p>	<p>แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26</p>
	<p>4. สำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนหรือ ท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้อย่างเหมาะสม</p>
<p>2. การสร้างและพัฒนา หลักสูตร มีจำนวน 3 แนวทาง</p>	<p>1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของปีการศึกษาที่ผ่านมาวิเคราะห์ จุดแข็งและจุดอ่อน ด้วยการ SWOT และเทคนิคการระดมสมองจาก คณะทำงาน</p> <p>2. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตร ท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ สร้างคำอธิบายรายวิชา กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โครงสร้างรายวิชา โครงสร้างเวลาเรียน สร้างเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน ชุมชนหรือท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551</p> <p>3. ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการขอใช้หลักสูตร สถานศึกษา</p>
<p>3. การออกแบบ การเรียนรู้ มีจำนวน 5 แนวทาง</p>	<p>1. ศึกษารูปแบบ เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ที่ทันสมัย</p> <p>2. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วจัดกลุ่มผู้เรียนโดยคละ ความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้สะดวกต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>3. ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่จะสะท้อนให้เห็นถึง ความรู้ความสามารถของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง (วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์) และเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นใน การออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้</p> <p>4. สร้างสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ต่าง หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อต่าง ๆ</p> <p>5. จัดทำสารสนเทศเพื่อศึกษาพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน</p>

ตาราง 18 (ต่อ)

สมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
4. การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีจำนวน 7 แนวทาง	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดเป้าหมายของการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของ หลักสูตรและผู้เรียน 2. สร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน โดยยึดแนวทางการจัดห้องเรียนคุณภาพของ สพฐ. 2.2 บริหารจัดการชั้นเรียนอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ 3. ศึกษาแนวทางหรือขั้นตอนในการกำกับ ดูแล ควบคุมชั้นเรียน และการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน 4. สสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา ด้วยการทดสอบความรู้ความสามารถ ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน แล้ววิเคราะห์จัดกลุ่มผู้เรียนตามศักยภาพ เพื่อกำหนดทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหา โดยต้องคำนึงถึง ความจำเป็นเร่งด่วน 5. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 6. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง เช่น การสอนแบบโครงงาน ปัญหาเป็นฐาน กระบวนการกลุ่ม รวมถึงมีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้กับ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึก ทักษะการคิดขั้นสูง 7. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ครูที่สอนต่างกลุ่มสาระ การเรียนรู้ หรือชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการจัด การเรียนรู้
5. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ มีจำนวน 6 แนวทาง	<ol style="list-style-type: none"> 1. สสำรวจและวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้ง ภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อวางแผนนำมาใช้จัดกิจกรรม การเรียนรู้

ตาราง 18 (ต่อ)

<p>สมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้</p>	<p>แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 2. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมแสดงความต้องการหรือความคิดในการออกแบบ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยจัดทำ แบบสอบถามความต้องการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแสดง ความคิดเห็น 3. วิเคราะห์เนื้อหาและผู้เรียน เพื่อจะได้เลือกใช้และสร้างสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ได้อย่างเหมาะสมรอบด้าน 4. PLC กับครูที่สอนในรายวิชาเดียวกันและระดับชั้นเดียวกัน เพื่อร่วมกันวางแผนและผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสำหรับ การจัดการเรียนรู้ 5. นำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ไปหาคุณภาพแล้วปรับปรุงก่อนนำไป ใช้จริง 6. ดูแลรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ
<p>6. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ มีจำนวน 5 แนวทาง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษากำหนดนโยบายหรือมาตรการการสร้างเครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งในรายวิชาเดียวกัน กิจกรรมเดียวกัน และชุมนุมเดียวกัน 2. ออกแบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย แล้วสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล 3. นำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สร้างไปหาคุณภาพแล้วปรับปรุงก่อน นำไปใช้จริง 4. ครูดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล 5. สะท้อนผลการประเมิน เพื่อนำไปวางแผนปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน
<p>7. หลังดำเนินการ เสริมสร้างสมรรถนะครู (แต่ละองค์ประกอบ) มีจำนวน 2 แนวทาง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยคณะกรรมการนิเทศภายในที่ได้แต่งตั้งไว้ 2. ดำเนินการประชุมและปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ แล้วนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

ตาราง 19 สรุปแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ก่อนดำเนินการ เสริมสร้าง สมรรถนะครู (4 แนวทาง)	แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (26 แนวทาง)					หลังดำเนินการ เสริมสร้าง สมรรถนะครู (2 แนวทาง)
	ด้านการสร้าง และพัฒนา หลักสูตร (3 แนวทาง)	ด้านการ ออกแบบ การเรียนรู้ (5 แนวทาง)	ด้านการ จัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ (7 แนวทาง)	ด้านการใช้/ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี (6 แนวทาง)	ด้านการวัด และ ประเมินผล การเรียนรู้ (5 แนวทาง)	
1. จัดประชุมครู และผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อทบทวน ชี้แจง และสร้าง ความรู้ความ เข้าใจเรื่อง การจัดการเรียนรู้ 2. แต่งตั้ง คณะกรรมการ ทำงาน และ คณะ กรรมการ นิเทศภายใน 3. จัดให้มีการ อบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงาน ด้านการ จัดการเรียนรู้ ชุมชนหรือ ท้องถิ่น	1. นำหลักสูตร สถานศึกษา ของปี การศึกษาที่ ผ่านมา วิเคราะห์จุด แข็งและ จุดอ่อน (SWOT) 2. พัฒนา หลักสูตร สถานศึกษา หลักสูตร กลุ่มสาระการ เรียนรู้ให้ครบ ทุก องค์ประกอบ ของหลักสูตร โดยให้ สอดคล้องกับ หลักสูตร แกนกลางฯ พ.ศ.2551	1. ศึกษา รูปแบบ เทคนิค และ วิธีการจัดการ เรียนรู้ 2. วิเคราะห์ ผู้เรียนเป็น รายบุคคล แล้วจัดกลุ่ม ผู้เรียนโดย คณะ ความสามารถ 3. ออกแบบ แผนการ จัดการเรียนรู้ อย่าง หลากหลายที่ จะสะท้อนให้ เห็นถึงความรู้ ความสามารถ ของผู้เรียน	1. กำหนด เป้าหมายของ การสอนที่ตรง กับหลักสูตร และผู้เรียน 2. สร้าง บรรยากาศ การเรียนรู้ ตลอดเวลา 3. ศึกษาการ กำกับดูแลและ ควบคุมชั้น เรียน 4. วิเคราะห์ จัดกลุ่มผู้เรียน ตามศักยภาพ เพื่อกำหนด ทางเลือกและ วิธีการ แก้ปัญหา	1. สำรวจ/ วิเคราะห์ สภาพความ พร้อมของ แหล่งเรียนรู้ที่ มีอยู่ทั้งภายใน และภายนอก สถานศึกษา 2. ให้ผู้เรียนมี ส่วนร่วมใน การออกแบบ สื่อฯ เพื่อการเรียนรู้ 3. วิเคราะห์ เนื้อหาและ ผู้เรียน เพื่อจะ ได้เลือกใช้หรือ สร้างสื่อฯ ได้ อย่าง เหมาะสม	1. กำหนด นโยบาย การสร้าง เครื่องมือวัด และ ประเมินผลที่ เป็นมาตรฐาน เดียวกันใน รายวิชา กิจกรรม และ ชุมนุมเดียวกัน 2. ออกแบบ การวัดและ ประเมินผล ตามสภาพจริง ที่หลากหลาย 3. นำเครื่องมือ วัดและ ประเมินผลไป หาคุณภาพแล้ว ปรับปรุงก่อน นำไปใช้จริง	1. นิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 ด้าน โดยคณะกรรมการ นิเทศภายใน 2. ดำเนินการ ประชุมและ ปรึกษาหารือกับผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ฝ่ายเพื่อวิเคราะห์ จุดแข็งและจุดอ่อน ของการจัดการ เรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน แล้วนำไปปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้น ต่อไป

ตาราง 19 (ต่อ)

ก่อนดำเนินการ	แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (26 แนวทาง)					หลังดำเนินการ เสริมสร้าง สมรรถนะครู (2 แนวทาง)
	ด้านการสร้าง และพัฒนา หลักสูตร (3 แนวทาง)	ด้านการ ออกแบบ การเรียนรู้ (5 แนวทาง)	ด้านการ จัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ (7 แนวทาง)	ด้านการใช้/ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี (6 แนวทาง)	ด้านการวัด และ ประเมินผล การเรียนรู้ (5 แนวทาง)	
4. สสำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ ความต้องการ ของผู้เรียน ชุมชนหรือ ท้องถิ่น	3. ขอความ เห็นชอบ จาก คณะกรรมการ สถานศึกษาใน การขอใช้ หลักสูตร สถานศึกษา	4. สร้างสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่หลากหลาย เหมาะสมกับ เนื้อหาและ ผู้เรียน 5. จัดทำ สารสนเทศ เพื่อศึกษา พัฒนาการทาง การเรียนรู้ของ ผู้เรียน	5. ออกแบบ การจัด การเรียนรู้ที่ มุ่งเน้น การพัฒนา ทักษะชีวิต 6. จัดทำ แผนการจัด การเรียนรู้ที่ใช้ รูปแบบ การสอนที่ หลากหลาย 7. พัฒนา เครือข่าย การเรียนรู้ โดยให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องเข้า มามีบทบาท ในการจัดการ เรียนรู้	4. PLC ครูที่ สอนวิชา เดียวกันและ ระดับชั้น เดียวกัน เพื่อ ร่วมกันผลิตสื่อ ฯ 5. นำสื่อฯ ไป หาคุณภาพ แล้วปรับปรุง ก่อนนำไปใช้ จริง 6. ดูแลรักษา สื่อฯ ให้พร้อม ใช้งานอยู่เสมอ	4. ครู ดำเนินการวัด และ ประเมินผล ตามสภาพจริง อย่างต่อเนื่อง 5. สะท้อนผล การประเมิน เพื่อนำไป วางแผน พัฒนาผู้เรียน	

ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

จากแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ปราชญ์ผลดังนี้

ตาราง 20 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ก่อนดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู	4.95	0.11	มากที่สุด	4.70	0.21	มากที่สุด
2. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด	4.87	0.18	มากที่สุด
3. การออกแบบการเรียนรู้	4.92	0.11	มากที่สุด	4.68	0.11	มากที่สุด
4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.91	0.13	มากที่สุด	4.74	0.29	มากที่สุด
5. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	4.87	0.14	มากที่สุด	4.67	0.35	มากที่สุด
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.88	0.18	มากที่สุด	4.68	0.30	มากที่สุด
7. หลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู	5.00	0.00	มากที่สุด	4.90	0.22	มากที่สุด
รวม	4.93	0.22	มากที่สุด	4.75	0.24	มากที่สุด

จากตาราง 20 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีเท่ากับ 2 ด้าน คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และขั้นหลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา คือ ขั้นก่อนดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู ($\bar{X} = 4.95$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.87$)

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ขั้นหลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.87$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$)

ตาราง 21 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ก่อนดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู

ข้อ	ขั้นตอนก่อนดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	จัดประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อทบทวนเรื่องการจัดการเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งชี้แจงและสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งมีดังนี้ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2	วางแผนการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการทำงาน และคณะกรรมการนิเทศภายใน แล้วชี้แจงให้รับทราบหน้าที่ของตนเอง และแนวทางการปฏิบัติ รวมทั้งวันและเวลาดำเนินงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3	จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือฝึกรอบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ หรือตามที่สถานศึกษาเห็นสมควร	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	ขั้นตอนก่อนดำเนินการเสริมสร้าง สมรรถนะครู	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4	สำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ความ ต้องการของผู้เรียน ชุมชนหรือท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการจัด การเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้อย่าง เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
	รวม	4.95	0.11	มากที่สุด	4.70	0.21	มากที่สุด

จากตาราง 21 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
ขั้นก่อนดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ขั้นก่อนดำเนินการเสริมสร้าง
สมรรถนะครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ตาราง 22 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ข้อ	ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	นำหลักสูตรสถานศึกษาของปีการศึกษาที่ผ่านมาวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนด้วยการ SWOT และเทคนิคการระดมสมองจากคณะทำงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2	พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ สร้างคำอธิบายรายวิชา กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โครงสร้างรายวิชา โครงสร้างเวลาเรียน สร้างเกณฑ์การวัดและประเมิน ผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน ชุมชนหรือท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3	ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการขอใช้หลักสูตรสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.87	0.18	มากที่สุด

จากตาราง 22 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ตาราง 23 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการออกแบบการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการออกแบบการเรียนรู้	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ศึกษารูปแบบ เทคนิค และวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ที่ทันสมัย	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2	วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วจัดกลุ่มผู้เรียนโดยความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้สะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
3	ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง (วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์) และเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4	สร้างสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ประกอบการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5	จัดทำสารสนเทศเพื่อศึกษาพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
	รวม	4.92	0.11	มากที่สุด	4.68	0.11	มากที่สุด

จากตาราง 23 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ

ตาราง 24 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อ	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	กำหนดเป้าหมายของการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรและผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2	สร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ดังนี้ - จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน โดยยึดแนวทางการจัดห้องเรียนคุณภาพของสพฐ. - บริหารจัดการชั้นเรียนอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3	ศึกษาแนวทางหรือขั้นตอนในการกำกับดูแล ควบคุมชั้นเรียน และการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4	สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา ด้วยการทดสอบความรู้ความสามารถด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน แล้ววิเคราะห์จัดกลุ่มผู้เรียนตามศักยภาพ เพื่อกำหนดทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหา โดยต้องคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
5	ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง เช่น การสอนแบบโครงงาน ปัญหาเป็นฐาน กระบวนการกลุ่ม รวมถึงมีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดขั้นสูง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
7	พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ครูที่สอนต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
	รวม	4.91	0.13	มากที่สุด	4.74	0.29	มากที่สุด

จากตาราง 24 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ

ตาราง 25 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการ
เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการใช้
และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	สำรวจและวิเคราะห์สภาพความ พร้อมของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ ทั้ง ภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อ วางแผนนำมาใช้จัดกิจกรรมการ เรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2	ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมแสดง ความต้องการหรือความคิดในการออกแบบ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อใช้ใน การจัดการเรียนรู้ โดยจัดทำ แบบสอบถามความต้องการใช้สื่อและ แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแสดง ความคิดเห็น	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3	วิเคราะห์เนื้อหาและผู้เรียน เพื่อจะได้เลือกใช้และสร้างสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ได้อย่างเหมาะสมรอบด้าน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4	ระดมความคิดกับครูที่สอนในรายวิชาเดียวกันและระดับชั้นเดียวกัน เพื่อร่วมกันวางแผนและผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5	นำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ไปหาคุณภาพแล้วปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
6	ดูแลรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.87	0.14	มากที่สุด	4.67	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 25 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ

ตาราง 26 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	สถานศึกษากำหนดนโยบายหรือมาตรการการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งในรายวิชาเดียวกัน กิจกรรมเดียวกัน และชุมนุมเดียวกัน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2	ออกแบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย แล้วสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3	นำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สร้างไปหาคุณภาพแล้วปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
4	ครูดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5	สะท้อนผลการประเมิน เพื่อนำไปวางแผนปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนต่อไป	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.88	0.18	มากที่สุด	4.68	0.30	มากที่สุด

จากตาราง 26 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ

ตาราง 27 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 หลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู

ข้อ	ขั้นตอนหลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยคณะกรรมการ นิเทศภายในที่ได้แต่งตั้งไว้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ดำเนินการประชุมและปรึกษาหารือกับ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็งและจุดอ่อนของการจัดการ เรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ แล้วนำไป ปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
	รวม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.90	0.22	มากที่สุด

จากตาราง 27 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 หลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 หลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

สรุปผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการออกแบบ

การเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และลำดับที่ 5 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และลำดับที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และลำดับที่ 5 ด้านการออกแบบการเรียนรู้

2. แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ 32 แนวทาง ประกอบด้วย

- 1) แนวทางก่อนดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู 4 แนวทาง
- 2) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 3 แนวทาง
- 3) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ 5 แนวทาง
- 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 7 แนวทาง
- 5) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 6 แนวทาง
- 6) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5 แนวทาง และ
- 7) แนวทางหลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู 2 แนวทาง

ผลการประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งโดยรวมและแต่ละองค์ประกอบของแนวทางมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร
อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับ
ปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานด้านวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอนในด้านการจัด
การเรียนรู้ โดยสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน เพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะ
ของครูในด้านต่าง ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
นักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษาได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการ
ออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ
นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสมรรถนะครูด้าน
การจัดการเรียนรู้ 5 ด้านนี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ครูมีคุณภาพในการปฏิบัติงานและทำให้การจัดการ
เรียนรู้อมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยนาท พลอยบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา
โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรมี
5 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการวัดและ
ประเมินผลการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติกา ชัยภักดิ์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง
แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
นครราชสีมา พบว่า สมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูมี 16 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การทำงาน
เป็นทีม ความสามารถในการปรับตัวจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ทักษะด้านภาษาและ
เทคโนโลยี และการมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
การบริหารจัดการห้องเรียน การพัฒนาผู้เรียน การวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน นวัตกรรม
และเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการความรู้ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ภาวะผู้นำ และ
จิตวิทยาการให้คำปรึกษา แต่ทั้งนี้สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีความรู้ความสามารถด้านการผลิตสื่อไม่มากพอดูยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ครูผลิตสื่อได้ไม่หลากหลายและไม่น่าสนใจเท่าที่ควร รวมทั้งครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจาก งานสอนจำนวนมาก จึงทำให้ครูไม่มีเวลาเพียงพอต่อการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี อีกทั้งบริบทสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาไม่ค่อยเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้สื่อ ประกอบต่าง ๆ และสถานศึกษาไม่มีนโยบายหรือแนวปฏิบัติด้านการผลิตและพัฒนาสื่อที่ชัดเจน ครูจึงไม่ตระหนักในการสร้างและผลิตสื่อเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการ บริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของชฎาพร สีหาวงค์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดคือด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวม และแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูยังมีทักษะและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ไม่มากเท่าที่ควร จึงมีความต้องการที่จะพัฒนาสมรรถนะในด้านนี้ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ด้านการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งครูยังไม่มีความรู้หรือขั้นตอนในการผลิตสื่อการเรียนรู้ที่ชัดเจน ซึ่งสถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษา (2548) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ว่า การพัฒนาต้อง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียนต้องเกิดจากความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเน้นลักษณะ School Based Development ต้องมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความ

เหมาะสมของแต่ละบุคคล ต้องสอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนา ต้องกระทำอย่างทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย และครูผู้สอนยังจะต้องรู้จักพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้เทคนิคหรือวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และรู้จักใช้เทคโนโลยีร่วมกับครูผู้สอน อีกทั้งชนาธิป พรกุล (2544) ได้เสนอว่าครูในยุคปัจจุบันควรมีคุณสมบัติที่ต้องพัฒนา ได้แก่ ความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างลุ่มลึก การติดตามความก้าวหน้าในเทคนิควิธีการสอนตลอดเวลา การเป็นแบบอย่างในการคิดการทำ การเป็นนักจิตวิทยาการเรียนรู้การเป็นนักเทคโนโลยีสารสนเทศ การเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ และการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านสื่อและนวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำฝน ชื่นชม (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี รองลงมาคือด้านความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการออกแบบการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูเห็นความสำคัญและตระหนักว่าสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนจัดการเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา จึงมีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านนี้ อีกทั้งครูคงเห็นว่าการสอนที่มีการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้นอกจากจะทำให้เห็นความเป็นรูปธรรมของสิ่งที่ครูสอน เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของนักเรียนให้เด่นชัดและง่ายขึ้นแล้วยังช่วยเพิ่มบรรยากาศของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้น่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม อีกทั้งผู้เรียนได้รับความสนุกสนานในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัชวาท

พลอยบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนกพร จุฑาสงษ์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นสูง

2. ผลการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ 32 แนวทาง ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1) แนวทางก่อนดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครูมี 4 แนวทาง ได้แก่ (1) จัดประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อ ทบทวน ชี้แจง และสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรู้ (2) แต่งตั้งคณะกรรมการทำงาน และคณะกรรมการนิเทศภายใน (3) จัดให้มีการอบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงาน ด้านการจัดการ เรียนรู้ (4) สำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนหรือท้องถิ่น 2) ด้านการสร้าง และพัฒนาหลักสูตรมี 3 แนวทาง ได้แก่ (1) นำหลักสูตรสถานศึกษาของปีการศึกษาที่ผ่านมา วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน (SWOT) (2) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ครบทุกองค์ประกอบของหลักสูตร โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. 2551 (3) ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการขอใช้หลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการ ออกแบบการเรียนรู้มี 5 แนวทาง ได้แก่ (1) ศึกษารูปแบบ เทคนิค และวิธีการจัดการเรียนรู้ (2) วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วจัดกลุ่มผู้เรียนโดยละเอียดความสามารถ (3) ออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน (4) สร้างสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน (5) จัดทำสารสนเทศเพื่อศึกษาพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญมี 7 แนวทาง ได้แก่ (1) กำหนดเป้าหมายของการสอนที่ตรงกับหลักสูตรและผู้เรียน (2) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ตลอดเวลา (3) ศึกษาการกำกับดูแลและควบคุมชั้นเรียน (4) วิเคราะห์ จัดกลุ่มผู้เรียนตามศักยภาพเพื่อกำหนดทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหา (5) ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต (6) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย (7) พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้

5) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มี 6 แนวทาง ได้แก่ (1) สำรวจ/วิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (2) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อฯ เพื่อการเรียนรู้ (3) วิเคราะห์เนื้อหาและผู้เรียน เพื่อจะได้เลือกใช้หรือสร้างสื่อฯ ได้อย่างเหมาะสม (4) PLC ครูที่สอนวิชาเดียวกันและระดับชั้นเดียวกันเพื่อร่วมกันผลิตสื่อฯ (5) นำสื่อฯ ไปหาคุณภาพแล้วปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง (6) ดูแลรักษาสื่อฯ ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

6) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มี 5 แนวทาง ได้แก่ (1) กำหนดนโยบายการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในรายวิชา กิจกรรม และชุมนุมเดียวกัน (2) ออกแบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย (3) นำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปหาคุณภาพแล้วปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง (4) ครูดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง (5) สะท้อนผลการประเมินเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 7) แนวทางหลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครูมี 2 แนวทาง ได้แก่ (1) นิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการเรียนรู้โดยคณะกรรมการนิเทศภายใน (2) ดำเนินการประชุมและปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการจัดการเรียนรู้แล้วนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

ทั้งนี้แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการดำเนินการสร้างแนวทางมีการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้และการสร้างแนวทางซึ่งเป็นไปตามกระบวนการวิจัย อีกทั้งกระบวนการต่าง ๆ ก่อนที่จะได้มาซึ่งแนวทางที่สมบูรณ์ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และความสามารถในด้านสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี อีกทั้งผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 (การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น) และระยะที่ 2 (การศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติ) มาผนวกกับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้แสดงทัศนะว่ารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาครูส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาที่มีอยู่จริงในโรงเรียนโดยใช้แนวทางการมีส่วนร่วม การดำเนินงานใช้การจัดปัจจัยสนับสนุนหลายรูปแบบ ได้แก่ การอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ครูโดยตรงในเรื่องที่ครูต้องการ การให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งเป็นกลุ่มและรายกรณี การจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักทางวิชาชีพการเรียนรู้ด้วยตนเองของครู การจัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้สำหรับครู การสร้างบรรยากาศความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างเพื่อนครู การรวมกลุ่มแก้ปัญหา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเป็นกันเอง การสร้างครูแกนนำให้เป็นครูพี่เลี้ยงให้เป็นที่ปรึกษาและฝังตัวอยู่ในโรงเรียน มีหน้าที่คอย

ให้ความช่วยเหลือและเรียนรู้ไปด้วยกันในระหว่างการปฏิบัติงาน การใช้ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเข้า ร่วมให้ความรู้แก่ครูเป็นระยะ ๆ การวิจัยในชั้นเรียน และการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคม ซึ่งกิจกรรม ทุกอย่างเน้นดำเนินการภายในโรงเรียนและต้องไม่ส่งผลกระทบต่อ การเรียนของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของวีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า โดยรวม มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎาพร สีหาวงค์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ระดับมาก และความ เป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำฝน ชื่นชม (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการ เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการใช้และ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายให้ครูนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะ ครูด้านการจัดการเรียนรู้ในด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ไปใช้กับ ผู้เรียนอย่างจริงจัง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1.2 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ควรส่งเสริมการนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทั้ง 32 แนวทาง ไปใช้ในสถานศึกษา และหลังจากดำเนินการดังกล่าวควรมีการติดตามผลการนำไปใช้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ต่อการจัดการเรียนรู้

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ควรนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ทั้ง 7 องค์ประกอบ 32 แนวทาง ไปให้ครูทดลองใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

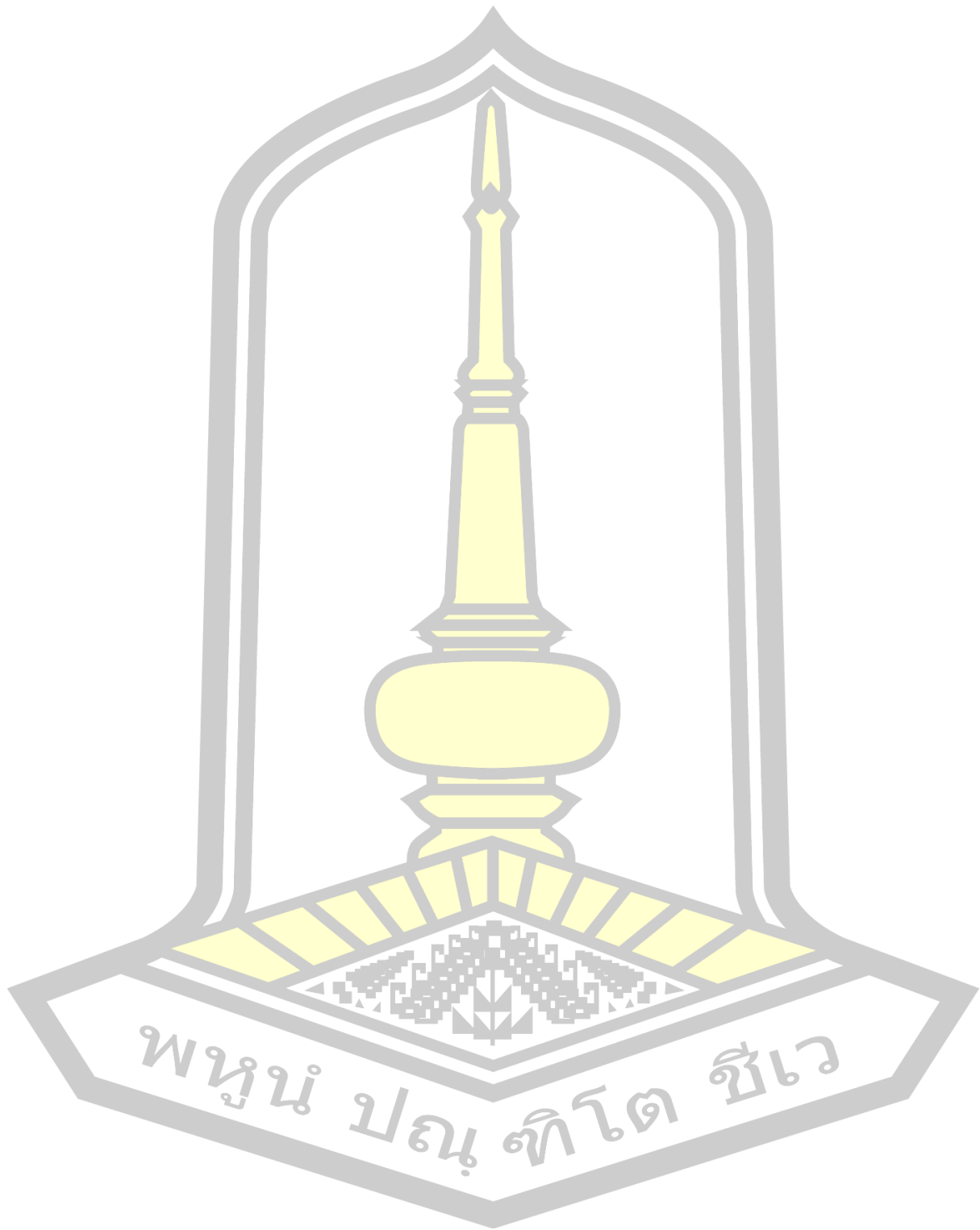
2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของครูให้ครบรอบด้าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชกร ธิปัตติ. (2547). *การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนการสอน*. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กรมวิชาการ. (2544). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข : ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *กรอบสมรรถนะของครูแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21*. 2552. [ออนไลน์]. ได้จาก : <<http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13037&%20Key=news2>>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 มิถุนายน 2562].
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- กุลธน ธนาพงศธร. (2541). *การบริหารงานบุคคล เอกสารประกอบชุดวิชา หน่วยที่ 1-7*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2543). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). *ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- จิตติกา ชัยภักดี. (2559). *แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตรา ปราชญ์นิวัฒน์. (2550). *สมรรถนะของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม และคณะ. (2554). *การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า* (พ.ศ. 2562). [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.ksp.or.th/ksp2009/upload/ksp_kuru_research/files/2223-4625.pdf>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 6 กรกฎาคม 2562].
- ใจทิพย์ เข็้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : อีสินเพรส.

- ชญาพร สีหาวงศ์. (256). *การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนกพร จุฑาสงษ์. (2559). *การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนาธิป พรกุล. (2544). กระบวนการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา. *วารสารครุศาสตร์*, 30(1), 35-39, กรกฎาคม-ตุลาคม.
- ชัยนาท พลอยบุตร. (2559). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชัย สมितिไกร. (2552). *การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร*. กรุงเทพฯ : วีพริ้นท์.
- ณัฐพันธ์ เจริญนันท์. (2552). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- เทียน ทองแก้ว. (2550). *สมรรถนะ (Competency) : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). *ความเป็นครู : Self-actualization for Teachers*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ก.พล.
- นันทนา วารินัน. (2557). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาและเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- นัยนา ทองศรีเกตุ. (2544). *องค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

- น้ำฝน ชื่นชม. (2560). *การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิคม ชมภูหลวง. (2545). *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : เดอะนอว์เลจเซ็นเตอร์.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2561). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2546). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- บุญมี เณรยอด. (2546). *หลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประจักษ์ บุญยัง. (2542). *การตรวจสอบการดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน.
- ปานจันทร์ โททอง. (2542). *การเปรียบเทียบการประเมินความต้องการจำเป็นระหว่างวิธีเรียงลำดับความสำคัญที่แตกต่างกันโดยใช้เครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีการตอบสนองเดียว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2554). *การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- พัชรี ศรีสังข์. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศุภบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มยุรี เขียวฉะอ้อน. (2541). *การประเมินความต้องการจำเป็นด้านทักษะพื้นฐานของครูอนุบาลโดยใช้การวิเคราะห์งาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มะลิวัน สมศรี. (2558). การพัฒนาคู่มือสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- มาเลียน พ่วงอินทร์. (2541). การสำรวจสมรรถภาพการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ยุทธชัย ศรีบุญลา. (2557). การเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานครู ระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศ
และขนาดโรงเรียนต่างกันในจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัฐศาสตร์ พาณิชยพงษ์ศักดิ์. (2559). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและ
การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- รัตนา ไชยเลิศ. (2550). การวิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศา
สตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราช
ภัฏเชียงราย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2547). การพัฒนาครูและผู้บริหารโรงเรียน : ในกระแสสังคมระยะเปลี่ยนผ่านและ
การปฏิรูป. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 27(3), 10-21, มีนาคม-
พฤษภาคม.
- วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์. (2559). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ศิริพร แยมนิล. (2549). Competency ในงานบริหารทรัพยากรบุคคล. วารสารดำรงราชานุภาพ,
6(18), 5, มกราคม.

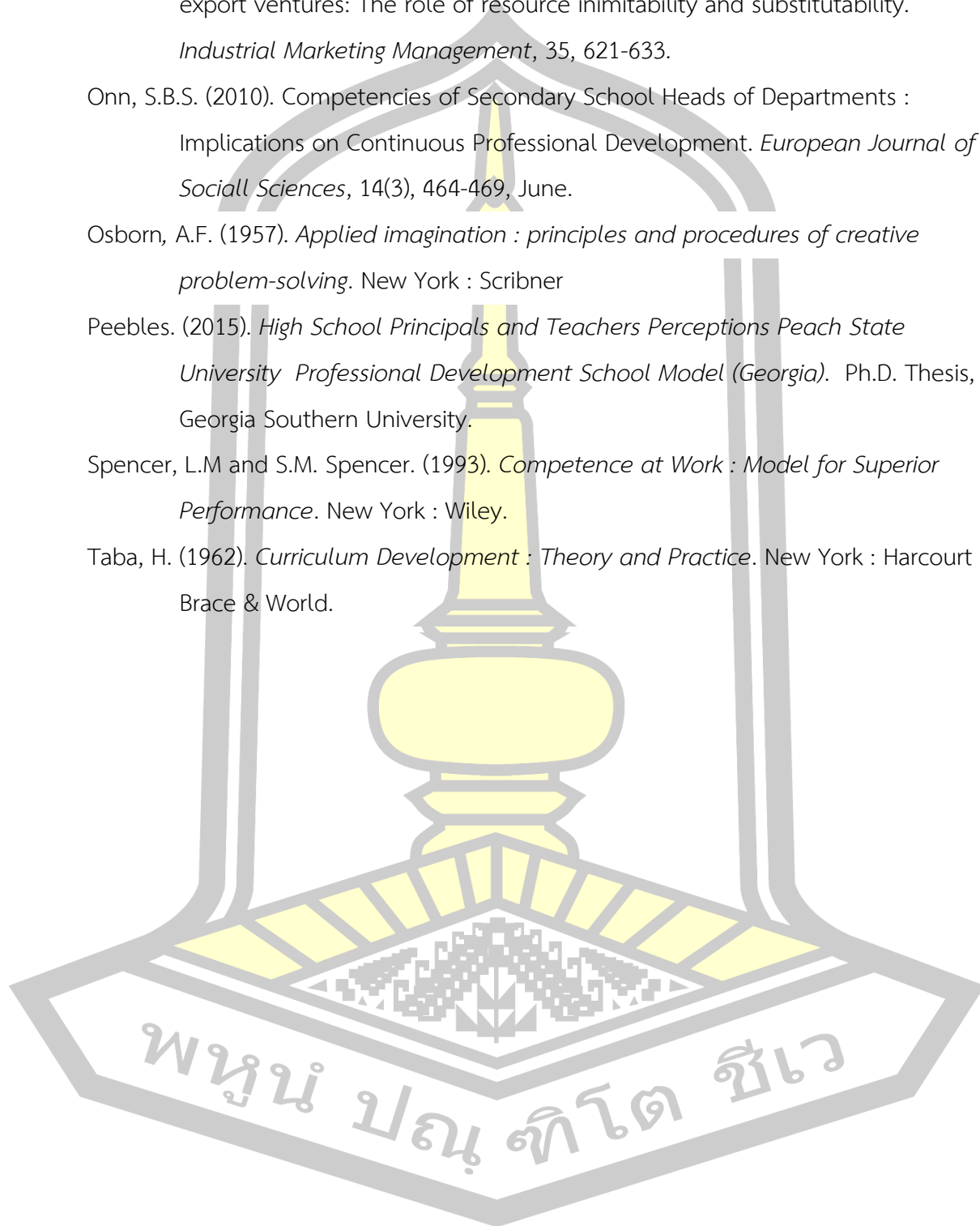
- สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2548). *การเตรียมครูสู่นาคต ยุทธศาสตร์ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ปี 2549-2551*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมชัย เคนจตุรัส. (2540). *สมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ.
- สมยศ นาวิการ. (2545). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สร้อยญา วัฒนวิศาล. (2541). *สมรรถภาพและความต้องการการพัฒนาของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. (2561). *รายงานประจำปี*. มหาสารคาม : กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2544). *รายงานการวิจัยการศึกษาและความต้องการ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดกอง การศึกษาสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2547). *ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2558). *คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ : พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). *108 คุณ 2 ปัญหาปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *คู่มือการปฏิบัติงานการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการ ศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ : สกศ..
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการ ศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

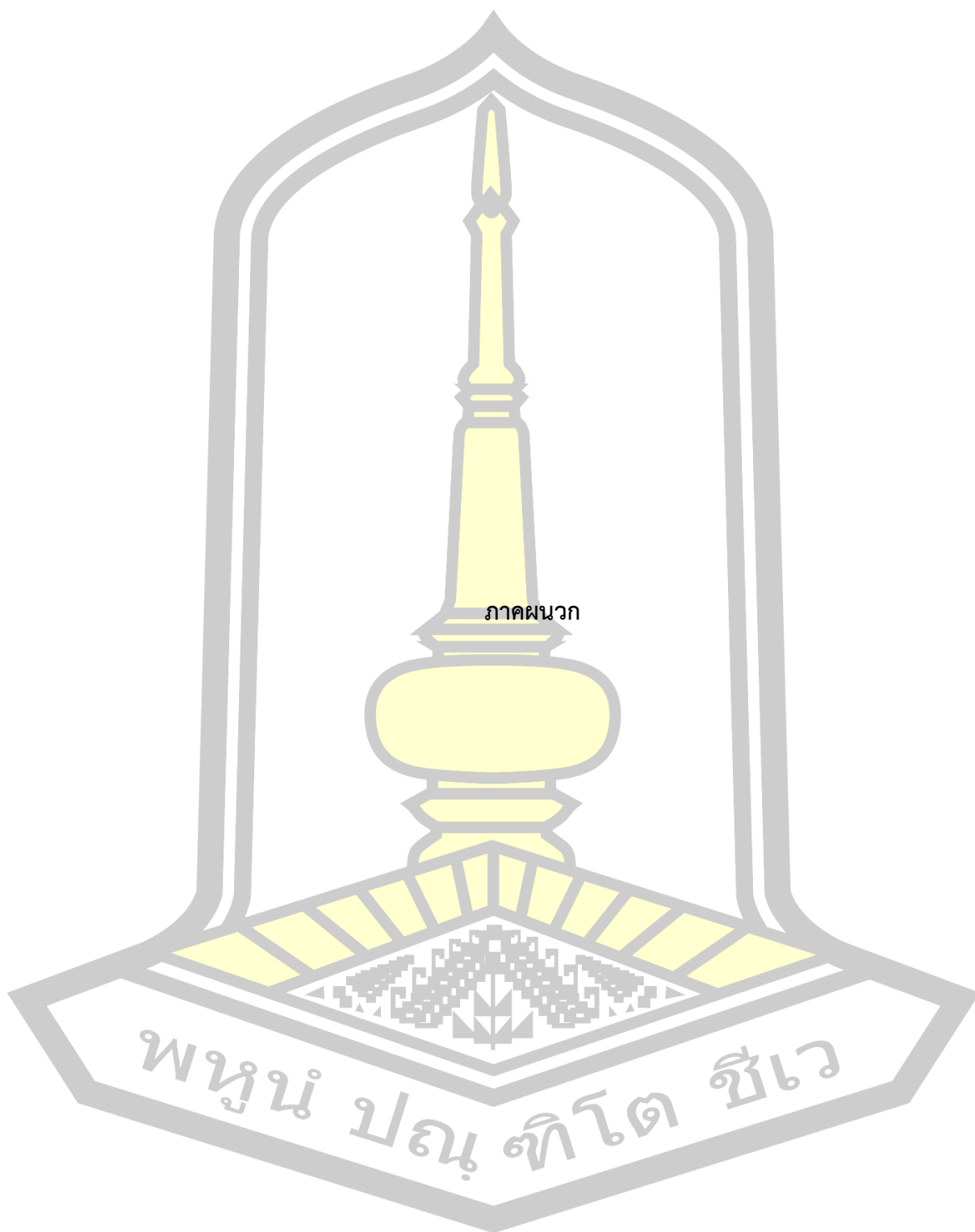

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *เครื่องมือส่งเสริมการขับเคลื่อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับครู)*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานสถาบันราชภัฏ. (2546). *การศึกษาแบบเรียนรวม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถาบันราชภัฏ.
- สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สุชาญ โภคิน. (2545). การปรับของครูอาจารย์ในยุคไฮเทค. *วารสารวิชาการ*, 5(7), 35-36, กรกฎาคม.
- สุมารักษ์ อัยลา. (2556). *สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุชาติพิทย์ งามนิล. (2538). *การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล พลเยี่ยม. (2544). *สมรรถภาพของครู อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2543). การบุคลากร. *วารสารการศึกษา*, 12, 15, ธันวาคม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา เล็กเจิงสินธุ์. (2537). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสวนดุสิต.
- อรัญ มลิตอง. (2542). *ศึกษาศมรรถภาพการสอนระดับปริญญาตรีของอาจารย์ผู้สอนวิชาช่างอุตสาหกรรมในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). *การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ใน แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อุมาพร บุญเพชร. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- Boyatzis, R.E. (1982). *The Competent Manager : A Model for Effective Performance.* New York : Wiley.
- British Council. (2009). Teaching Competency. [online]. Available from : <www.britishcouncil.org.sg. [accessed 1 April 2019].
- Castetter, W.B. and I.P. Young. (2000). *The Human Resource Function in Education Administration.* New Jersey : Prentice-Hall.
- Castillo, E.D. (2005). Defining Competencies. *Business Mexico*, 15(3), 48.
- Darling-Hammond, L. and A. Lieberman. (2012). Teacher education around the world. Changing policies and practices. *British Educational Research Journal*, 40(4), 743-745, August.
- Guntuku, R. and A. Meesala. (2013). Developing a Management Teacher Competency Scale for Indian Context. *TRANS Asian Journal of Marketing & Management Research*, 2(5), 14-26.
- Hamdan, A.R. and others. (2010). Teaching Competency Testing Among Malaysian School Teachers. *European Journal of School Sciences*, 12(4), 610-616.
- Harris, D.N. and R.T. Sass. (2011). Teacher Training, Teacher Quality and Student Achievement. *Journal of Public Economics*, 95(7-8), 798-812.
- Hendry, R. (2010). Dynamic Benchmarking Methodology for Quality Function Deployment. *Benchmarking : An International Journal*, 17(1), 27-43.
- Klimes, R.F. (1977). Goal Development in Planning. *Educational Technology*, 45(2), 17.
- Michael, F. and H. Andy. (2002). *Teacher Development and Educational Change.* 2nd ed. London : Intype London.
- Ministry of National Education, Turkish Republic. (2006). Teacher Training Component in *Generic Teacher Competencies.* p. 13-43. Ankara : Ministry of National Education, Turkish Republic.

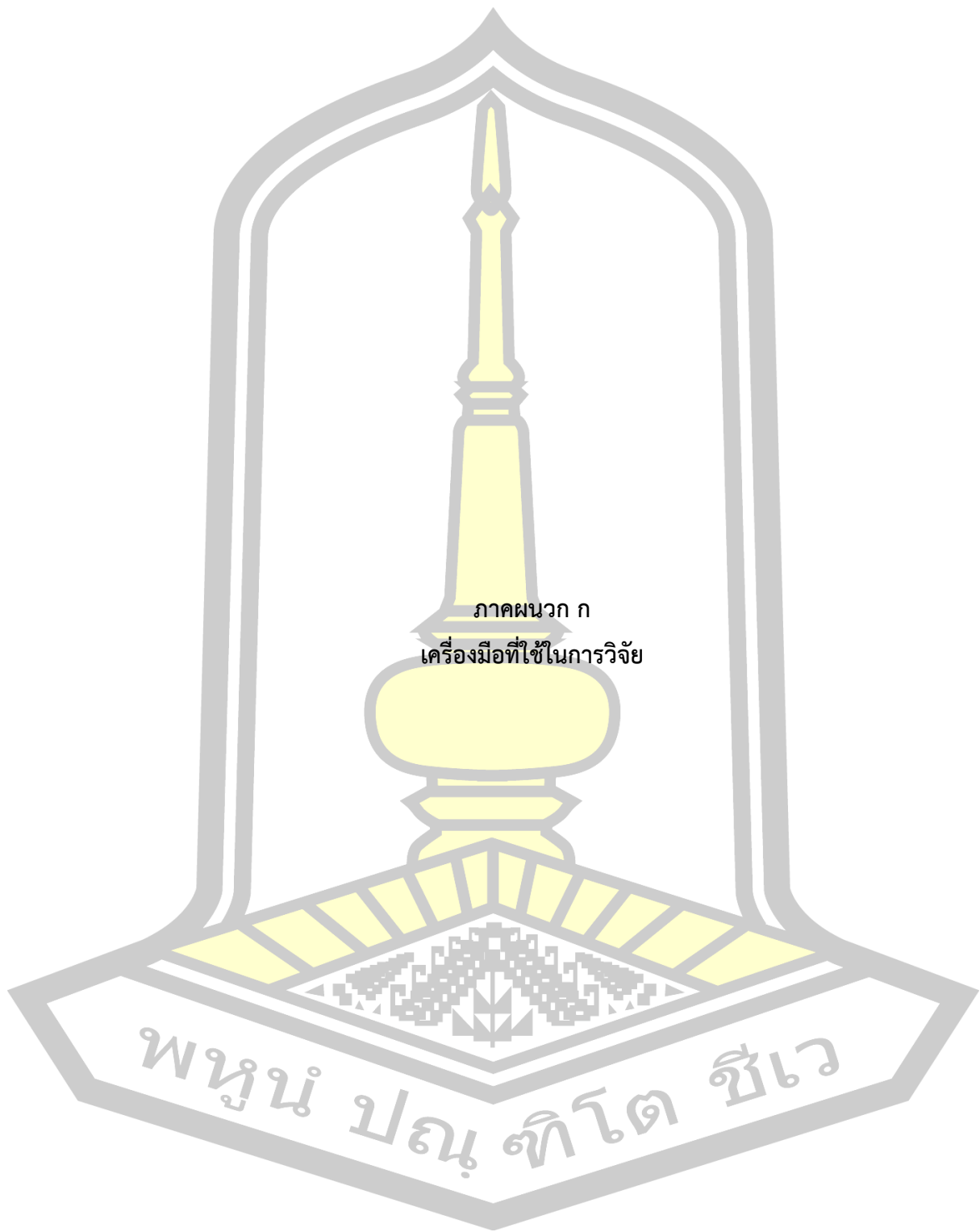
- Mogan, N.A. and others. (2006). Resource-performance relationships in industrial export ventures: The role of resource inimitability and substitutability. *Industrial Marketing Management*, 35, 621-633.
- Onn, S.B.S. (2010). Competencies of Secondary School Heads of Departments : Implications on Continuous Professional Development. *European Journal of Social Sciences*, 14(3), 464-469, June.
- Osborn, A.F. (1957). *Applied imagination : principles and procedures of creative problem-solving*. New York : Scribner
- Peebles. (2015). *High School Principals and Teachers Perceptions Peach State University Professional Development School Model (Georgia)*. Ph.D. Thesis, Georgia Southern University.
- Spencer, L.M and S.M. Spencer. (1993). *Competence at Work : Model for Superior Performance*. New York : Wiley.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt Brace & World.

ภาคผนวก

พหุมนุ ปณฺ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

รหัสแบบสอบถาม

--	--	--

**แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
สำหรับการวิจัย**

**เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมของท่านเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 แบบสอบถามระดับพฤติกรรมในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
  - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
3. ขอความอนุเคราะห์ตอบคำถามทุกตอนและทุกประเด็นให้สมบูรณ์ และตรงตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านให้เกิดความเสียหายแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น
4. เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จ ผู้วิจัยจะติดต่อประสานงานกับผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณ
มา ณ โอกาสนี้

นางสาวนาถชนก ภูมั่ง

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทรศัพท์ 086-232-3487

ตอนที่ 1 แบบสอบถามระดับพฤติกรรมในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
2. โปรดพิจารณาพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ในสภาพปัจจุบันและพฤติกรรมในสภาพที่พึงประสงค์ของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับพฤติกรรมของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
  - 5 หมายถึง พฤติกรรมในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
  - 4 หมายถึง พฤติกรรมในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
  - 3 หมายถึง พฤติกรรมในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
  - 2 หมายถึง พฤติกรรมในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
  - 1 หมายถึง พฤติกรรมในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	รายการพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
0	บันทึกข้อมูลการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ		✓				✓				

คำอธิบาย

จากตัวอย่าง ข้อ 0 “การบันทึกข้อมูลการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ” ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหมายเลข 4 ของระดับพฤติกรรมสภาพปัจจุบัน แสดงว่าพฤติกรรมเรื่อง “การบันทึกข้อมูลการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ” ในปัจจุบันของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก

และผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหมายเลข 5 ของระดับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แสดงว่า ครูผู้สอนมีความประสงค์เรื่อง “การบันทึกข้อมูลการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ” ให้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	รายการพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
15	ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับวัย และความต้องการของผู้เรียน										
16	มีการวิเคราะห์และเชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา										
17	มีการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้										
18	สามารถจัดเรียงลำดับหน่วยการเรียนรู้ได้ต่อเนื่องและเหมาะสมตามความสำคัญของเนื้อหา										
ตัวชี้วัดที่ 2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้											
19	มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้										
20	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและชัดเจน										
21	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมและลำดับขั้นตอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้										
22	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้เหมาะสมกับผู้เรียน										
23	สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการเชื่อมโยงภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้										
24	มีการนำผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้มาทบทวนเทียบกับจุดประสงค์ที่วางไว้ แล้วปรับปรุงจุดอ่อนเสริมจุดแข็งเพื่อนำไปใช้ต่อไป										
องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ											
ตัวชี้วัดที่ 1 รูปแบบวิธีสอน											
25	กิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนถูกต้องและครบถ้วนตามหลักวิธีการสอนที่เลือกใช้										
26	กิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกใช้มีวิธีการ เทคนิคการเรียนรู้ และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน										

ข้อ	รายการพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
65	นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน										
ตัวชี้วัดที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้											
66	วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่สำคัญเพื่อนำมาใช้ ในการวัดและประเมินผล										
67	กำหนดรูปแบบ วิธีการวัด และสร้างเครื่องมือวัดที่ สอดคล้องกับธรรมชาติวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้										
68	สร้างเครื่องมือวัดตามแผนผังเครื่องมือวัด (Test Blueprint)										
69	วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวัด										
70	ปรับปรุงเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น										

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้าง
สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร

.....

.....

.....

2. การออกแบบการเรียนรู้

.....

.....

.....

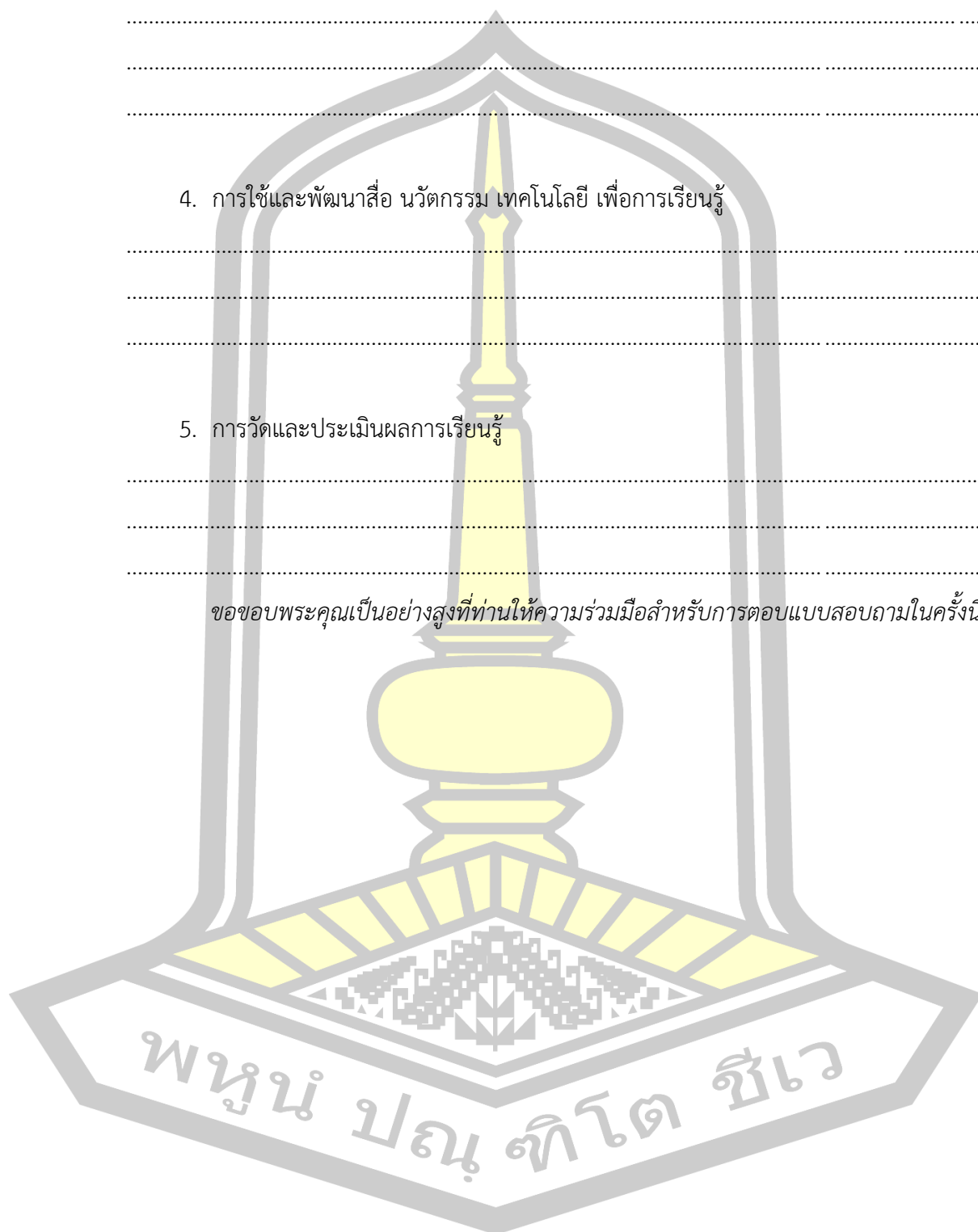
พจนัน โปณ ติโต ชีโว

3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือสำหรับการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
สำหรับการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความเห็นของท่านเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
  - ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยกำหนดเนื้อหาการประเมินออกเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้
    1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
    2. การออกแบบการเรียนรู้
    3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
    4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้
    5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการสัมภาษณ์เพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนาถชนก ภูมั่ง

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทรศัพท์ 086-232-3487

เรื่องสัมภาษณ์ : แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
 สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี : โรงเรียน.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

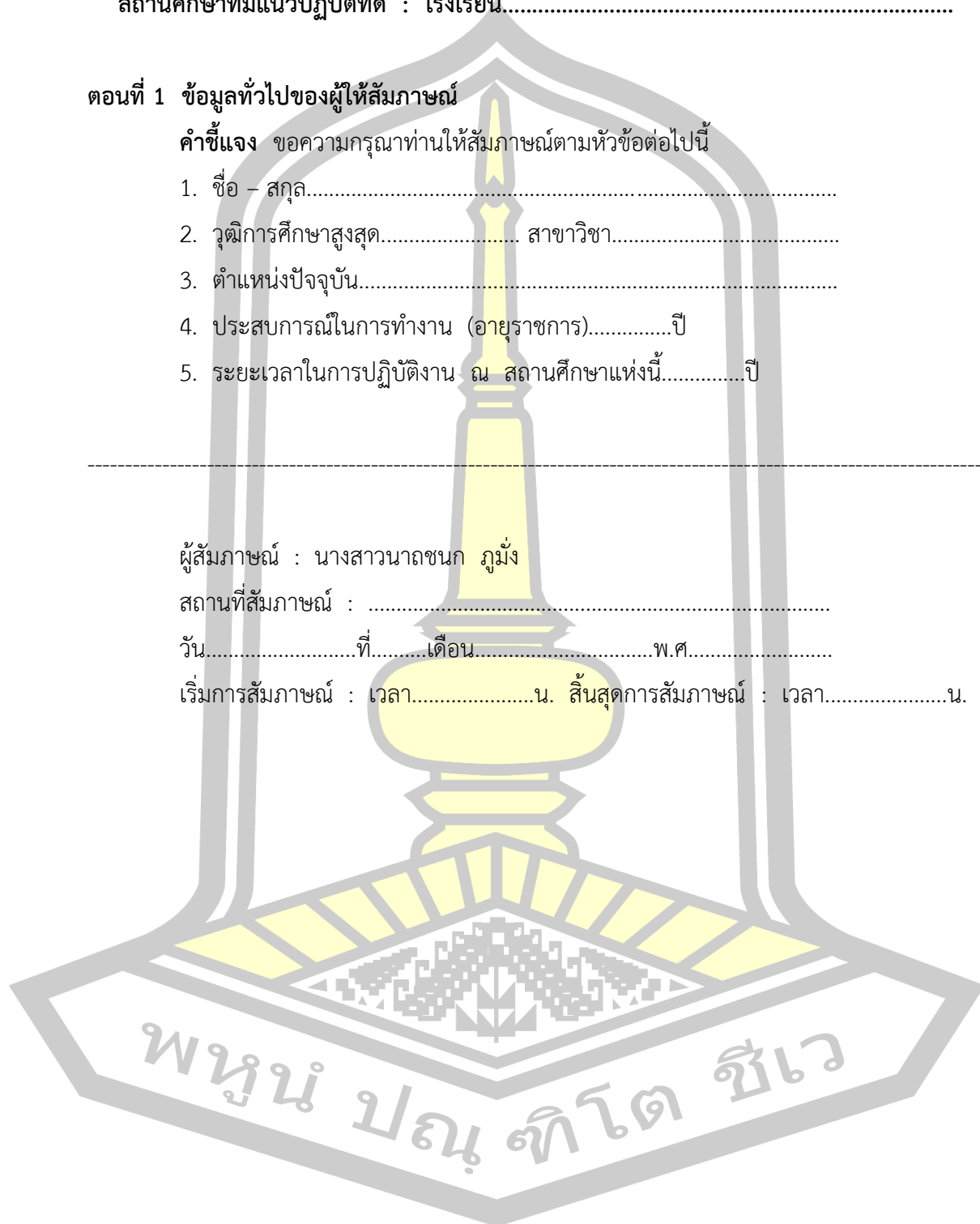
1. ชื่อ - สกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด..... สาขาวิชา.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
4. ประสบการณ์ในการทำงาน (อายุราชการ).....ปี
5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษาแห่งนี้.....ปี

ผู้สัมภาษณ์ : นางสาวนถชนก ภูมั่ง

สถานที่สัมภาษณ์ : .....

วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เริ่มการสัมภาษณ์ : เวลา.....น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์ : เวลา.....น.

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับสมรรถนะ
ครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบข้อคำถามดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างไร

.....

.....

2. สถานศึกษาของท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคด้านการจัดการเรียนรู้หรือไม่ ปัญหาหรือ
อุปสรรคนั้นเป็นอย่างไร

.....

.....

3. สถานศึกษาของท่านใช้แนวทาง รูปแบบ หรือวิธีการใด ในการพัฒนาสมรรถนะของ
ครูด้านการจัดการเรียนรู้

.....

.....

4. ท่านมีความเห็นว่าแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ใน
สถานศึกษา ควรดำเนินการอย่างไร

4.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

.....

.....

4.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้

.....

.....

4.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

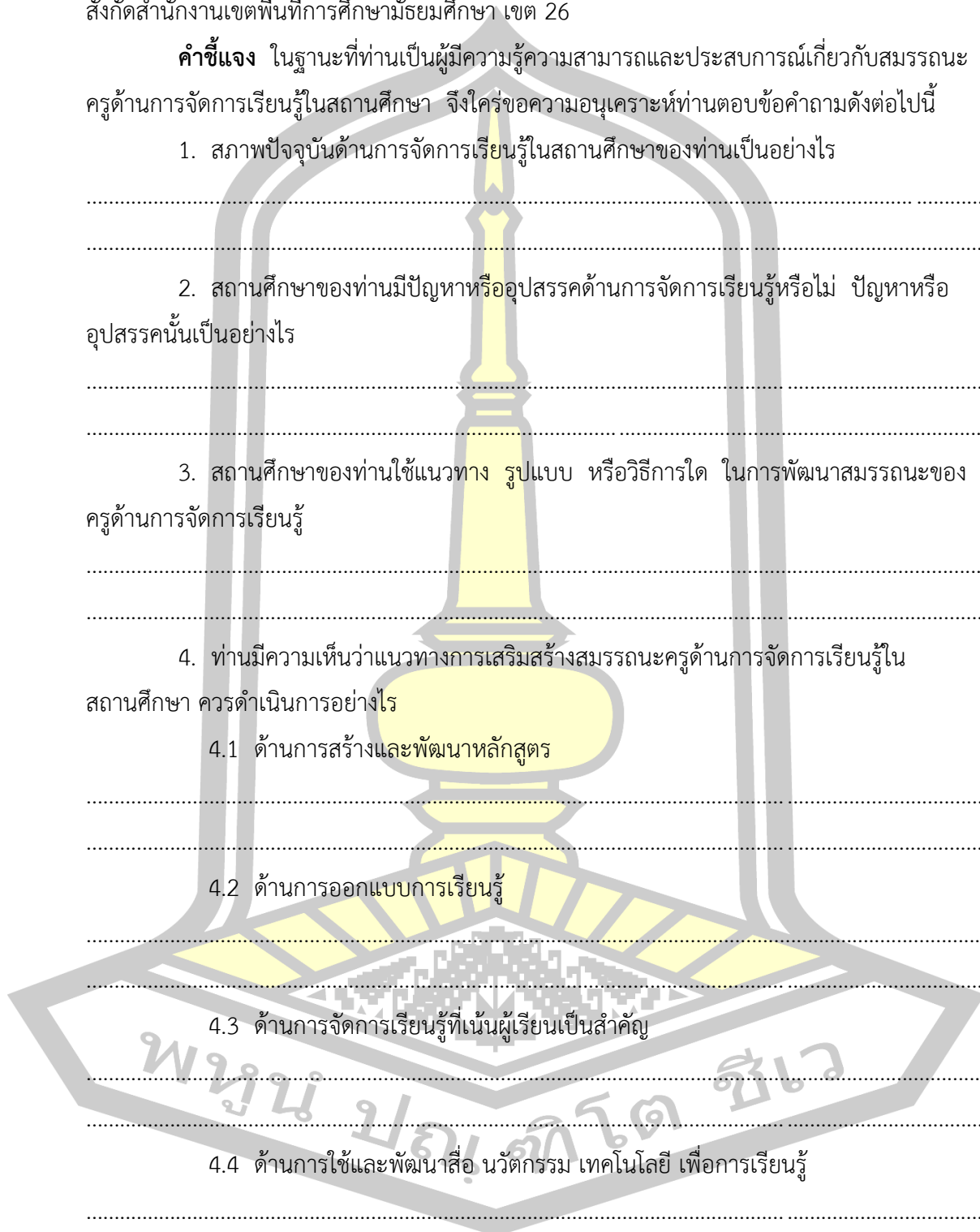
.....

.....

4.4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้

.....

.....

4.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

5. ผลจากการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่า

5.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ “หลักสูตรรายวิชาที่สร้างขึ้นมีการบูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น” ท่านมีความเห็นว่าควรดำเนินการพัฒนาประเด็นนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

5.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ “การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย และความต้องการของผู้เรียนและชุมชน” ท่านมีความเห็นว่าควรดำเนินการพัฒนาประเด็นนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

5.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ “การจัดมุมเสริมความรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง” ท่านมีความเห็นว่าควรดำเนินการพัฒนาประเด็นนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

5.4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ “การวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา” ท่านมีความเห็นว่าควรดำเนินการพัฒนาประเด็นนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

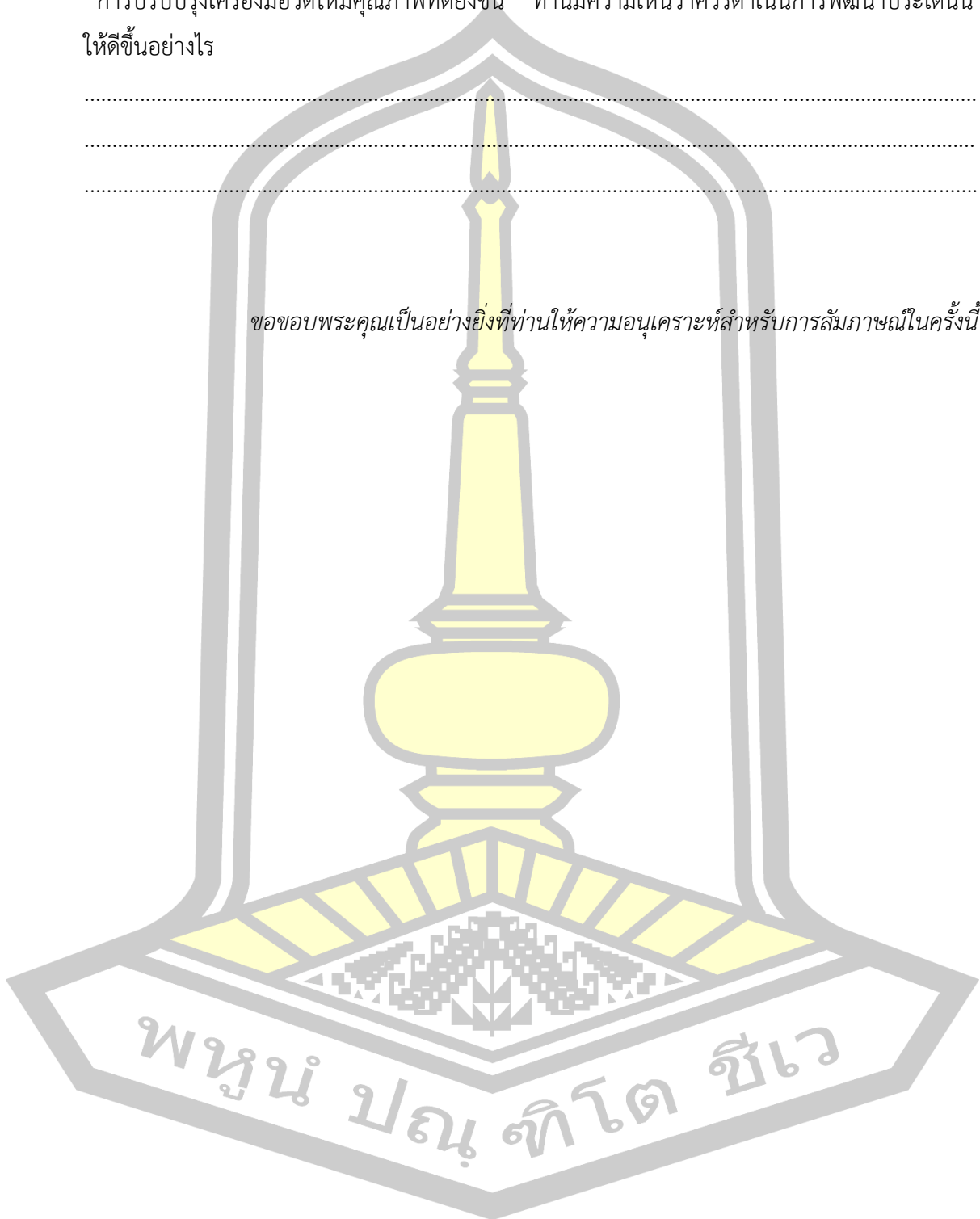
5.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ “การปรับปรุงเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น” ท่านมีความเห็นว่าคุณควรดำเนินการพัฒนาประเด็นนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความอนุเคราะห์สำหรับการสัมภาษณ์ในครั้งนี้

แบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

คำชี้แจง

1. แบบประเมินแนวทางฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยกำหนดเนื้อหาการประเมินออกเป็น 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู
2. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
3. การออกแบบการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
7. หลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู

2. แบบประเมินมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนาถชนก ภูมั่ง

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทรศัพท์ 086-232-3487

ข้อ	แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
3	นำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สร้างไปหาคุณภาพแล้ว ปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง												
4	ครูดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล												
5	สะท้อนผลการประเมินเพื่อนำไปวางแผนปรับปรุงและ พัฒนาผู้เรียนต่อไป												
ข้อเสนอแนะ.....													
7) หลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู มีจำนวน 2 แนวทาง ดังนี้													
1	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัด การเรียนรู้ทั้ง 5 องค์กรประกอบ โดยคณะกรรมการนิเทศ ภายในที่ได้แต่งตั้งไว้												
2	ดำเนินการประชุมและปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ฝ่าย เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 องค์กรประกอบ แล้วนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ต่อไป												
ข้อเสนอแนะ.....													

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความอนุเคราะห์สำหรับการประเมินแนวทางในครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ข
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 28 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อความกับเนื้อหา
 ของแบบสอบถามสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
6	1	0	1	1	1	0.8	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
9	1	0	1	1	1	0.8	ใช้ได้
10	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
15	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
22	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
24	0	1	1	1	1	0.8	ใช้ได้

ตาราง 29 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการ
เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.77	26	0.57	51	0.78
2	0.47	27	0.48	52	0.72
3	0.61	28	0.88	53	0.39
4	0.59	29	0.77	54	0.83
5	0.67	30	0.76	55	0.60
6	0.40	31	0.54	56	0.81
7	0.54	32	0.72	57	0.59
8	0.55	33	0.63	58	0.59
9	0.61	34	0.56	59	0.79
10	0.64	35	0.74	60	0.32
11	0.72	36	0.53	61	0.73
12	0.52	37	0.76	62	0.67
13	0.69	38	0.80	63	0.54
14	0.72	39	0.63	64	0.57
15	0.76	40	0.34	65	0.88
16	0.74	41	0.62	66	0.88
17	0.64	42	0.65	67	0.75
18	0.72	43	0.36	68	0.58
19	0.61	44	0.76	69	0.38
20	0.77	45	0.75	70	0.68
21	0.47	46	0.50		
22	0.61	47	0.82		
23	0.59	48	0.47		
24	0.67	49	0.65		
25	0.40	50	0.63		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.91

ตาราง 30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.52	26	0.58	51	0.68
2	0.49	27	0.65	52	0.68
3	0.44	28	0.74	53	0.59
4	0.36	29	0.61	54	0.71
5	0.61	30	0.80	55	0.44
6	0.56	31	0.74	56	0.48
7	0.61	32	0.90	57	0.61
8	0.66	33	0.60	58	0.49
9	0.46	34	0.61	59	0.67
10	0.51	35	0.54	60	0.61
11	0.47	36	0.62	61	0.42
12	0.41	37	0.68	62	0.47
13	0.60	38	0.61	63	0.39
14	0.47	39	0.45	64	0.47
15	0.47	40	0.59	65	0.49
16	0.54	41	0.58	66	0.64
17	0.51	42	0.58	67	0.65
18	0.47	43	0.53	68	0.65
19	0.46	44	0.77	69	0.45
20	0.54	45	0.60	70	0.72
21	0.50	46	0.60		
22	0.77	47	0.81		
23	0.58	48	0.76		
24	0.67	49	0.74		
25	0.74	50	0.51		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.93

ตาราง 31 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ของ
แบบสัมภาษณ์สมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	0	0.8	ใช้ได้
2	1	1	0	1	1	0.8	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4							
4.1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.2	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.3	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.4	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.5	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5							
5.1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.2	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.3	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.4	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.5	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้

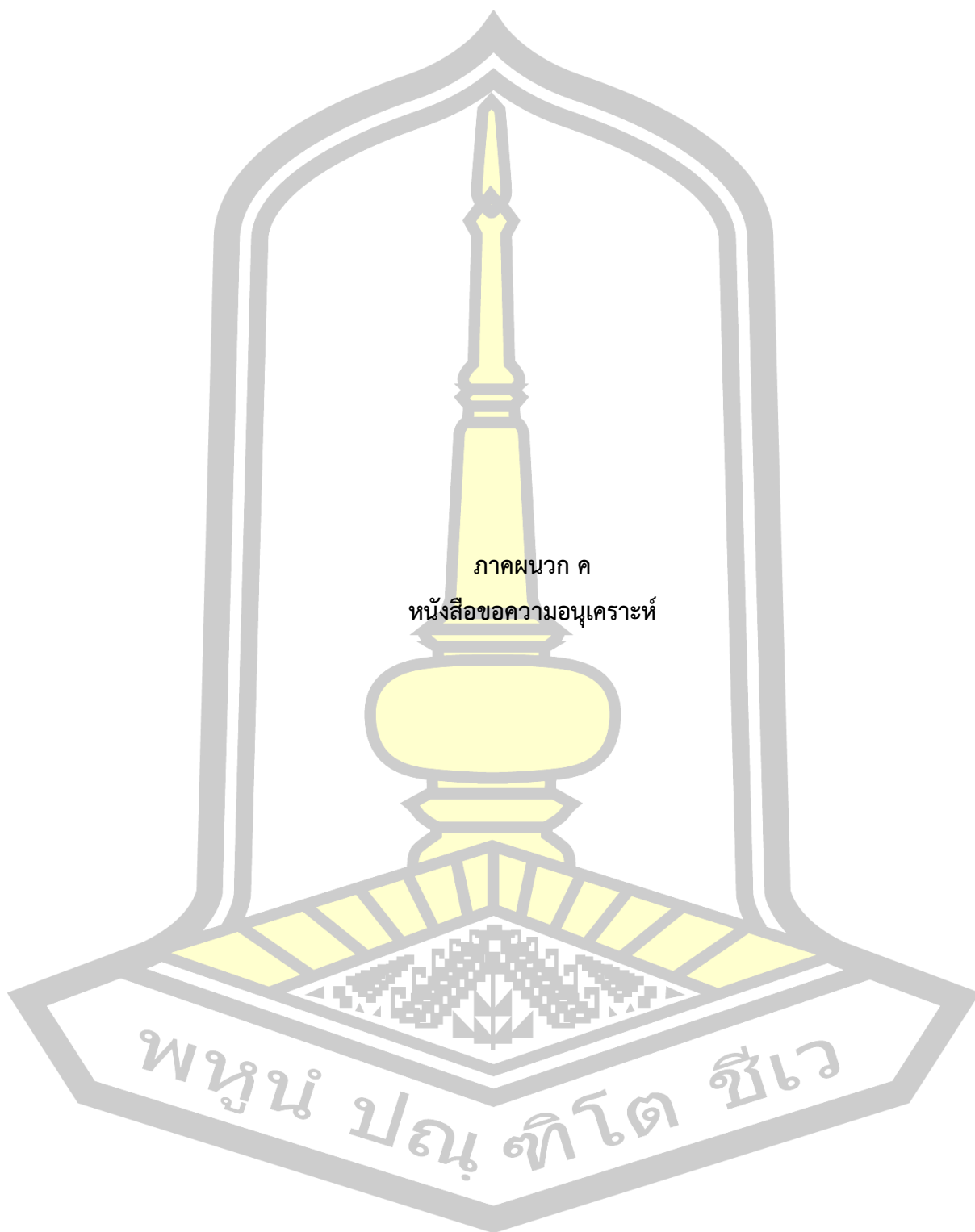
พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
6	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้							
1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5	1	1	1	0	1	0.8	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้							
1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
7) หลังดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะครู							
1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้

พหุบัณฑิต ชีวะ

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว0605.5(2)/ว7053

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

27 ธันวาคม 2562

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน นายวชากร บุญสิทธิ์

ด้วย นางสาวนาดชนก ภูมิ่ง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ศ.ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริวิสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และศ.ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โอมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
หมายเลขโทรศัพท์นิต 0862323487

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว 0605.5(2)/ว023

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 มกราคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาพัฒนา

ด้วย นางสาวนางสาวนาถชนก ภูมั่ง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวนาถชนก ภูมั่ง ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 086-232-3487

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ

ที่ อว 0605.5(2)/ว068

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 มกราคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพืชมงคลวิทยาการ

ด้วย นางสาวนาถชนก ภูมั่ง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวนาถชนก ภูมั่ง เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 086-232-3487

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

(ระยะที่ 1 ตอบแบบสอบถาม)

ที่ อว 0605.5(2)/ว068

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 มกราคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนาคนูนประชาสรรค์

ด้วย นางสาวนาดชนก ภูมิ่ง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดูตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริวิสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวนาดชนก ภูมิ่ง เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 086-232-3487

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
(ระยะที่ 2 สัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี)

ที่ อว 0605.5(2)/ว1259

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 เมษายน 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน คุณอภิชาติ เข้มพิลา

ด้วย นางสาวนางสาวนาถชนก ภูมิ่ง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาคศ.ม. การบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนา แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.พรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำ ข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 086-232-3487

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวนาถชนก ภูมั่ง
วันเกิด	วันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2535
สถานที่เกิด	อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 56 หมู่ที่ 1 บ้านคันธาร์ ตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44150
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวาปีปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เลขที่ 303 หมู่ที่ 25 ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44120
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสารคามพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2559 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ์ ปณุ์ ทิโต ชีเว